

J. de Deckers Rym-oeffeningen, verdeelt in dry boecken, vervattende gedichten van verscheyden styl en stoffe

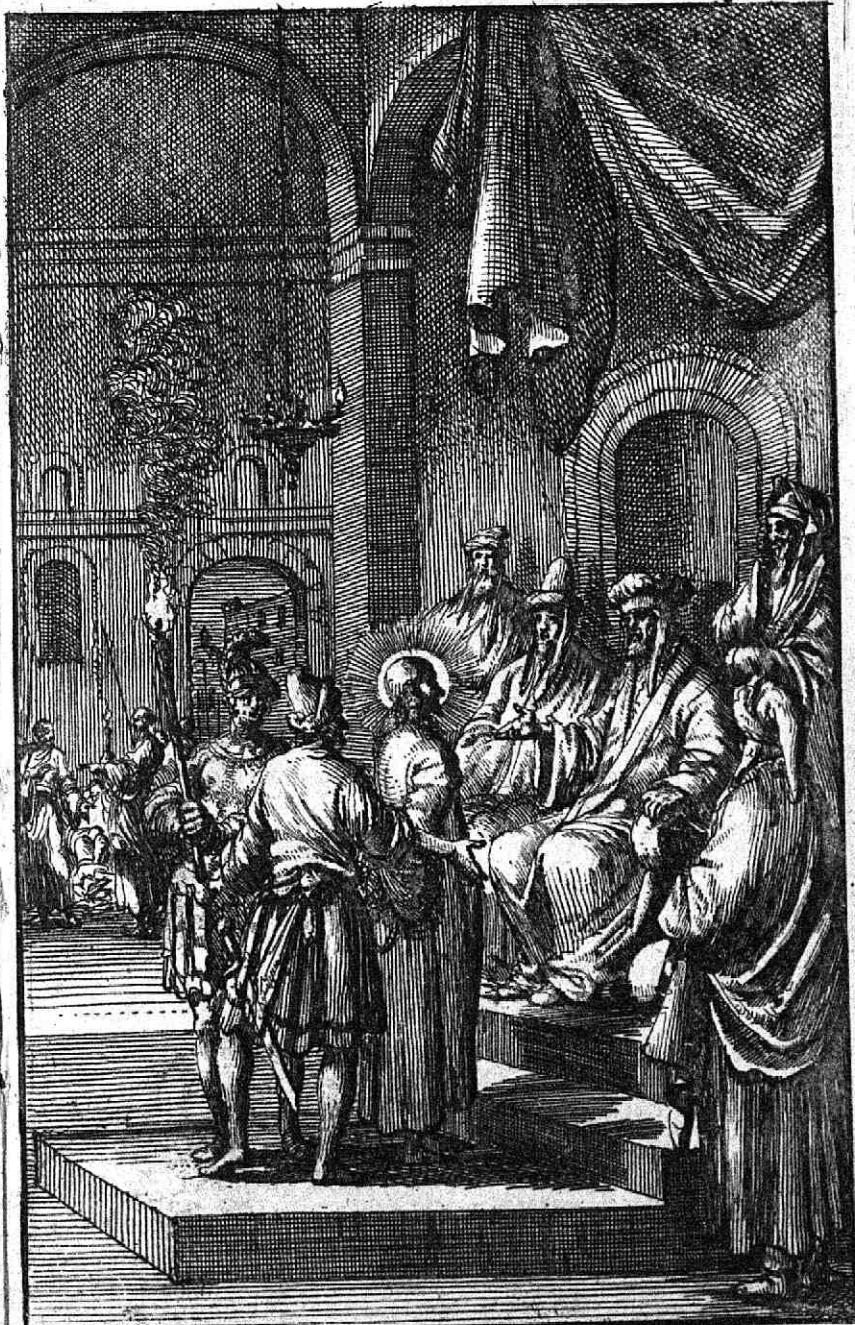
<https://hdl.handle.net/1874/203565>

Christus werpt Duyvelen wyt en geneest kreupelen en blinden .

Christus doet Lazarus van den Doode op staan .

Christus word voor Pilatus beschuldigt van Oproer-makingh .

Christus word verraderfche wyse in den hof gevangen.

Christi Hemelvaart.

is op genomen daar ny het sagen.

Christi Opstandinge van den Dooden en syn Hemelvaert.

Christus draagd syn eygen kruys om gekruysjt te werden.

De Steen dien de Bouw-lieden
verworpen hebben. Dese is ge-
worden tot een Hoofd des Hoeks.
Math. 21 vers 42.

Christus bespogen en bespot.

Lut.

Fijs Axmenz
Volmen. VIII

J. DE DECKERS
RYM-OEFFENINGEN,

Verdeelt in dry Boecken,

VERVATTENDE

GEDICHTEN

van verscheyden styl en stoffe.

Den derden Druk.

AMSTELDAM.

By WILLEM de COUP, WILLEM LAM-
VELT en PHILIP VERBEEK,
Boekverkoopers. 1702.

*Den edelen , achtbaren en hoog-
geleerden Heere*

J. WESTERBAEN,
R I D D E R ,

HEERE van BRANDWYCK
G Y B L A N D , &c.

M Y N H E E R E ,

Et heeft my goed gedacht de Gedichten van J. de Decker wederom van nieuw op de druckpersse en eens te degen voor 't licht te brengen; en mitdien de selve den dagh nu sien sullen onder eenen anderen tytel, in anderen schick en ordre en met noch iet anders merkelyck verrijkt; soo vinde ick niet onraedsaem de selve op te dragen aen een' persoone niet alleen van aensien, maer ook van letteren en wetenschap, en die vooral grondelyck verstaet wat toteen aerdig Vaers gchoort, en wat in een mannelijck, meesterlijck en wel-deurwrocht Gedicht word vereyscht: en wien *Mijn Heere*, wien (leg ick) in ons Vaderland kan ik tot sulcx beter of bequamer uytpicken als U. Edt., die niet alleen en zijt een' persoon van seer doorluchtigen aensien, maer daerenboven in alle Goddelijcke

en menschelijke letteren en voornaamlijck in 't stuck van Poëlye tot in top bedreven? onnoodig sijn hier vele woorden; U. Eds. geleerde, geestrijke en alom wijd-beroemde Rijmen getuygen sulcx volmondig. En gevalt my dese mijne keure des noch te beter, om dieswille dat ick wete dat de Deckers Gedichten by U. Eds. in waerde sijn, gelijk my oock aen d'andre sijde niet onbekent en is de seer eerbiedige genegentheyd die hy U. Eds. is toedragende; sulcx dat ick gantich niet en derve twijffelen of dese mijne opdracht en sal U. Eds. lief, en hem ten hoogsten aengenaem sijn; ja ik verlekere my ten vollen dat hy selve, indien 't hem geluft hadde hand aen desen druck te houden, geenen anderen Schutsheer en soude verkoren, noch het Voorhoofd sijns werks anderen name doen dragen hebben als dien van U. Eds. Ontfang dan, achtbare Man, met een goedjonstig oogge de Deckers R Y M-OEFFENINGEN, en neemse aen als eene gifte van hem selfs tot U. Eds. komende doch door de handen van

U. Eds. ootmoedigen Dienaar

A. van BLANCKEN.

In A M S T E L D A M,
desen Eersten July 1659.

d'Uyt-

d'Uytgever aen den Leser.

Alfoo ik tot verscheyde malen verscheyde-
ne Liefhebberex der Digt-kunste sich dap-
per heb hooren beklagen, dat dese Gedig-
ten soo seer schaers waren te bekomen of
immers niet tot soo redelyken prijse als
sy wel wenschten: soo hebbe ick beginnen
te denken dat iemand de selve in beknopter formaet her-
druckende, hun genen ondienst en soude doen, en sig selven
misschien geen' schade. Hier over kennisse met den Digter
gemaakt en altemet iet nieus van sijn maeksel bekomen
hebbende, hebbe hem endelyk mijn voornemen voorgestelt,
't welk hy niet alleen heel heftig heeft wedersproken,
maer my ook wel ernstelyk gebeden ja besworen, dat
ick my van sulcx soude willen wachten; alsoo 't (seyde
hy) tot geen en andere eynde sal strecken als om den voor-
gaenden druk achter de banck te helpen, en i' eenemaet
onnut te maken tot geen en geringen nadeele des druc-
kers, my t'elckemale te gemoete voerende de spreuke:
Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris. Ick
bekende wel sijn seggen niet heel ongegrond te sijn: maer
niettemin verstaende dat eenige andere sulcx ook voor
hadden, soo hebbe ik my eyndelyk verstout i' het werk niet
alleen tegen sijnen wille, maer ook buyten zijne ken-
nisse op de persse te doen komen: Hy sulcx vernemen-
de, geliet sich uytermate qualyk te vreden, sich hooglyk
beklagnende datmen niet alleen den voorgaenden drucker

d'Uytgever aen den Leser.

't grootste ongelijk ter wereld, maer ook hem self kragt en geweld aendede met tegen sijnen wille te gaen nadrukken dingen, die (soo hem docht) hier en daer de spongie en deurgaens vry een andere ordre vereischten. Ik vertoonde hem dat hy in die dingen geenen wil en hadde, dat se buyten sijne magt waren; ook dat het ieder vry stond ongeprivilegeerde boeken voornamelyk den druk twee of dry jaren out sijnde, weder van nicus te herdrukken, en nopende d'ordre, dat de sake nog so verre niet en was gekomen, of hy en konde daer in wel ordre stellen. Hy sieude dat 't was un faire le faut, liet sig ten lesten na veel morrens en weerstrevens geseggen om 't werk soodanige ordre te geven als U E. hier sien meugt, en 't selve nog met iet merkelyks te vermeerderen. Ik vertrouwe, Leser, dat dese mijne geoorloofde stoutmoedigheyd U E: niet qualijk en sal bevallen, en dat gy u aen 't misnoegen van de Decker of sijnen Drucker niet eens en sult stooten, nu gy sijne Werken meugt hebben tot uwen soo kleenen koste: wat my belangt, ik hebbe U E. getracht genoeg te doen, en hope in 't toekomende sulcx meer te doen in all wat my eerlyk en doenlyk is. Vaart wel.

LOF-

L O F - D I C H T ,

O P

J E R E M I A S

D E D E C K E R S

W E R C K E N .

T Was Griekenland een ongevoeligh teeken
Van overtopt' en deyzend' heerschappy
Toen topwaarts steegh de Griekse Poësy,
En machtigh was, all' eeuwen door te breeken:

Deef' Moogentheyd, leyd' ook te werk haar macht
Aan Hemel hoogh' en dartele Gebouwen,
Uyt staal en steen, geklonken en gehouwen,

In kracht en konst, en kostelheyd, en prachts

Deef' Oppermacht verkroop allenghs te gaader;

De steun des Staats nam t' elcken kenlijk af;

Het Metfelwerk dook in sijn eygen graf;

En Poësy verloor haer geest en aader.

Augustus-eeuw behiel den selven trant:

Dien Flakkus stond (wen hy ter pal gekoomen,

Nu 't marm're gaf voor 't tichchel-steene Roome,)

Aan d'een, en zyn Virgiel aan d'and're hand:

Het Flavisch huys geviel den last van 't stichten

Des Schouw-tooneels; na dat geswind en los

Lukaan, gelijk een ongeteugelt Ros,

Bergh-sprongen deed' in zyn verheeye Dichten:

L O F - D I C H T .

Domitiaan het hoofd ontzachlijk, dus,
 Hief door de lucht, van af den koop' ren Klepper,
 Maar hooger op de maat der Zangen-repper
 Deel' onvermoed' en snelle Statius:
 Van toen begon de Roomſche grond te spatten,
 En hield' een wyl het draagend' af en aan;
 Tot eynd' lijk, op de maat van Klaudiaan,
 Zonk heerſchappy, gebouwen, konſt en ſchatten.
 Behoef ik hier Petrarch', of Arioſt',
 Of Guârijn, of Dantes aan te rijgen,
 En nieuwe pracht, die d'oude ſchier dee ſwijgen,
 Te zaam vergaan, gelijke ſaam begoft?
 Mijn Vaaderland gy ſchijnt aan't eynd' geklommen
 Van Moogentheyd, die weerelden en zèen
 En oover-ſchrijdt, en oover-heerſt met een,
 En oover-treft een ry van Vorſtendommen:
 Wat in die ſtand uw' luſt ter handen nam,
 En nog vermagh, in konſt, gevaart', en krachten
 Van Metſelwerk, blyk aan zo veele Grachten,
 En 't Raad-huys meeft, van 't ſchatrijk Amſterdam.
 Wie zagh, alſhier, der Dicht'ren heyl' gen Tempel,
 Apollos kerk, geſteegen tot aan't dak?
 Wie zulk een ſchaar bewieroken het vlak
 Van haar Altaar, of kuffen haaren drempel?
 Waar aan de hand van Spiegel, d'eerſte ſteen
 En gronden ley, en ſchuymde van't vervuylen;
 Daar Hoofd, en Heyns, en Zuylichem de zuylen
 Aan veſtighden, van marmer uyt-geſne'en;
 Daar Vondels geeft het prachtige muraadje

Trok

L O F D I C H T .

Trok uyt de grond, als met vergoode stem;
 Daar't Brandwijk, Brand, en Anflo dreef in klem;
 En Cats't Gebou met kracht dwongh in spannaadje:
 Volmaakt Gebouw! waar zagh het oude Room,
 Of Griekenland, of't yver-ziek Italien
 Uw' weedergaa? men legge goude schalien,
 (Dit refter noch) ô dat de DECKER koom!
 DE DECKER koomt; hoe schitt' ren zyne schilden
 Van goud en glans, als dak van Salomon;
 Een gouden bergh in 't weerschijn van de Zon,
 Waar op de Nijd vergeefs haer pijlen spilde:
 Het hof-tapijt in purper-vef gedoopt
 Van's Doopers bloed, van Christus dierbaar Lyden,
 Dien Tempel hier bekleed aan allen zyden,
 Daar't oogh helaas! van traanen overloopt:
 Ik zie de Lier van Flakkus opgehangen;
 En't Punt-gedicht gereegen aan een snoer:
 Volmaakt Gebouw, gy zijt van uyt de vloer
 Tent op gevoert door zoo vergoode Zangen.
 Zal uw' Geluk van nu te rugge gaan?
 Dat laate zich den Heemel niet behaagen:
 Hy geef u macht uw Moogentheyd te draagen,
 O Vaaderland, om standzaam te bestaan:
 Maar dat geen mensch (hoe zeer zijn Geest verlekker'
 Op Poëfy) hier toe te stygen poogh',
 Zy daalt en daalt; en niemand kan zoo hoogh
 Het Tempel-spits besteyg'ren, dan DE DECKER.
J. OUDAN.

Op al de werken

V A N

JEREMIAS DE DEKKER.

D At hier mijn zangheld in de Dekkers digte digten
Volmaakt zouw looven in Appollos duitsche kerk,
Dat naagt-en-dagwerk was voor my een eeuwig
werk;

De zon is met geen kaers, off zwarte lamp te ligten,
Het bloedig treurspel van den aldereersten Dooper,
Is door zijn puike pen zo leevendig ontfouwt,
En affgebeeld, dat ik, in plaats van klinklaar gout,
Niet leev'ren zouw als loot, en yzer, tin, en koper.
Zijn Vrijdag, die Godes Strij-en-Lijdag wel mag hieten,
Door dien den affgront, en den duivel, en de doot,
En d'onverzoenden God zo yst'lijk op hem schoot,
Dat hem het laauwe bloet ten aanschijn affquam vlieten:
Die wreede Vrijdag is als met metaale punten,
Gedopt in zweet, en bloet, beschreeven; en gestelt
Niet in het stoff, en Zant, maar in 't sneeuwite velt,
Om daar als leevent git op 't heerlijkst uit te munten.
Zouw ik dat staatelijk en godlijk digt vollooven,
'T was noodig dat de geest, die zijnen zang, en geest,
Met pinxtertongen is in 't zingen bygeweest,
Mijn geest, en borst, en brein, noch beeter quam doorstooven,
Maar dit genadenwerk zal ik ligt eeuwig missen:
Dies wil ik met mijn geest door zijn bebloede blaân
Na 't yst'lijk Golgotha, dien steilen kruisberg gaan,
En pinken door het zwerk der dikke duisternissen.
Daer immers zal ik dan Gods Zoon, mijn zoen, zien hangen,
Na dat hy was verraân, bespoogen, en bespot,

Met

Op al de werken van Jeremias de Dekker.

Met Roën gegeeffelt, en gegreepen by de strot,
Wanneer z' hem als een dieff en Moorder, quamen vangen.
Daar zal mijn ziel haar heer, en beiland, uit zien rekken,
En digt, en nagel vast gespijkert an het kruis.

Daar zal ze 't heil'g bloet, ay my, wat zwaarder kruis!
Langs 't moedernaakte lijff met stroomen aff zien lekken.
Daar zal ik 's hemels heer alleen niet hooren roepen,
Mijn God, mijn God, waarom? waarom verlaat
gy my?

Maar moedig doorgestreên de Ritse Raazery
Des hel'schen halsbeers, en zyn god vergeete troepen;
Zal ik dien vreedevorst, die leevendige aader
Van Melk, en Most, en Wijn, ook hooren uit de borst,
Verdroogt van hel'schen angst, uitroepen ach my Dorst.
Als waar hy gantsch en gaar vergeeten van zyn vader,
Op deeze Schreeuw, zal ik het lou're schuim der guiten
Zien dringen om Gods Zoon, in plaats van zoeten wijn,
Te laaven met een spons vol als em, en azijn,
En dan met eenen oak zyn lyden zien besluiten.
Dan zal ik ook zyn doot, en lyden zien voltoogen,
Wanneer ik hem voor 't laatst, met volle moed, en magt,
Hoor Roepen uit de borst: het is nu al volbragt:
En zyn doorkruiste ziel doet vaaren na den hoogen,
Hier op zal ik het lijff van 't kruisbont aff zien laaten;
Als ook dat vel, en vleesch, en al zyn lieve ledn
Wel wreed doorspijkert zyn, maar dat het minste been
Niet is verbrooken, door den moedwil der soldaaten,
En zo ik my voor 't laatst zyn lykêr laat gelusten,
'K zal dat doornagelde, en versch gebalsemt lyk,
In Jozeffs holle rots zien neemen zynen wijk,
Om in die duistre tomb drie dagen lang te rusten.
Wil ik de Reisgenoot ook van Maria weezen,

En

Op al de werken van Jeremias de Dekker.

En loopen op den Zoen-en-Zondag na het graf;
 Dan zal het leed dat my de Dekkers vrijdag gaff,
 Versmelten, wijl mijn beer, en harder is verreezen,
 Dan zal ik golgotha, en 't naare graf vergeeten,
 En vallen mijn verreezen heiland weêr te voet.
 Ik zal op 't nieuw ontfonkt door zijnen glans, en gloet,
 Die blijde tijding ook mijn broeders laten weten.
 Dan zal ik weêr op 't nieuw, na dat ik al die baaren
 Van last, en lieff, en leed, zal doorgeworftelt zijn,
 Door Gods genaadenbroot, en uitgegooten wijn,
 (Als tekens van zijn kruis) mijn geesten konnen gaâren.
 Aldus gemoedige, vlieg ik door de scherpe punten
 Waar meê het Puntigt van de Dekker is gepruikt:
 Offschoon mijn slagveer hier gequetst wierd, en gesnuikt,
 Zo zal ik 't op zijn laatste bybelst off weêr muntten.
 Daar zal ik in den geest, met David my vermaaken;
 En zingen met dien worst, en grooten Harpenaar,
 Den alderhoogsten toon van zijne goude snaar:
 Dat tongmuzijk zal God, en my, an 't herte raaken,
 Dan zal ik nog al vry wat hooger gaan, en rûzen.
 'K zal eeuwig sterren op die koninklijke ster,
 Die ons de godheit in de menscheit wijst van ver.
 Ik zal godvrugtig met de Persiaansche wijzen
 Mijn Regterbant, en hart, en offerkist onsluiten!
 Ik zal dat kind, Gods Zoon, mijn wieroock, mirb', en gout,
 Door zijnen Eeuw'gen geest met heiligkeit bedouwt,
 Zo danklijk off'ren, dat het eeuwig uit zal muiteen.
 Na zulk een lange Rei van heilige gezangen,
 Vergeet ik Posthemus, en Bachus, en Torquaat:
 Maar als de Dekkers broêr, na d'and're werelt gaat,
 Dan zat ik om zijn leed met traanen op de wangen.
 Ook zinkt mijn Ziel, en zinn', in toegewronge schroeven,

Wan-

Op al de werken van Jeremias de Dekker.

Wanneer ik maar gedenk dat de Roodoog de Rouw
De eer van Stuarts huis, die koninklijke vrouw,
Op't nitterste bevrugt, zo bijster komt bedroeven:
Zo byster, dat de doot haar seffens komt berooven
Van vader, en van man, en weez, en weeduuw wort,
En als die koningin om Welhem traanen stort,
Dan word de nagtgordijn my op het hart geschooven.
Maar als ik Piemont, in't bloedbad (laas!) zie zwemmen,
Dan dort mijn Regterhand, de tong word stom, en stijff;
Dat overdruvelsch, en onmenschelijk bedrijff,
Doet mijne bloetrevier tot waterpaerlen stremmen.
Aldus ver stompt, en stijff, in al mijn leventheeden,
Bekort mijn Zangheldin de Dekkers eeuwig werk;
En z'eert het eeuwig in Appollos duitsche kerk,
Met geur van dankbaarheid, en heilige gebeden.

H. F. WATERLOOS.

Aan

Aan de Perelzoekers :

Gepast op

J. DE DECKERS

RYM-OEFFENINGEN.

Wie duikt'er nog door blaauwe baren,
Of boort schier door de werelt heen,
Om zuivre peerlen op te garen,
Tot cieraal voor het vleesch alleen?
Hy blijve t'huis. Papiere bladen
Zijn nu met peerlen overladen.

DE DECKERS swart genebde veder
Zaait witte peerlen, recht van aart,
In harfenschulpen, by schoon weder,
Uit hemelszaat, met lust, gebaart.
Wel, Duikers, duik na deze gronden,
Zo wort dien schat van u gevonden.

Geen rampen zijn hier t' overwegen;
Wie toetast vint een peerlesnoer;
Net op de maat aan een geregen;
Geteelt in levend parlemoer:
Ja peerlen die cieraat en leven
Beide aan de ziel en 't lichaam geven.

Wilt

Wilt gy dan noch de grondt bewroeten,
En zoeken peerlen vol gevaar?
Vaar wel. 'k gunne u uw lust te boeten.
De peerlen, die gy haalt van daar,
Die zullen wy in lauren vlechten,
En om DE DECKERS hairen hechten.

De Nydt mach uit heur holle kaken
Dan vry een gloet van blixemvyer,
En gal, en edik stroomen braken,
Tot smet van peerlen en laurier;
Geen edik kan heur glantz verteeren,
Noch blixemvyer de lauren deeren.

H. S W E E R D S.

* *

Op

Op de puntdichten van I. de Dekker.

DEn eereijken stijl van stichten en vermaaken
Bevalt my beter, als d'and're dichters maaken.
Een dicht van ontucht stinkt, en smet tot in de lucht.
Een zedich dichter krijgt al om een goet gerucht:
'T zyn gulde app'len die hy schenkt in zylv're schalen.
Geen gout en kan de vrucht van 't ryp vernuft betaalen,
Wanneer 't aan zedestof zyn sweet te kosten leyt.

De Dekker die ontdekt een zee vol nutticheyt,
Op so een eed'le wyz' ontworpen op de blaaren.
Zyn zucht tot stichten heeft geen arbeyt willen spaaren,
Wanneer hy 's werelts schurft so geestigh biet de *Punt*
Dat wie het treft noch denkt, 't is op hem niet gemunt,
Of is 't op my gepast, hier valt geen tegenspreken,
Hier staan met waarheys verw' geschildert myn gebreeken.
Doch buyten vlek van eer: Dank hebb' die dichters vlyt
Die so myn schand' ontdekt dat niemant my verwyf!

Daar is niet dringender, niet krachtiger in 't stichten
Als 't volcx gebreeken te ontwerpen in gedichten,
Quansuys met dese mom, men spreekt van imant aêrs:
Dat baart omzichtigheyt. men lyt dat in een vaars.
De rympen is so naauw aan stof, noch styl, gebonden,
Of 't staat haar vry een knip, dan heelfalf op de wonden
Te leggen na 'et vereyft. dunkt imant dat te vry?
T'aenstootelijk voor hem? die ga het dicht verby;
Hy laat den dichter doch sijn ruymen adem haalen
Van vader Phœbus zelv' noch onbepaalt van paalen.

O *Brave Dekker*, die ons eerst die vont bedacht;
Gy zyt aan d' Amstelstroom, van Martiaals geslacht
De eerste, die met lof door soo een veder praalde;
Maar die met sijnêr schaght soo grof geen *Punten* maalde,
Hy dichte punt op punt, te geyl in sijn latyn.
Ik houd' u Hollantsch dicht veel waerdiger dan 't zyn.

J. BOOGAARD.

Op den geboortedag van eene, onder de name

V A N

C H A R I C L E A.

Gestelt ten verfoecke van sekeren vriend.

'T Jaer neemt nu wederom begin,
En 's jaers beginssel, myn' vriendin,
Was eens 't begin oock van uw leven;
Derhalven voel ick my gedreven

Wat ryms u toe te senden thans,
In plaets van eenen roosekrans:
Men siet nu nergens roosen blaken,
'T en waere in 't sneeu van uwe kaken.

All wat korts aerdig stond op 't veld
Legt door 't verloop des jaers gevelt;
All wat den oogten kon behagen
Van wind en winter neergeslagen.

Kom, schoone, set u aen myn' zy,
En overweeg hier op met my
Hoe snel de jaren vliegen henen,
Hoe haest de schoonheyd is verdwenen.

En daerom neem dit nieuwe jaer
Wat beter als all' d'oude waer;
Duld niet dat jeugd en frisse jaren
U meer soo vruchteloos ontvaren.

Niet dat ick seg dat ghy uw' jeugd
Versleten hebt in malle vreugd,
Of deurgebracht in ydelheden;
Neen, anders leeren my uw' seden:

Maer dat ghy sonder wederpaer
Versleten hebt soo menig Jaer
En volgens dien uw' lenteryden
Hebt laten sonder vrucht verglyden.

** 2

Dan

Dan dat vergrijp is nu' geschied;
En hecht maer 't een aen 't ander niet,
Laet maer den Somer van uw leven
Oock sonder vrucht niet henen sweven.

Vind, mijn' vriendinne, vind eens goed
Te doen als all de wereld doet:
Let op den aerd van alle de Dieren,
Dic of door lucht of water swieren.

Wanneer de wilde vogel singt,
Het woeste woud-gedierte springt,
Het visken huppelt op zyn' vinnen
Dan noopt hun soete lust tot minnen.

Sie boomen, bloemen, kruyden aen,
Door minnen moet 'et all bestaen:
Ja Hemel, aerde en all' hunn' deelen
Doen niet als kussen, niet als teelen.

Dies roep ick weer: neem doch dit Jaer,
Neem neem uws levens Somer waer;
Ghy kunt 'et noyt bequamer wagen;
De Somer is geschikt tot dragen.

Dan is 't all swanger en bevrucht:
Dan draegt de peerboom dat hy sucht,
Dan doet de hitte d'eekel swellen,
En krachtig berften uyt haer' schellen.

Wel aen dan, myn' Chariclea,
Vertreck het vriendelijcke ja
Niet tot den winter van uw leven;
Ach! 't word dan al te laet gegeven:
Want, soo ghy heden mercken meugt,
De winter heeft noch vrucht noch vreugd.

EERSTE BOECK
DER
RYM-OEFFENINGEN
VAN
J. DE DECKER,
INHOUDENDE

- 1 *Navolginge der 14 Satyre van Juvenaël.*
- 2 *'T vierde Schimpdicht van Persius nagespeelt.*
- 3 *Baptistes of Dooper Trourspel.*
- 4 *Goede Vrydag of 't Lyden Christi.*
- 5 *Bedenckingen op de vyffte Bede van 't Vader onse.*
- 6 *Lucretius gevolgt in 't begin sijns 2. boeks.*
- 7 *Brief van Dido aen Æneas.*
- 8 *Galathea of Viisschers-klachte.*

NAVOLGINGE

Der veerthiende Satyre van

JUVENALEL

A E N

FUSCINUS,

Vervattende eene bestraffinge der Ouderen, dewelke voor d' oogen hunner kinderen schandelyck, sottelyck en qualijk levende, de selve tot quade, sotte en schandelycke stucken als aenleyden, en voornamelyk tot eene meer als rasende geldgierigheyd.

S Chandvlecken zynd' er, veel, veel' pesten voor de jeugd,
 Veel' lemten, die 't gewaerd befoedelen der deugd;
 Die thans geen vader schroomt sijn' sonen aen te wryven.
 Indien de grijsaerd groeyt by 't klappen van de schijven,
 By kaert en dobbel-spel, zijn baerdeloos gebroed
 Wat ook die wapens aen, en vind dien oorlog zoet.
 Van sulc' een jongeling staet niet veel goeds te hopen,
 Die aen zyns vaders haerd in leckerny versopen
 Geleert heeft in wat sop de pricke swemmen moet,
 Wat sausse lysteren en vincken smaken doet:
 Een bende predikers en sal hem die gebreken,
 Die keucken-kettery noyt uyt den hoofde preken;
 Noyt sal hy avondmael aenrechten op de maet,
 Die tot zyn' seven jaer soo ver te weyde gaet.

Wat dunckt u, seg, Fuscijn, acht ook Rutill zyn' leden
 En zijner slaven lijf uyt eenen tronck gesneden?
 Ick bid's u, leert die man het kinderlijck gemoed
 Sachtfinnig zyn van aerd of vinnig en verwoed,

2 *Navolginge der veerthiende Satyre*

Die selve bitter mensch zijn' weelde maekt van 't woeden ?
 Die geen' Sirenen-lang voor 't kletsen van de roeden
 En stelt, en met zijn volck, dat voor zijn' stemme beeft,
 Gelyck een Antiphaet een Polyphemus leeft ?
 Die groeyt, wanneer hy slechts om 't missen van twee blanken
 Brand-yseren alom en fweepen mag doen wancken ?
 Wat konst of Cannius zijn' kinders leeren mag,
 Die sich by zijnen soon doet soecken in 't gelag ?
 Sal niet die quant eerlang het dunne bier verfoeyen,
 Die zijnen vader siet van rijnsche dampen gloeyen ?
 Sal * Larga 't hoofd haers mans doen ongemyttert gaen,
 Of ongekroont van 't beeld der derdendaegsche maen,
 Die ruym tot dertigmael den adem sou behoeven,
 T' herhalen in 't vernael van all' haers moeders boeven ?
 Geensins, sy tal eerlang den moederlijcken voet
 Nadanssen, en eens doen als nu haer moeder doet.
 'T staet dus met onsen aerd, de vuyle sonde-vlecken
 Der ouden, of dier, die ons voor ouders strecken,
 Die kleven onsen geest en ras en grondig aen.
 Dees' smet mag hier of daer een soon of twee ontgaen,
 Den welken Titan juyst uyt beter' kley wou kneden :
 Maer och ! het meerendeel tred in zijns vaders treden,
 En volgt lichtvaerdelijck der sonden wandel-spoor.
 Hierom, ghy vaderen, tred tred voorzichtig voor.
 Ghy doolt u niet alleen ; recht dient ghy op uw' solen
 Te gaen, op dat met u uw' vruchten niet en dolen.
 All' zijn wy kloeck in 't geen dat krom is en verkeert,
 All' in der sonden school van stonden aen volleert ;
 En al waer menschen zijn, zijn Catilijns met hoopen :
 Maer Brutus of zijn' oom zijn nergens te beloopn.
 Maeck, vader, dat de deur der kinderkamer sluyt
 Voor all wat schandig schijnt, voor all wat leelijck luyd.
 Ontuchtige van hier, van hier bordeel-gebaeren.
 Een kind dient meest ontsien : veracht geen' kindsche jaren :

Soe

* *Larga Junior.*

Soo ghy iet schandigs wilt, bedeck' er, houd' er stil,
 En toom uw' sonden in om uwer sonen wil.
 Ghy sijne vader scheld, soo d' uwe sich vergrijpen,
 Dat's, doen gelijk als ghy, dat's, danssen naer uw pijpen,
 (Want uwer seden beeld, sy zijn dan goed of quaed,
 Vloeyt of tot uwen soon, als dat van uw gelaet)
 Ghy scheld, en straft in hun wel dapper uw' gebreken,
 Ja wiltse van hun deel als basterden verstecken:
 Maer, beste man, van waer komt u dit vader-recht,
 Die 't slechter maect als zy, of immers alsoo slecht?
 Sult ghy hunn' herffenen hunn' dompen doen verliefen,
 Die selve d' uwe noyt eens suyver uyt kond niesfen?

Men glase-walt en witt tot uwent all' den dag.

Raeg (roept uw wijf) en vaeg, laet nergens stof noch rag.
 'T en mag by witselquaest en bessem noch niet blyven;
 Men poogt'er 't hout als goud tot glimmens toe te wryven,
 Men boent 'er banck en trap, soo datt'er selden voert
 Mag dalen onbegraeut, noyt stygen mag geschoed:
 'T moet tot de vloeren toe allblincken, blaken, blofen,
 Sulx datmen niet en weet waer op zijn' fluymen losen,
 Sulx datmen tot ontset van hoofd of middel-lijf,
 Nau vuyler hoeck en vind als 't backhuys van uw wijf.
 Wat vruchten sal uw huys van dese grillen oesten,
 Die 't spinwiel rusten doen, de nutte naelde roesten?
 Die d' onrust vorderen in plaetse van 't gewin?
 Wat dunckt u? sou uw wijf die dertele sortin
 Tijd, vlijt en naerstigheyd niet vrugtiger besteden,
 Ontrent het suyveren der kinderlijcke seden?
 Of loofse boenen wil, waerom dan niet gelet
 Dat uwe kinders' t huys soo heylig sien als net?

'T is nut, den vaderlande een' borger te verwecken,
 Indien ghy hem tot nut des selven op kond trecken,
 Hem makende geschickt soo wel van geest als lijf
 Tot nutten ackerbouw, tot stad en staet-bedrijf.

'T is geen' slechte saeck , geen saeck van kleen verlangen ,
 Hoe ghy de jeugd gewent : van vorfchen, padden, flangen ,
 Verfag de Storck wel eer zijn vederloos gebroed ;
 Het welck nu vlug dien kost noch lekker vind en soet.
 De wreede gier vind smaeck in vuyle galgen-afen ,
 En sleept dien buyt te neft , waer in zijn broedfel grafen ,
 Waer naer het rafen fal fo lang het gier fal zijn.
 De Valck in tegendeel en vogel van Jupijn
 Gaen of met Geyten-bout of lendenen van Hafen
 Al werm en verfch bebloed hunn' teere jongen aefen ;
 Die oock op alle 't geen dat vuyl is of onguur ,
 Noyt tocht en fullen doen. Gewoonte word natuur.

Centroon plag in zijn' tijd van timmerluft te blaken ,
 Staeg was de man verlet met breken of met maken ,
 Nu op een' heuveltop , dan aen een' dorren strand ,
 Nu weder in de ftad , dan wederom te land ,
 En overal op 't ryckft : fijn' hoeven gingen hoven,
 Syn huylen tempelen in marmer-prael te boven..
 Dees' malle befigheid flect metter tyd her goed,
 Heeft metter tyd in 't geld een dapper hol gewroet :
 Doch liet hy evenwel zyn' Soon genoeg te fpillen ;
 Die erfgenaem niet min van all' zyn vaders grillen
 Als van zyn' goederen all 't nagebleven goud
 In marmer heeft gequift , en fich beroyt gebour.

Wat fpilde Verres geld , wat hing hy fware fommen
 Aen luchtig Kristalijn , aen Porceleyne kommen ,
 Aen fchelpen , horenkens , aen ick en weet niet wat !
 (Wie derf dan loochenen dat Verres hoornen had ?)
 En tot een nur beflag en had hy niet te geven.
 Syn Soon oock van dien geelt of van dien geck gedreven
 Is reuckeloos bloemift ; spilt aen een' broffe waer ,
 Waer van een' weke duurs de winft van menig jaer ;
 Kan van veel' honderden geruft en vrolijk fcheyen
 Om wat papiers genaemt na Durer of Van Leyen :

Die aen soo lichte waer zyn' borse licht en leegt,
 Is 't vreemd dat sijn geloof ter borse weynig weegt?
 Hirpyn had groot geloof by all' onse handelaren,
 Men dede hem op geloof en menigten van waren
 En schyven sonder tal: hy koopt, hy breeckt, hy bout,
 Hy is een dapper man met ander' lieden goud;
 Hy vind sich wonder sacht in zyn' geleende pluymen;
 En siende, soo met hem die weder drong te ruymen,
 Dat hem die hooge vlucht oock weder sou vergaan,
 En hy veel kaeler als Esopus vogel staen:
 Soo veynst hy dat de banck genooddruckt is te breken,
 En weet zyn' schelmery soo geestig te besteken,
 Dat hy sijn' eyscheren met vijf voor twintig paeft,
 En sich wel vast en dicht in hunne veeren draeft.
 Ontslag die boeve dan noch kluysteren noch basten?
 De basten (wist hy wel) zyn slechts voor slechte gasten,
 Voor diefskeus die de konst niet grondelijck verstaen;
 Oock was die selve treck zyn' vader wel vergaen.

Pompilius brageert in 't onberaelt scharlaken:
 Wel, sal hy vromer sijn, of sal hy 't minder maken
 Als die hem heeft gemaect; die (soo men ons verhaelt)
 Syn' sulpebroeck veel eer verslonst had als betaelt?

Hoe sijn kan Darius in D A R Y redeneren!

'T is noodig (segt hy) weer tot moeders schoot te keeren,
 Nadien myns vaders mond vermaeck vond in haer laus.
 Sluyt dat niet als een' broeck om 't hoofd van haren Paus?

Waer, vraegt gy, leert myn soon dit stout en lelyk spreken?
 By u, die sijn gebreck met schelden poogt te breken:
 Vriend, wilt gy dat de straf hem nut zy en gesond,
 Soo roert de roede slechts; en snoer uw' quaden mond.

Tot allen laet de jeugd vrywillig sich verlocken;
 Maer word tot gierigheyd als met geweld getrocken:
 Een quaed, dat onder schyn van deugd uyt mommen gaet,
 Een quaed, dat slecht en recht van wesen en gewaet

Den vreckaerd achten doet voor ingetoomt van leven,
 Voor magtig, een' man in huys-bestier bedreven,
 Een' man, die bet her zyn kan hoeden voor verlies,
 Als d'een' en d'ander' Slang den Appelhof en 't Vlies;
 Ja die oock streken weet om 't zyne te vermeerren,
 Waer door hy aerdig schijnt en waerdig aller eeren,
 En onder 't graeu den naem van kloeck verkrygt en gaeu.
 Een Ryckaerd lotter dan en snooder als het graeu,
 Die't geld iet heyligs acht, die't goud zyn'god laet strecken,
 Die niemand salig acht als slechts de rycke vrecken,
 Die niemand heylloos acht als slechts den geldeloos,
 Beveelt zyn' soon dien weg te houden voor altoos,
 Vermaent hem nimmermeer de schraep-kunst te vergeten,
 En doet hem fluxx 't A B. van hare wetten weten;
 Daer na de regelen van 't stinckenste gewin,
 En storte hem endelijck den heetsten geld-dorst in.
 Dog schoon syn' tonge swygt, syn werken doen't hem weten:
 Hy bind aen seker tal van teugen en van beten
 Soo wel zyn' eyge maeg als zyner knechten buyck:
 Geen als verschimmelt brood is by hem in gebruyck;
 Hy laet zyn bier noyt versch noyt voor het suuren drinken,
 Syn' hutspot en krawey noyt eten als na 't stincken:
 Hy koopt een' mosselsô voor anderhalven duyts,
 En reekt'er met geweld twee middagmalen uyt,
 Of schoon zyn' borse berst, of schoon van versche foden
 De vischmart krielt en leeft, hy foeckt'er niet als dooden;
 Wat rot is rieckt hem soetst: met enen spiering-visch
 Stoffeert hy, als hy brast, tot tweemaal zynen disch:
 Van zyne tafel gaet versgelt met zyn teecken
 Kaes, daer geen bedelaer sou mond aen willen steken.
 Maer, arme geldsack, seg, waer toe soo schrael gebrast?
 Waer toe met soo veel pyns wat gelds op een getast?
 Gewis hy raelt en sust, ja herflens moet hy derven,
 Die armelijcken leeft, op dat hy ryk mag sterven.

Terwyl de borſe dan vaſt dick en dicker ſwelt,
 Groeyt oock de geldſucht aen na 't groeven van het geld.
 Want die maer weynig heeft, ſal oock niet veel begeeren.
 Dus tracht hy geld en veld en hoeven te vermeerden;
 En 't is hem even hoe; zyn ell-ſtock, maer en wicht
 Syn meereendeels, Fuſcijn, te kort, te klein, te licht;
 Syn' waren meeft vervalſcht en ſchijn-ſchoon ſlechts voor
 d'oogen.

Verneemt hy dat de Marr van 't koren is aen 't hoogen,
 Hy ſluyt zyn' folderen, vent niet een' ſchepel graen,
 Al ſoude 't ganſche land van hongernood vergaen;
 Ontſiet ſich niet verblind door 't blincken van de ſchyven
 Met toevoer van geweer en oorlogſtuych te ſtijven
 'S lands ſelſte vyanden (ô handel al te vuyl,
 Daer rug of hals voor plag te bloeden, niet de buyl!)
 Kan om een klein profijt een groot verwijt verdouwen;
 Speelt met zyn' ganſche ſiel op krijgen, hebben, houwen;
 Is als verwoed na 't geld, ſweert om des gouds genot
 Bloedvriendſchap, vaderland, ja Godſdienſt aſen God;
 Verſint en ſtelt te werck tien-duyſend looſe lagen
 Om tot zyns naeſten ſcha zyn voordeel te bejagen.
 Indien zyns buurmans land hem vetter als het zyn
 Hem overvloediger in granen dunckt of wijn,
 Hy poogt'et aen het zyn door koop of liſt te knoopen;
 Kan hy den eygenaer niet locken tot verkoopen,
 Soo jaegt hy hem by nacht (onmenſchelijcken vond!)
 Een' kudde mager vees op zynen vetten grond;
 'T welck in dien milden oegſt ſoo gierigh ſlaet zyn' tanden;
 Als waer het ſickel-mes daer door gejaegt met handen.
 'T en kan nau recht bedocht veel minder zyn geſeyt,
 Hoe ſeer dien overlaſt beſucht word en beſchreyt,
 En hoe veel lands hy doet beneden waerde gelden.
 Maer vreeſt ghy, wreede gier, het laſteren en ſchelden
 Der onderdruckte niet? wat (legt hy) ſchaed my dit?

'K heb van veel lauds en sands veel liever 't ruym besit,
 Als door myn gansche buurt den naem van man met eeren;
 En met myn seyssen slechts een ackerken te scheeren;
 De deugd en geeft my niet, ick trecke soeter vrucht
 Van 't klincken van het goud als van een goed gerucht.
 Dat 's recht, myn beste man, 't geld sal uw' kortsen heelen,
 'T is tegengift, ô jae 't, voor gichten en graveelen,
 Ontslagen soud ghy zyn van sorg en gesteen,
 Ja leven menigten ven eeuwen achter een,
 Soo ghy slechts soo veel lands mocht voor uw hoofd besitten,
 Als onder Tarius gansch Roomen plag te spitten.
 Welcx borgeren daer na besprongen en gequelt
 Van 't Punische geweer, en 't Epirotsch geweld,
 Voor veele wonden nau twee bunderen genoten
 All 't sweet en bloed nochtans soo rijckelijck vergoten
 Docht allen in die gift oock rijckelijck beloont,
 En geen van all' heeft des het vaderland gehoort:
 En soo een stucxkens lands versag zyn' heer van voeder
 Voor twee paer kinderkens en een' bevruchte moeder;
 Syn' ander' ouder' soons die smulden gerstenbry
 Na 't keeren van den ploeg voor hoogste leckerny.
 Maer nu, nu duncken ons om eenen tuyn te maken
 Twee bunders niet genoeg. Ach! heblust hol van kaken
 Is moeder van all 't quaed dat door de wereld woed;
 Geen'schelmery heeft oyt meer moords en brands gebroed,
 Meer staels met bloed beveckt, meer wyns met gift ge-
 schonden,
 Als die verwoede pry, die wortel aller sonden.
 Die vaerdig rijck wil zyn, wat laet hy onbesmet?
 Wat vrees, wat schaemte, laes! of wat ontsich van wet,
 Sal oyt een' goudsieck' sot doen buygen onder reden?
 Houd met dese huttekens, ô kinders, u te vreden
 Heeft * Marsus overlang en Hernicus gefeght.
 O, laet ons, riep Vestijn die goede grijse knecht

Laet

* Marsus, Hernicus, &c. populi sunt apud Juvenalem, hic antiqua virtute homines.

Laet laet ons niet meer graens doen springen over 't seyssen
 Als nooddrift en natuur tot onderhoud vereyschen;
 Sulcx prijft de Graen-godin, sulcx achtse vroom gedaen,
 Die onsen dich soo mild gesegent heeft met graen,
 Dat hy nu 't eeckel-brood kan missen, ja versmaden.
 Hy sal geen' handen slaen aen schandelijcke daden,
 Die op een' graeuwe py, die op een' blaewen hoed
 De wintervlagen schut, den hagel stuyten doet.
 Geloof'tet, kinders, vry, 't is 'tis het vreemd scharlaken,
 De zy'n, de selpen zyn 't, die ons tot schelmen maken.
 Dus klonck der ouden stem in d'ooeren van de jeugd.
 Wat doet een vader nu? wat wetenschap, wat deugd
 Tracht hy zyn' sone doch van jongs te doen betrachten?
 Op 't scheyden van den herbst, in 't langste van de nachten
 Weckt hy voor dauw voor dag den sluymereenden op:
 Tsa jongen, (roept hy) tsa, dat Baldus by den kop,
 Doorloop uw' reden-konst, leer hoemen (spijt de rechten)
 Een' rechte krommen sal een' kromme sake rechten,
 Dat styft den buydel best; de wetenschap, myn kind,
 Die ons geen' winst en baert, en acht ick maer voor wind.
 Of zyt ghy bet beluft tot vechten als tot pleyten,
 Maeck u een' grooten naem door mannelijcke feyten;
 Taft westwaert eens met ernst de mooren nabuur aen,
 En help hem rustig uyt Panamas engde slaen;
 Ga, ga hem in Peru dat 's in zyn hert besloocken;
 'T bestooten van Bresil en is maer wind gebroken,
 En gaet hem niet aen 't vel: laê goud in plaets van hout,
 Soo word u metter tyd eens hopmans ampt vertrouwt,
 Dat sal u metter vaerd den buydel op doen loopen;
 Dan kond ghy als de rest oock honderd kop verkoopen,
 En vyftig leveren of immers weynig bet
 Doch soo u 't herte krimpt op 't klincken der trompet,
 Of voelt ghy u te swack om leger-last te dragen:
 Soo derf een stuyverken, myn Soon, aen waren wagen,
Die

Die ghy voor twee of meer weer kond geraken quijt :
 En om den handel staeg te drijven met profijt ,
 Ick sal u (luyfter toe) een' treck of twee doen weten ;
 Ghy moet niet al te vies , niet t'eng zyn van geweten :
 'T is heylig , net en goed all waermen nut af maeyt :
 De wind van winst rieckt soet , 't sy van wat oord hy waeyt .
 Des dichters goude spreuck klinkt eeuwig in uw' ooren ,
 Voorwaer een' Goden- spreuck uyt Jovis mond geboren :
 ,, Het hebben maectt ons moed , het derven valt te swaer ,
 ,, Elek maek slechts dat hy heb , men vraegt nu niet van waer .
 Dees goude les en word by d'ouden noyt vergeten ,
 Word by de jonckheyd lang voor 't A. B. C. geweten .
 Een vader , die dus preeckt , en in zyn' sone voed
 Soo schoone meeningen , is waerd aldus begroet :
 Uytfinnige , waer toe dus vaerdig voortgevaren ?
 Waer toe in hem vereyscht de wysheyd voor de jaren ?
 Ghy segt , op dat mijn soon eens hier mijn meester zy :
 Dat sal hy , vrome man , dus staeck uw' moeyte vry ,
 Eerlange sal hy u too ver te boven weten
 Als Ajax en Achill hunn' vaders oyt voor desen .
 De kindsheyd dient verschoont , ghy perft hem al te vroeg ,
 Het ingeboren quaed vind noch niet herts genoeg ,
 Vind noch te weynig hairs om recht zija' kracht te toonen :
 Maer toef , tot dat hy eens de schaer op kin en koonen
 Gebruyckt , en door den kam de knevels trecken mag ;
 Dan sal hy tuyge zyn van 't geen hy noyt en sag ,
 Dan sal hy min zyn leet als zijnen eed vergeten ,
 Dan sal zyn valsche tong zyn herte liegen heeten
 Voor Ceres outerbeeld , ja dan dan sal hy 't lijf
 Slechs om de morgen-gift verbinden aen een wijf ,
 En om die gift door gift flux weer dien band ontbinden .
 Want dat ghy hem belast door Zee door sand te vinden ,
 Daer raectt hy onder dack en met gemack wel aen .
 Een' groote schelmery vereyscht geu groot bestaen .

'K en heb hem (roept ghy) noyt tot soo veel quaeds geraden.
 Ghy, grijsaerd, sijt nochtans grond-oorfaeck aller quaden.
 Want die met geld-begeert de teere jeugd ontfteect,
 Die noyt van andren text als slechts van hebben spreeckt,
 Die haer den buydel leert door quade nucken vollen,
 Die geeft haer tooms genoeg om heel te slaen aen 't hollen:
 En schoon ghy wederroept, sy weer dan van geen staen,
 Hoort dan na stem noch sweep, siet dal noch heuvel aen.
 Soo ghy de jeugd van deugd een hair-breed laet vervremen,
 Sy sal eerlang een' duym een' hand breed derven nemen.
 Als ghy by uwen soon dien voor een' slechtaerd scheld,
 Die zynen armen vriend troost met een' hand vol geld;
 Soo leert ghy hem met een den armen 't zyn ontrukken,
 Ja reden, recht en all om 't snoode geld verdrucken,
 Welx minne snoode gier, in dy niet min en brand,
 Als in de Deciën de min van 't vaderland:
 'T gelt geld by u veel meer (foey, schaem u eens ten lesten)
 Als by Menœcus oyt het heyl van Thebes vesten,
 (Daer man en schild weleer uyt Slange-tanden sproot)
 'T welck hy, soo Griecken seyt, de leven door zyn' dood.
 O foey! dat ghy uw' siel uw' redelycke krachten,
 Geschapen om iet hoogs iet hemelsch te betrachten,
 Op 't gaëren van wat dreks staeg wett en besig houd,
 Ja tot een voetveeg maekt van 't ongesielde goud!
 'T vier, dat ghy voedsel gaeft, sal dan eens gewinnen,
 Sal woeden wijd en sijd, sal watt'er vat verslinnen;
 Ghy self, ellendige, ghy sult 'er niet ontgaen,
 'T sal eenmael als de Leeuw zyn' meester vliegen aen.
 Uw soon doorsnuffelt vast de keeren der planeten,
 Om uyt der sterren tred uw' stervens uur te weten;
 De Parken spinnen hem te traeg, te lang, te laet,
 Hy wenscht, eer 't rocken dunt, het mes door uwen draed;
 Ghy sit hem in zyn licht, hy is met u verlegen,
 Uw harten-ouderdom staet hem in 't herte tegen:

Indien

Indien de kompost eerst door Mithridaet gemengt
 U weer op 't nieuwe gras, u door den winter brengt,
 Soo mist hy zyn geduld; 't sou hem in 't herte drucken,
 Soo ghy meer roosen rookt, meer vygen quaemt te plucken:
 En al om slechts wat gouds te puren uyt uw' tefsch:
 Sie daer de goude vrucht van uwe goude les.

Die 't ooge spelen leyd door 't leven van de menschen,
 Hy sal geen soeter spel, geen' sotter' kluchten wenschen:
 Die sien kan hoemen sweet, hoe seer men draeft en wroet
 Om 't noodeloof veel, om mallen overvloed,
 Om slaefsch, om kinderlijk wat schijven op te hoopen,
 Waer mede menigmael een loofse dief gaet loopen,
 Waer met een booser boef licht na Vianen strijckt,
 Is sot indien hy geld aen apen-spel verkrijckt,
 Mag (seg ick) speel-tooneel en spelers wel verlaten:
 Want heeft hy lachens lust, op borse, mart en straten
 Ontmoet hem stofs genoeg die hem de lippen treckt.
 Of meent ghy dat de geest meer lust en weelde treckt
 Uyt koorddans, guchelspel of diergelijke rancken?
 Als uyt uw' sotterny, die op wat broffe plancken
 Nu van een' zuyderbuy, dan van een' wester-vlaeg
 Gesolt, om 't snoode geld het lyf stelt in de waeg,
 Ontsiende blind door lucht tot schrapen en vergaren
 Noch strooperen in 't bosch, noch roovers in de baren;
 Hy, die te koorde klimt, tracht strenge winterkou
 Of bitter brood-gebreck t'ontspringen op die tou,
 En oeffent slechts uyt nood soo sorgelijke grepen:
 Ghy breed gehuyft, gegoed geeft u in enge schepen
 Om honderd stucken lands, om honderd duyfsend pond,
 Om meer te swellegen, als ghy verteeren kond.
 Kijck, kijck hoe ree en zee van masten kriel ten vloten,
 Hoe mensch zyn' vaderstad, zyn huys, zyn' huysgenoten,
 Kortom zyn element het vast land begeeft,
 En vlammeende na winst op wind en water sweeft:

Thans

Thans sal hy niet alleen de Lybiaensche baren
 Doorfnyden met de kiel, maer Hercules pilaren
 Soo verre westwaertaen ontryden op een hout,
 Tot daer hy 't Sonnevier hoort kiffen in het sout.
 En veel is 't mag hy weer behouden thuyswaert dryven
 Verladen met een' bors gebult van goude schyven,
 En ons van Meeremin of Triton iet verslaen,
 En wat hy vorder sag door all' den Oceaen.
 De raserije broeyt verscheyde mymeringen.
 Dees fiet zijns moeders geest, en tracht haer' trots t'ontspringen:

Die geestelt stier of koe, en meynt hy tout een poos
 Den rug van Argos vorst, of van den Ithakois:
 Een ander mogelijk sal kleed en mantel sparen;
 Maer suft niet min als die, als hy zijn schip met waren
 Tot sinckens toe verlaed, en om een' hand vol goud
 Zijn heyl, zijn heele lijf d'ontrouwe zee vertrouwt.
 De Peperkooper roept: nu is de wind ons mede,
 Licht, licht uw' ankers, maets, en geeft u van de reede;
 Of schoon de lucht wat bruynt, wat weerlicht, mort en raest,
 'T is maer een' somerbuy, weest daer in niet verbaest.
 En bloed hy sal het licht den naesten nacht beklagen,
 En tegens banck of klip zijn vlot te bersten jagen.
 En houdende de bors met lip en tand gevat
 Op kiste, berd of planck tot aen de kin in 't nat
 De kaken van de dood ter nauwer nood ontswemmen,
 En die syn' gierigheyd noyt stoppen liet noch stremmen
 Met all' het gouden sand dat Tagus schuurt en wryft,
 Met all' dat oyt Pactool aen synen oever dryft,
 Sal met een' oude slet om zyn' verkoude leden,
 Sal met wat slechte spys dan dubbeld zyn te vreden,
 En soecken onderstand van munt en nodig brood
 In 't droevige vertoog van zyn' geleden nood.
 'T geld nu met soo veel leets met soo veel sweets bekomen
 Word met geen minder' sorg bewaert en waergenomen,

Word veel onrustiger beseten als vergaert.

Licyn soo ryck van goed als arm en vreck van aerd

Doet deur een bende knechts zyn' huysdeur 's nachts bewa-
ren,

Sorgvuldig voor syn goud, zyn' ooft en wester-waren,

Syn' huysfraed, huys en hof en wat hem meer behoort.

Nu dunckt hem dat de dief zyn' kamer-wand deurboort,

Dan droomt hy, komt'er vlam ten daken uytgevlogen;

Flux schopt de vreesse slaep en slaep-lust uyt zyn oogen,

Flux voelt hy sich van schrick in 't ingewand geraeckt;

Soo dat hy t'elckemacl ontslymert en ontwaeckt.

Het huys des Cynicus kon vier en vlam ontloopen;

En 't oud vervallende 't viel licht een nieuw te koopen,

Of wierd'ereens verlood, soo hield'et eeuwig stand.

Dit sag der Persen roé die groote dwingeland,

Als hy dat groot gemoed in 't enge vat ontmoete,

'T welk met genoeg vernoegt noyt om te veel en wroete,

Geluckiger als hy, die 't aerd. rond socht t'omvâen,

Maer maecte zyn verdriet niet minder dan zyn' dâen.

Een wys gemoed weet raed om zyn fortuyn te maken,

Maer onse sotheyd stelt fortuyn aen 't roer der saken.

Wenscht iemand te verstaen wanneer begeerlijckheyd

Of heb-lust dient gestuyt, de mond des wysen seyt:

Als wy ons sien versien van spyse, dranck en kleeren.

Soo veel als noodig is om onsen nood te weeren:

Socraet en socht niet meer, niet meer oock Epicuur:

Dit wyft de wysheyd aen, dit leert ons de natuur.

Doch acht ghy u aldusal t'eng en streng besneden:

Soo mengt'er soo wat by der hedendaegsche seden:

Hoop op, en breng'et vry, soo ghy met eeren kunt,

Tot daer u Othos wet de ridderbanck vergunt;

Of dunckt u dit misschien noch niet genoeg geklommen,

Welaen, hoop noch eens op, en maeck twee ridder-sommen,

Ja dry, indien 't u lust: soo 't soo noch niet kan gaen,

Of soo ghy uwen balg noch niet en voelt voldâen;

Soo is hy tyd gestopt met raeve kennep-draden ;
Soo sal u all het goud van Crœsus niet versaden ,
Noch 't rycke van den Pers hoe ryck en ruym het is ,
Noch all' de schatten van dien dertelen Narcis ,
Daer Keyser Claudius soo wonder veel af hield ,
Dat hy op sijn bevel sijn' Messalijn ontfielde .

'T VIERDE SCHIMPDICHT

VAN

P E R S I U S
N A G E S P E E L T ,

Waer in Socrates uytvarende tegens Alcibiades de vermetele onwetenheyd der jongelingen berispt, der selver brassy, pronkery, ydele laetdunckentheyd en verwijsde ydelheyd een luttel doorstrijckende.

HOe dus? zyt ghy de man die stact-roer hebt aenvaard?
 (Neem, Leser, dese vraeg als quaemse door den baerd
 Des meesters, die welcer in 't kervel-sap versmachte)
 Maer, seg, Alcibiad, seg, kael-kin, onbedachte,
 Wat konst maect u soo koen? of heeft d'ervarenheyd
 In u alleen den baerd en jaren niet verbyd?
 Kond ghy den mond als 't past nu openen dan sluyten,
 En 't hollen van het graeu op uw' bespraektheyd stuyten,
 En seggen wijselijck: nu, mannen, laet u raën,
 Dit's, mannen, tegens recht, dat kand' er met bestaen?
 O ja, ghy sijt de man, ghy weet'et t'overwegen
 Hoe verre d'uyterste sijn van de deugd gelegen,
 En hoe de wet gerecht wanneer se kreupel gaet,
 En hoe de straffe dient gewogen tegen 't quaed.
 En schat ghy als een wijs den ruyter na de veeren?
 De waerde van den man na 't gelden van de kleeren?
 Het hoofd na kap of hoed? de noot na dop of huyd?
 Loop loop naer Anticyr, en nies uw' dompen uyt.

Wat is uw hoogste goed? slampampen, swelgen, brassen.
 Wat zijn uw' studien? op hait en kleeren passien,

Ver-

Verscheyde maekfelen van hoên en broecken broên,
En wol en linnen kneên op allerley sarfoen.
Hoor nu op dit gevraag een' van de minste stooren
Een' groenmeyt of haer' maet; ghy sult niet anders hooren
Als dat na weelde rieckt en malle kleeder-pracht:
En roemdy noch soo breed op uw beroemt geslacht?
En sijt gy noch de man om mannen te verkloecken,
Die als een dertel wijf uw' lappen en uw' doecken
Naer alle snuffen schickt, en van het hoogste goed
Nier hooger denckt en spreekt als Fem of Eotis doet?

Hoe selden kan de mensch zijn eygen oog mislagen!
Wy zijn als bultenaers, wy sien niet wat wy dragen;
Maer wat een ander draeght. Staeg lastert ghy den vreck
Vectidius, en bijt en geesfelt zijn gebreck:
Die gier, die oyt meer lands bebout heeft en beseten,
Als gier of kieckendief ter vlucht kan overmeten;
Die sich noch anderen noyt deugd en heeft gedaen,
Ploeght (segt ghy) eeuwelijk, siet son noch vier-dag aen;
Schroomt eenen goeden teug van all sijn sweet te trecken,
Doet voor zijn huysgesin den disch met meel-pap decken
Als hy den milden speelt, nut als de minste boer
Syn' uylen mer de huyd, zijn wijnen mer de moer.

Dus weet ghy op dien bloed te schieten en te schempen:
Terwijl een ander weer niet minder op uw slempen
En mallen toy en doet, en op dien ruygen neck
Vast uytspout binnenslips: foey dy, vervroude geck!
Foey u! die mer dien bosch, die onbesnoeyde locken
Niet hoogers voor en hebt als vrouwen te verlocken;
Die meer mer poeyeren en krullen sijt verlet,
Als mer het onderfoeck van land-recht of van wet.
Wat nut, wat kloek beleyd, wat mannelijk betrachten,
Staet onsen staet van u of uws gelijk te wachten,
Die liever 't werren saegt in 's lands gemeene best,
Als in uw vunstig hair dien vuylen neten-nest?

18 'T vierde schimpdicht van Persius nagespeelt.

Sie, dus word u geschut u weder toe geschoten,
Dus gaet uw' schamperheyd uw' eyge schande blooten,
Doch niet soo naekt als 't hoort: uw goud en rijk satrijn
Deckt lemten, soo ghy weet, die vry noch vuylcr zijn.
Verbloem nu, sooghy kond, uw kindsch en kranck ver-
mogen,

En verg uw schouderen meer als sy dragen mogen,
Als (vraegt ghy) my mijn' buurt als iet wat edels looft,
Hoe? sou' t iet ydels sijn dat niet en dient gelooft?
Niet anders, ydele, ghy sult niet anders vinden:
Soo lang ghy uw gesicht van geldsucht laet verblinden,
Uw' nieren gloeyen voelt van Venus vuyle gloed,
Uw' woekerenden klaeuw slaet in uws naesten goed,
En voet en voedsel geeft tot twist en pleyteryen,
Sal u de lof des volcx tot stank en schande dyen,
Let wat ghy niet en hebt, niet watmen van u spreeckt:
Woon in u self, en sie wat huysraed u ontbreckt.

BAPTISTES

O F

DOOPER

TREURSPEL.

I N H O U D.

NA dat de Vier-vorst Herodes Iohannes den dooper in den kerkker hadde doen werpen; doch desselven leven noch een wijle tijds verschoonde, eensdeels wederhouden door vreesse des volcx, 't welck den selven voor eenen Propheet hielde, eensdeels oock wederproken door sijn eyge gewisse, die hem dien Man geuygde heylig, onnoel en des doods onweerdig te wesen, waerem hy hem oock niet ongeerne en scheen te hooren; soo en lieten sijne vervolgers de bloeddorstige Pharisæen acffens de bloedichandige overspeelster Herodias ondertusichen niet af, den Vorst dagelijx tot verderf des onschuldigen op te ruyen, roepende dat het langer leven of behoudensse deses mans den ondergang, soo van Wereldlijken als Kerkelijken staet, eerlange soude veroorsaken. De Vorst dan ende-lijk, soo door deser aenbittingen, als oock door de vrymoedige vermaninge van Ioannes, die sijne gebreken niet en vleyde, maer als 't pas gaf, de waerheyd hem dede hooren; beginnende te waggelen, en na de strengste sijde te hellen, tredt met betoerden gemoede tot sijne Geboorte-feeft, alwaer hy bekoort door 't ligtvaerdig danffen van Herodias dogter, eene ligtvaerdige en reukeloofse belofte, van haer alles te sullen geven, wat sy souden eytchen, in de Wijn uyt-smijt, en met eede haer toefweert: dewelke met haere Moeder en den Pharisæen te rade gaende, den alree waggelenden, en van Wyn verladen Vorst, in eene schotel eyscht het Hoofd des Doopers, 't welk hy na eenige blaeuwe ontschuldiging en haer toestaet, de narwake rasende overspeelster den vromen man Gods overleverende, die hem van stonden aan in den kerk er voor 't swaerd doet bucken, en met den bloede van soo uytmenenden man, als (na 't getuygenisse der waerheyd selve) oyt in de natuure is geweest, de Koning-lijke Geboorte-feeft beluedelt.

De plaetse of tooneel deses Treur-spel is 't slot *Macherus*. De tijd om dese handeling staende is of een konstelijke of natuurlijke dag, se weten de geboort-vieringe van Herodes.

De Treurspelers zijn

MALCHUS, }
 GAMALIEL, } *Pharisæen of Rabijnen.*
 REY *van toehoorders.*
 HERODIAS, *de Koninginne.*
 HERODES, *de Koning of Viervorst.*
 JOANNES, *de Dooper.*
 DE DOCHTER, *van Herodias.*
 BODE.

Stomme.

BEWAERDERS *van Ioannes.*
 SCHERPACHTER.

DOOPER.

DOOPER, TREUR-SPEL.

EERSTE BEDRYF.
MALCHUS. GAMALIEL.
REY van Toehoorders.

MALCHUS.

M My verouderde, my afgequijnde Man!
 Wat ben ik levens fat! och, moest gy, moest
 gy dan, (gen,
 Rampfelig nood-geval vermeerderen myn' da-
 Op dat ik saeg met dienst mijn Vaderland geflagen,
 Gods Tempelen besmet van God-vergete seën,
 Gewijd en ongewijd gesmeten onder een?
 Ik heb verbreken sien van boven tot beneden
 't Verborgten Heyligdom der Kooren noyt betreedt,
 De Tempel-stylen sien ontkleën van t' heylig goud:
 Al wat *Gabinius* soo heet op roof als stout
 Alom bereycken kost, *Antonius* versmooren
 In lusten sonder maet, stond aen, en liep verloren;
 Ja strekten wy (soey schande!) een spot, een tijd-verdrijf
 Der wulpsche Nijl-vorstin, dat eer-vergeten Wijt,
 Maer dit en is 't niet al; op dat van geene syën
 Ons smaed noch hoon ontbrack, wy moeten sien en lyën
 Dat hier een wreede *Herood* den wreeden Scepter swier:
 Een neve *Antipater* een halven Arabier.
 Ach! van een' *Edomijt* siet *Juda* sich verbeeren;
 Het sedig *Sion* moet een woest' *Araber* eeren,

Jerusaleem ontsien een heyloofen gebod,
 Gods volk ten dienste staen een wreedaerd sonder God.
 Doch schoon wy dus gewond, gegeeffelt en geflagen,
 Van 't rafende geval bedrukt ter neder lagen?
 Verdrukt van een' verachte en fware dienstbaerheyd;
 Een voncxken blonk'er noch de oude Majesteit;
 Een straelken speelde'r noch der vaderlandsche seden
 Door soo veel nevelen en dicke duyfterheden,
 't Welk ook ons' vyanden verbaefde met ontfag:
 Ja d'overwinner self bestond van dag tot dag
 Met meest den gantschen raed den glans der Joodsche
 wetten

Te vieren ent' ontsien, en sich daer na te setten.
 Wy door dese hoop verquikt en hadden onsen hals
 Ellendelijk gemat van soo veel ongevals
 Noch nauwelijcx bestaen t'ontwringen d'oude plagen
 Of vinden ons verrast van nieuwe jammer vlagen,
 En dat uyt eenen hoek, van waer men niet als goed,
 Als heyl en had verwacht, noyt onheyl had vermoed.
 De nieuwe *Dooper* komt ons onverhoeds bespringen,
 Niet van de quaen geteelt noch onder vreemdelingen,
 Maer een onbooreling, van afkomst een Levijt,
 Van kindsche beenen Gode en Gods-dienst toegewijd.
 Een Priesterlijke Soon, die selve sonder duchten
 Dien staet haest mogt bekleên, en had hy d'eere vruchten
 Nier liever wrang en groen te rucken van den tak,
 Als rijpen oogst van roem te plucken met gemak.
 Dese afgereckte Vos genegen sich t'outhouden
 In berg in heuvel-hol, in schaduw van wouden,
 Heeft all' het dom gemeen bedriegelijk verleyd
 Door schijn van een gestreng en hevige heyligheyd.
 Met in een haren kleed in vellen sich te steken,
 Met wilde en vreemde spijs en ander' toover-treken,
 Trekt hy verbaest tot sich elcx oog en aengesicht.
 God heeft een' nienw' Propheet, een' leeraer hoog-verligt
 (Dit

(Dit maekt sig 't volcxken wijs) den volcken toegesonden.
 De losse menigten heeft hy door loofse vonden
 Gekregen aen sijn snoer: men laet alree de steen:
 Het graeu verwondert, eert en troetelt hem alleen,
 De groote vieren hem, de Koningen verbasen
 Sich ree voor sijn gesag. Hy stout en opgeblasen
 Bey op breed gevolg en 's volcx verdulden sin,
 Stelt nieuwe wetten als een tweede *Moses* in:
 Waent door den water-doop het sonden-vuyl te weeren:
 Derf d'oude Tempel-seên door nieuwen vond onteeren:
 Valt alle Vadeten met bitter schelden aen,
 Om beter met het schuym des woesten graens te staen:
 Misbruykt tot ons verderf 't gehoor der domme lieden.
 Kortom, indien wy niet wel ernstig 't hoofd en bieden
 En tijdig tegenstaen der loofen boefs beleyd,
 Vast dertelcud' en woênde in sijn' moedwilligheyd,
 Ons' heylige achtbaerheyd aensienelijk by allen,
 All 't aerdrijk door vermaerd, sal eer iet lang vervallen,
 Moet kortes vergaen, vergaet, ja is alree vergaen.

Ga. Iet sonder rijpen raed loshoofdig te bestaen
 En voegt ons' orde niet: sacht gaen in allen dingen
 Betaemt den Vaderen: in woeste Jongelingen
 Word woest en los bedrijf noch eenigfins geduld:
 Maer geen ontschuldiging deekt hier der ouden schuld.
 Laet, bid ik, uwen toorn een weynigken verkouwen,
 Wilt doch uw' hevigheyd wat in den breydel houwen.

Ma. En gy, *Gamaliël*, na dat ik kan verstaen,
 Schijnt ook de werringen des Kettters toe te staen.

Ga. 'K en houde, *Malche*, niet van toestaen noch van laken,
 Voor dat ik recht versta de waerde van de saken:
 Wat dien Propheet belangt, hy schijnt niet al te quaed;
 Men hoort hem niet soo hard met algemeenen haet
 Te treden op den neck, noch dus op hem te tieren.

Ma. O aerde! ô zee! ô locht! eeuwige hemel-vieren!

- Wat hoor ik? wilmen ons een' muyster in sijn bloed,
 Een' boofwicht in sijn hert noch keuren doen voor goed?
- Ga.* Die uyt het herte tracht de boosheyd uyt te roeyen,
 Die saden doet in 't oor van goede saden vloeyen,
 Die ons geen' wegen wijst dan die hy selve eerst gaet,
 Kond gy my sulck' een' man doen rekenen voor quaed?
- Ma.* Die d'oude Wetten smaed, die noyt gehoorde dingen,
 En nieuwe vonden drijft, die staeg met lasteringen
 De meesteren des volcx en priesteren begroet,
 Kond gy my sulck' een' guyt doen rekenen voor goed?
- Ga.* Waer 't dat wy tegens ons en tegens ons' gebreken
 Soo strenge vonnissen als tegens and' re streken,
 Ons' lemten lagen niet soo schandelijk ten toon
 Voor 't openbaer verwijt. Geloofst'et, of wy schoon
 Ons selven ketelen en wonderlijk behagen,
 Den naem van Heyligen, van halve Goden dragen,
 Van sijne Broederen, van suyver, reyn en kuylich,
 'T en isser evenwel 'ten isser niette pluyt:
 Wy alle riecken na geen' kleene vuyligheden.
- Ma.* Genomen 't waar alsoo, moet daerom sijn geleden,
 Dat iemand van 't gemeen met onbesuyfden moed
 Sijn opperherder schelde en smadelijk begroet?
 Het Volcxken swijg enduyk; het hebbe slechts te letten
 Om stadig sijnen draf naer onsen toom te setten:
 Soo 't averchtsen weg mag komen in te slaen,
 Sijn hoeder breng het weer op d'echte en rechte baen;
 Die sy sich self een wet, en komt hy self te dwalen,
 God siet den schuldigen, die sal 't hem wel betalen.
- Ga.* Riekt dat na billijkheyd? *Ma.* Het kard'er met bestaen.
- Ga.* En hoe doch? *Ma.* Overmits in 't volcxken niet als waen,
 Als blindheyd, dolingen en onverstand kan steken.
- Ga.* Daer zijnd'er onder 't volk, die geen der hoofden weken
 In wijsheyd en beleyd, waer 't dat mensc eens versocht.
- Ma.* Waerom schaepwagters dan niet op den stoel gebrogt?
 Schaep-

T R E U R S P E L.

5

Gr. Schaeppwachters waren Mose en David , als wy lesen.
Ma. 't Is waer, maer van Gods Geest heel seldsaem onderwesen.

Gz. 't Kan wesen dat Gods Geest ook deses leeraer zy.

Ma. Sal God tot desen gaen en loopen ons voorby ?

Ga. God fiet in sulck geval geen' uytterlijcke gaven , (ven;
 Geen' schoonheyt, genen schar, geen stamme aen nog sta-
 't gemoet dat fiet hy aen , 't onnoosele gemoed,
 Het welk noch moord noch list noch vuyle lusten broed;
 Dat heeft die reyne geest tot sijn vertrek verkoren,
 Daer laet hy sijnen raed , sijn' wonderen in hooren.

Ma. Op dat ik rondelijk ; wat ik gevoel , bely ,
 Gy hebt Gamaliël , dees vreemde kettery
 Dunkt my al overlang voor niet te vreemd gehouden ;
 'K en kan het langer niet stilswygende verdouwen ,
 Dewyl gy merckelijk naer handelingen tracht
 Onwaardig uw' beroep en loffelijk geslacht :
 Gy die van allen meest ons aensien soud verweeren ,
 Poogt meest van allen thans ons aensien te besceren :
 En dat ter liefde van dien jongen onverlaet :
 Om Gods wil , seg my doch , waerom gy sulks bestaet ,
 Wat nut of wat genot gy hier van hoopt te strijcken.
 Hy sal u mogelyk vereeren of verrijcken ,
 Die all' ons' achtbaerheyd ten wortel toe besnoeyt ,
 Ons vast tot armoe preekt , en door ons dorren bloeyt.

Ga. Wy hoeven om genot dien voet niet eens te houwen ,
 Men weet sig hedendaegs voorsichtig rijk te trouwen ;
 O Kerckelijcken trek ! ô lieffelijk gewin !
 Een ander sweet'er om , wy trecken 't van de min.
 En , beste man , gy dwaelt , uw' strenge pijlen missen
 Het rechte waarheyd-wit , wanneer gy komt te gissen ,
 Dat Kerckelijk gesag kan werden vast gestelt
 Door trousheyd , hoovaerdy of wereldlijk geweld :
 Geenfins , ons' Ouderen zijn al door andre wegen
 Tot sulck een' Majesteyt en achtbaerheyd gestegen.

- Ma.* Die oude wijse en heeft den Ouders niet misstaen,
En ons gebruyk past ons: elk stel sijn' faken aen
Na tijd en seden zijn, die hem te voren komen.
- Ga.* Wat vroom is in der daed past altijd allen vroomen.
- Ma.* Och hadden wy een' trek der Vaderlijke seën.
- Ga.* Wy souden sedig gaen als eer de Vaders deën.
- Ma.* Neen, neen, men sou dien boef dat sperrelen dat wroeter,
Flux met den halse doen en niet met banden boeten:
- Ga.* De wreedheyd past voor al den Kerckelijcken niet.
- Ma.* 'T is heylig, nut en goed al wat om God geschied.
- Ga.* 'T is heyloofte heyligheyd onnoofelen te doemen.
- Ma.* Derft gy dien schende-vre die pest onnoofel noemen?
- Ga.* Waerom en straft gy hem niet in sijn aengesicht
Is 't dat hy sich vergrijpt? waerom het helder licht
Van uw' gewet vernuft alhier niet eens ontsloten?
Ga daer met eens dat plomp dat ongewet bestooten:
Val daer met eens geleerde en welbedaege man
Dien ongeletterden dien jonggejaerden an.
Gy sult hem mogelijk sijn' dwalingen doen staecken,
En uwen naem aldus by elk doorluchtig maken.
- Ma.* Een' soo vervuylde wonde en wil geen sacht onthael,
Men moetsse sijn veren door basten, vier en stael,
Of door ier wreeders noch als yser, vier en basten.
- Ga.* Schoon dat hy all' het quaed waer met wy hem belasten
Bestaen heb, of misschien noch erger heb beslaen,
Het voegt u evenwel den Man eerst toe te gaen
Met sachte middelen, en onberoert van sinnen
Dien dolenden te sien door heufheyd te gewinnen,
En minnelijk vermaen: op darmen niet en meen,
Dat gy den liggenden veel liever gantsch vertreën
Als met een' eenige hand tot ryfen soud bewegen:
Voorwaer daer is uw' eer niet luttel aen gelegen,
Dat ook d'afjonstige verstaen uyt uw' beleyd,
Met welk' een' liefde en sacht gy na de saligheyd

- Van allen dorst en snakt, en niemand wenscht verloren,
 Dat die moetwilliglijk geen' raed en willen hooren.
 Ik bid's u overleg, eer gramfchap uw gemoed
 Noch verder buyten 't fpoor der rede rennen doet,
 Wat vruchten gy van uw' hardneckigheyd fult plucken.
- Ma.* Dees' namelijk, dat ik mijn' vyand fal verdrucken,
 De vromen wel getrooft fal maken in den geest,
 De twijffelende lterk, d'onfchamele bevreest,
 Ten leften door dit bloed de vaderlijke wetten
 Sal veftigen, en op gewiffe voeten fetten.
- Ga.* Neen, vriend, dit fullen eer de vruchten zijn hier van,
 Dat elk gelooven fal, dat gy een eerlijk' man.
 Dien gy niet machtig waert door reden te vermennen,
 Getragt hebt door geweld van wreedheyd uyt te wannen.
- Ma.* Hy zy foo eereljk foo heylig als men feyt,
 Van Goddelijcken Geest en word hy niet geleyd,
 Nadien hy d'oude feën der Vaders derf verachten.
 En aengefien van u geen hulp en is te wachten,
 Soo loop ik weer ten Hove, om Koninglijcken raed
 En byftand, tegens dit inkanckerende quaed.
- Key.* Geen quaden raed leyt u Gamaliël te voren,
 Na mijn gering begriip: dies, bid ik, neyg uw' ooren.
 Maer neen, deur gaet hy. Laes! de gramfchap vyandin.
 Van redelijk vermaen verduyftert fiel en fin, (len.
 Drijft nut ten raed van 't oor, doet breyn en geesten hol-
- Ga.* Deur gaet hy, fchrikkelijk ontfteken en gefwollen
 Van toornigheyd en trots. Ik heb naer all' mijn' magt
 Dien rafenden vermaent, dien harden geest getracht
 Door fachte smeekingen te morven, te belesen,
 Getrouwen raed verftoont, en ernftig aengeprezen:
 Doch hebbe niet alleen voor mijn' getrouwen raed
 Geen grooten dank behaelt, maer ook geen kleenen haer.
 Dus leefst men hedendaegs, en wy (wie fou 't gelooven!)
 Zy van dit evel meest befoedelt en beftoven,

Wy, die met schijn van deugd verblinden 't plomp gemeen
 Sien koel en yver-loos Gods Wetten overtreên;
 Maer kikt men tegens ons' infettingen of schriften,
 Wy stuyven hittig op, wy poogen door vergiften,
 Door goud, door leugenen, door tuygen boos en valsch,
 Ons' tegensprekeren te tasten aen den hals.
 Wy vullen het gehoor der Koningen met kluchten,
 Met valsche tydingen, met soete straet-geruchten:
 Soo iemand wat te hard derf drucken op ons seer,
 Wy wrieken 't meesterlijk met schelden op sijn' eer:
 Wy weten 't fellic vier der rasery te voeden,
 En helpen 't grimmig hert met lasteren aen 't woeden.
 Daer stuyft hy nu na 't hof met onbesuyden moed,
 Daer sal sijn tonge gaen: hier word wat nieuws gebroed,
 Men wijkt van 't oud gebruyk, de Vaderlijke seden
 Verachten smadelijk, ja trachtmen te vertreden,
 Men drijft den spot met Vorst en Vorstelijk gesag:
 Kortom, wat eenigfins sijn' sake stijven mag
 Sal hy uytbulderen, en door al 't Hof trompetten,
 En met gemaekt gebaer sijn' boevery blancketten,
 En toont de Koning sich hier weynig in belaên,
 Soo sal hy sijnen toon vry hooger laren gaen:
 Dat gansche menigten van opgeruyde troepen;
 Na 't hoofd staen van den Vorst, sal hy bestaen te roepen;
 Ja datmen 's nachts al stil vast rot en t'samen spreekt:
 Iet grouwelijcx bewerpt; iet sorgelijcx besteekt:
 Bedekte lagen brout: door schadelijcke listen
 's Lands algemeen profijt sleept in sijn' eyge kisten,
 En vette winsten trekt uyt dit vervloekt gemuyt,
 Sulcx sal hy, of misschien iet dat noch scherper luyd
 Verdichten, als een geest, dien 't noyt en heeft ontbroken
 Aen geest, om flux tot wraek de wreedheyd op te stoken,
 Inschietende 't vergif van sijn verkeerd verstand
 Door d'ooren van den Vorst tot in sijn ingewand.

En

En achterklapperen lichtveerdig 't oor te leenen
 Is een der evelen, waer van men schier niet eenen
 Der Vorsten suyver vind, en 't geen men in het hoofd
 Hun blaest, hoe 't wreder klinkt, hoe 't ligter word geloofd:
 Sy vreesen schaduwen en ingebeeelde kluchten,
 En seylen na den wind van losse land-geruchten:
 Die trouwelijk bericht, dien houdmen voor bevreest,
 Voor slap en flacuw van moed, voor grof en bot van geest.
 Wy weren ook van ouds te toyen ons' gebreken
 Met namen van de deugd, van waere dengd verfteken,
 Doch trots op titelen, en stout op enckel schijn
 Doen wy by 't botte volk meer als wy waerdig zijn.
 Wat dien Propheet belangt, och of wy van sijn' saken'
 Met meer bescheydenheyds, en wat bedochter spraken:
 Want vangt hy Gods gesant met God dien handel aen,
 Geen Menschelik geweld en kan hem wederstaen:
 Maer jaegt hy eenig quaed door die bedekte wegen,
 Hy sneuvelt eer iet lang in sijnen eygen degen.
 Elk oordeel van dit stuk gelijk hy dat verstaet;
 Maer die geen' ooren sluyt voor mijnen goeden raed,
 Sal niet lichtvaerdelijk het bloed des vromen plengen,
 Noch met soo waerden vocht sijn' vingeren besprengen:
 Op dat de straf, die wy een' ander' schuyven op,
 Ten lesten niet en vall' op onsen eygen kop.
 Hoe? is Herodes dan niet wreed genoeg in 't wreken,
 Of hoeftmen sackelen van grimmigheyd t'ontstecken,
 Waer met de wreedheyd werd gekoestert en gevoed
 Van dat van selfs verhit en rasende gemoed?

R E Y van Toehoorders.

Wat nevelen wat dampen dik en dicht
 Belemmeren het sterffelijk gesicht!
 In welk' een' nacht vervliegt ons brosen licht
 En vluchtig leven!

Geveynde schaemt dekt onbeschaemd gebroed ;
 Schijn-godsvrucht weet het goddeloos gemoed ;
 En stil gelaet het listig en verwoed

Een' glimp te geven.

Hy , die met droef en degelyck gelaet
 Een spiegel schein van sedigheyd en maet ,
 Schuynt , knerssetand en raest , van dullen haer

En gramschap droncken.

Gelyck de damp uyt Ætna wijd gekaect
 Steen-stucken drijft en na de wolcken braect ;
 Gelyck de gloed Vefevus knaegt en blaect ,

En maelt tot voncken :

Soo perst hem oock de blinde wreack voortaan
 Na 't leven des onnoselen te staen ,
 En hitst hem op de naecte Waerheyd aen

Met wreede treken.

O Staetsucht moeder aller schelmery ,
 Die binnen krielt van ydelc hoovaerdy ;
 Maer aerdig royt met schoone buyten-zy

Uw' ziel-gebreken ;

Soo ras ghy eens in onse Sielen boort ,
 Stracx zijns door uw' soet vergif bekoort ,
 De rede wijckt , de Siel-rust leyt gestoort

En gansch geschonden :

De waerheyd , schaemt en Gods-vrucht kent gy niet
 Noch trouw noch haer , die wachtende 't geniet
 Van betere eeuw' , de laetste 't aerdrijck liet

Vervuylt van sonden.

O , konde een kloeck en geestig konstenaar
 De deekseln affichtende vertoonen
 De quellingen , die 't hertenhol bewoonen ,
 Ontblootende soo grondelijck als klaer
 Het blind vertreck der heymelijcke tochten ,
 Wat soud ghy sien van allerley' gedrochten

In kleenen stal een' overgroote schaer !
 Men soude aldaer meer ongediers sien dolen,
 Als Ganges laeft, als in den Nyllstroom leeft,
 Als Lybien oyt uytgelevert heeft,
 Als Caucasus in diepe en duystere holen
 Oyt hiel verscholen.

Men soude aldaer sien onder een vergaert
 En rasery van Tygers en Leeuwinnen,
 En gulsigheyd van wolven wreed van aerd,
 En heet op roof, en nimmer sat van sinneu:
 Geen Balsilisk, wiens adem, waer hy treed,
 Beek, beemd en lucht met pest-gift kan ontfteken,
 Geen' Alpicken, wier doodelijke beet
 Den dood-slaep baert, en soudend'er ontbreken,
 Geen Scorpioen met ysselijcken staert
 Geen Crocodyl, die met bedrieglijk weenen
 Op moorden loert, geen loofer Vossen aerd,
 Geen listig spel, geen' braeckingen of stenen
 Van wreede Hyënen.

Schijndeugd dekt menigmael den wreeden,
 En 't sedig kleed onsuivre seden:
 De naekte deugd eyscht geen cieraed,
 Haer' kleeding is gering gewaed.
 Haer' wooning schaeuw van stroye daken;
 Geen' titel-prael kan haer vermaken,
 S'en fraet niet veyl: al stil, al koel,
 Belachtse 't hittig pleyt-gewoel:
 's Volcx handgeklap en straet-geruchten
 Verachtse als sotte Kinder-kluchten:
 Geen' voorspraek smeektse om spoedig end:
 Maer slijt sich selven slechts bekend
 Te velde in lommer-milde blaren,
 Ver buyten Stad en staet-gevaren.
 Haer' stille jaeren.

T W E E D E

T W E E D E B E D R Y F.

K O N I N G I N N E . H E R O D E S .

K O N I N G I N N E !

EN voelt gy dan noch niet den steun van uwe Rijken
 Uw' Koninglijk gesag ; slap-hertige , beswijcken ?
 En siet gy , blinde , niet de lagen , diemen leyt
 Uw' hoofd en uwen staet , want soode dertelheyd
 Van desen stoocke-brand dus nog een wijl mag wassen ,
 Gewis op kluysteren noch kerckers sal hy passen ,
 Ja dreygement eerlang van galg en kruys versmaên :
 Hoovaerdig siet hy valt sijn' krachten groeyen aen :
 De menigten , die hem van allesins omringen ,
 Verduysteren den sleep der prachtige hovelingen .

Her. Wat onheyl vreesst gy van een wapenloose schaer ?

Kon. In alle rottery (geloofst'et) schuylt gevaer .

Her. 't Volk valt sijn' leere toe van selfs en ongebeden .

Kon. Hoe hy meer toevals heeft , hoe min hy dient geleden .

Her. 's Mans deugde spreckt den man van bose nucken vry .

Kon. Schijn-deugd dekt menigmael de snoodste schelmery .

Her. Geweld en list staen ons van machtigen te vreesen .

Kon. Ook van schijn-heyligen hoe stil en stuurs van wesen .

Her. Een arm en weer-loos man , die dorst met water boet ,

Die 't lijft by kruyderen en bosch-gewassen voed ,

En 's nachts sijn' leger maekt van weyen of van hagen ,

Sou die nae Kroonen staen of Scepteren belagen ?

Kon. Gy ziet sijn' Mantel wel , en wat hem laeft en voed ,

Maer niet wat hy geveynst in zynen boesem broed .

Her. De Vorstelijke staet sal seer ellendig wesen ,

Soo selfd'ellendige den Vorsten staen te vreesen ,

Maes.

Kon. Maer door te luttel vrees eens neygende ten val,
Dan is hy allereerst ellendig boven al.

Her. Waer sullen Vorsten dan sig veylig op vertrouwen?

Kon. Op alles, soose slechts geduurig nederhouwen
Wat ruste regenstaen of vrede quetsen kan,

Her. Dit schift en onderscheyd een' Koning en Tiran,
Dat die vyanden spaert, dese eyge Borgeryen
Als vyanden verdrukt. *Kon.* 't Beleedigen en lyen
Valt beyde moeyelijk: maer dient 'er een gedaen,
So kiestmen wijsselijk vernielen voor vergaen. (komen.)

Her. Men hoeft hier noch (God dank) tot geen van twee te

Kon. Dient dan in sulc gemuyt niet strengs ter hand genomen,
Daer 't lichte volk vast staet aen 't hollen dag aen dag
Daer wetten, kerk-gebruyk en Koninglijk gesag
Het schuym der menschen staen ten spot aen alle syen?
Wacht, wacht u buyten 't spoor der billikheyd te glyen
Door schijn van eenig sacht of redelijk gebied,
't Welk niet als wreedheyd is, wanneer men 't wel besiet.
Gy trekt, slapmoedig Vorst, gy trekt veel ongevalten
Om eenen wrevel-geest te sparen, over allen,
Die ree tot uw' verderf by hem sijn opgeruyt:
Maer als gy 't woeste graeu (want dit wil doch 't besluyt
Noch worden van dit spel) door sijn' doortrapte treken
In wapen siet alom, alom uw' Rijk ontfteken
Van 't vier des droeven krijgs, verlaten 't platte land,
De Dochteren geschend, de Steen in lichten brand,
Met twijffelachtig lot d'een heirkraft d'ander drucken,
Moedwilligheyd van een der wetten breydel rucken;
Dan sult gy lovende mijn' redelijken raed
Uw redeloos geduld verdoemen, maer te laet.
Dan sacht, hier komt hy weer die staet-pest aengestrecken,
Die sijne tucht-heer, die besnoeyer der gebreken.
Gy sult (gerade ik recht) vry meer uyt hem verstaen;
Als wel 't gerucht noch meld. Geen wonder is 't voortaan

Dat

Dat vele alom den spot met uwen Scepter drijven ;
 Ge merckt uw flap beleyd de boosheyd schijnt te stijven,
 En als versnorcken laet 's Rijcks hoogheyd en geflag.

Her. Sijn' magt te matigen wannermen veel vermag
 Dat past een vromen Vorst. *Kon.* Sal dan die quant de staven
 Beteugelen na wensch, ja 't gansche Rijk doen draven
 Na 't klappen van sijn' weep, en drijven daer 't hem lust ?
 Had ghy eens Konings hert. *Her.* Nu set u, zijt gerust,
 En stel dit stuck aen my, 'k weer daer wel deur te booren,
 Waerom doch lust'er u, u selve duste stooren ?
 Waerom my nu gemoeyt valt besig met den geest
 Ontrent d'aenstaende vreugd van mijn geboorte-feeft ?
 Dit werck geeft nu geen pas; dus, bid ick, rust uw' sinnen,
 En tre wat aen d'een zy. *Kon.* Ick geef my dan na binnen,
 Eer die vermetele weêr eenig bits verwijt
 Als menigmael voorheen, my tegens 't aensicht smijt,
 Maer als een Koningin aldus het seyl moet strijcken,
 En ongewroken selfs den allerminsten wijcken,
 Wat hoop van billickheyd troost dan den onderdaen ;

HERODES. JOANNES. REY.

Her. Vertrecktse oock ? ja. Nu wel, En treck u dit niet aen,
 'T en klinke ook niet te nieuw of vreemd in uwen ooren,
 Dat een' getergde Vrouw rijk, machtig, hooggeboren,
 Dat meer is, een' Vorstin van een' beroemden staet,
 Haer gramschap boven 't peyl der reden stijgen laet.
 Hoe seer ick tot uw heyl geneygt was al mijn leven,
 Des kond ghy selve best getuygenisse geven :
 Want heel het Hof door haet geweldig opgeruyt
 Is lang op uw verderf met all' zijn' krachten uyt,
 Het woed, en wenscht u haest te sien in 's regers handen:
 De rijcx-raed staet bedruckt, de Priesters knersse-tanden,
 'K sal d'oorlaeck van dit swaer dit algemeen beklag
 Soo kort eens openen en bondig als ick mag.

Gy

Gy vaert in 't openbaer als wild en uytgelaten
 Met bitter schelden uyt op allerhande Staten:
 Het Volk der oude zeën en wetten onbewuft
 Bedriegdy jammerlijk, wanneer gy niet en rust
 Van nieuwe dwalingen vol gift en gal te braken:
 Met woorden die nã twift en dullen oprøer smaken
 Verswakt gy te gelijk den grond van desen staet
 En d'algemeene rust: nu leerdy den Soldaet
 Noch op sijn' Oversten noch hunn' bevelen passen,
 Dan wederom het Volk den Keyser tegen-bassen,
 Wanneer gy 't graeu alom van nieuwe Rijcken preekt,
 En met verlossingen van 't jok der vreemden smeekt.
 En helpt door ik en weet wat ydele hoop aen 't woeden
 Die dulle en uyt'er aerd wederspannige gemoeden.
 En juyst als hadmen hier noch niet genoeg verdriet
 En rampen uytgestaen, en schroomdy, dwase, niet
 De Roomsche wapens weer te tergen met uw' treken:
 En hoe gy mijnen rug verschoont van laster-steken
 Bevroed ik lichtelijk, na dien gy my te spijt
 Mijn' Bruyloft my soo stout in 't aengesicht verwijt.
 Gy hebt den haet des volcx gesocht op my te spitfen:
 Ja tegens my gepoogt mijn' Broeder op te hitfen.
 En even off'er noch al weynig waer misdaen
 Met tegens aller heyl en welvaert aen te gaen,
 Met alle schelmery te derven tegens allen,
 Bestaet gy noch wel trots den Hemel aen te vallen.
 En 't Kerckelijk gebruyk, waer door dit Rijk bestond
 En heeft bestaen tot noch, te stormen in den grond.
 Hier over valt het volk aen 't bits en bitter spreken:
 Hier over scheldmen my voor slap en traeg in 't wreken
 Der Vaderlijke wet: doch hoemen woelt en woed,
 Noch is u evenwel van my niet strengs ontmoet:
 En watmen van de gunst eens Rechters sacht van sinnen,
 En minnelijk van aerd, noch vorder kan gewinnen,

Dat werde u mildelijk gejoint en metgedeelt.
 'K ben van Egyptenaer noch Assyrier gereelt :
 'K en ben ook dwingeland noch dorste-bloed geboren.
 Een selve Vaderland is my met u beschoren,
 Een selve Werelds-deel is my met u gemeen,
 Heeft u en my gevoed. Soo dikmael als'er een
 Van het geringste volk komt doodelijk te lyên,
 My dunkt ik voel een lid als van mijn lichaem snyên ;
 En moet hier somtijds quaed met bloed gebetert zijn,
 Mijn herte klopt'er van, my dunkt men stort'et mijn.
 Herodes sal u dan (dies hebby niet te vreesen)
 In all's een buygelijk en billijk Rechter wesen.
 Indien gy na den eyseh de rest der boevry
 Slechs kond verdedigen, all' watt'er tegens my
 En tegens all' de mijne hier voormaels is gescholden,
 Daer van bevrijde ik u, dat werde u niet vergolden.
 'K wil datt'et klaer en u en all' den volcke blijk,
 Dat ik alleen 't gemeen, geen eygen ongelijk
 Te straffen ben gesint. Och of gy d'ander' vlecken
 Soo klaer mogt suyveren, of immers soo bedecken,
 Dat alle droeve weg tot strafen hardigheyd
 My afgesneden wierd door uwe onnooselheyd.

Key. Soo, soo, doorluchtig Vorst, maek u voor alle saken
 Liefstallig en bemind, dat wil u heerlijk maken
 By den nakomeling. Geloof'tet, moedig Hêld,
 Noyt staet'er staet soo vast op goud en krijgs geweld,
 Als op liefstalligheyd en trouweyd, die de rijcken
 In billikheyd aenvaerd bewaren voor beswijcken.

Joa. Dien God der volcken toom vertrouwt heeft, zy gewis,
 Dat hy veel hooren moet, maer niet verbonden is
 Om alles wat hy hoort lichtsinig waer te achten.
 Gewin en haet en gunst en vrees en pijn verkrachten
 De waerheyd menigmael. Meent iemand van 't gemeen
 Of een der Vaderen, men heb sijn' leelijkheên

Te leelijk afgemaelt, te vinnig doorgestreken,
 Die laek en laster eerst sijn' eygene gebreken,
 Eer hy mijn' leeringen met lasteren betwaer.
 Het openbaer misbruyk straff' ik in 't openbaer.
 'K en leer of handel niet in 't heymelijk in hoecken:
 't Was mijn' gewoonte noyt schuyl-winkelen te soecken;
 Laek ook de Menschen niet, maer hunn' verdorven seên.
 De krijgslieû vragende wat nut en dienstig scheen
 Om trouwen dienst bey Gode en Koning op te dragen,
 Heb ik met allen ernst van strooperyen, lagen,
 Geweld en overlast geraden af te staen,
 En met behoorlijk sold den geld-dorst te verslaen.
 Noyt heb ik nieuwigheên, noyt ander' hoop gedreven,
 Dan die gy klaer met my by d'ouden vind beschreven,
 En nevens my geloofst. Men heeft ook, hoemen socht,
 Uyt soo veel duystenden noyt eenen voortgebrogt,
 Die uyt mijn' redenen veel minder uyt mijn' daden
 Oyt voet of voedsel nam om Koningen te smaden.
 Dir alle of door 't gerucht gesnaterst, of versiert
 Van blinde grimmigheyd, wanneerste raest en tiert
 Door wreeklust aengeport, vereyscht geen wijder seggen,
 De waerheyd selve sal 't ten vollen wederleggen,
 En vellen 't lichtelijk met eenen slag ter neer.
 Hoe kuysch en heyliglijk ik God en Godsdienst eer,
 En d'oude seden vier, word klaer hier aen bevonden,
 Dat die vermaerde Man die keffer op mijn' sonden
 Niet eens voor 't licht en treed, in 't duyster sit en knort,
 Daar valsheyt scheutvry is, en licht verdedigt word.
 Dat gy met d'eegemael uw's broeders gingt versamen
 Heb ik ('t is waer) wel sterk geloochent te betamen:
 Maer weeg, ô Koning, eens, weeg met een rijp gemoed
 Of ik of Gode of u hier in gelieven moet:
 En och of ook de tong van all' dese hovelingen,
 Die staeg om Vorsten-gunt soo woelen, draven, dringen,

Meer waerheyds hooren liet al baertse veeltijds haet,
 Meer scherpe redenen, maer heylsaem voor den staet,
 Als sachte smeekingen, doch die ten hoogsten schaden,
 Wat souden sy verhoën all ongemacx en quaden!

Doch soo ik nu en dan wat vry heb aengegaen,
 En met te grooten ernst de waerheyd voorgestaen,
 'T is billik dat de Vorst, (als wien de scherm en hoede
 Der billikheyd betaemt,) dien yver duy ten goede,
 En make dat sijn' macht in alle sijn bedrijf
 Staeg binnen het bestek der wijse wetten blijf.

Gy hebt wel hier de macht om anderen te dwingen,
 Maer weet, dat God de Vorst en Koning aller dingen
 Dat recht ook over u en alle Vorsten heeft.

Daerom gelijk gy hier met mijnen hoofde leeft,
 Soo sal God met het uw ook eens ten lesten leven.

Her. Praet hemelsch als gy zijt ten Hemel opgeheven:
 Soo lang gy in den tijd en noch op aerden zijt,
 Verdraeg het aerdich gebied, en draeg u na den tijd.

Ioä. Ik viere 't aerdich gebied, en biede te gelijke
 Den Koningen ontsich: maer achte 't eeuwig rijcke
 Mijn beste vaderland, en vier dien Koning meest.

Her. 'T blijkt hoe gy Koningen en Vorsten viert en vreeft,
 Die Koningen soo stout soekt naer uw' hand te setten
 Hun wetten schrijvende. *Ioä.* Waer't my geoorloft wetten
 Te schrijven voor den staet, ik boog met mijn gebod
 't Volk onder sijnen vorst, de vorsten onder God.

Her. Al lang genoeg gepleyt. Leyd desen weer na binnen.
 Dit werk leyt seer verwerd: 'k en weet niet waer ontgin-

nen,
 Men stel dees' duystre saek voor best dan noch wat uyt,
 En koom voor naerder blijk hier in tot geen besluyt.

Rey. Die op het snateren eens dwingelands wil bouwen,
 En door sijn' redenen sijn herte meent t'aenschouwen,
 Vertrout sijn aengesicht een onklaer spiegelglas.
 Och of des Hemels gunst met desen handel was!

Maer

Maer 't herte vrees, helaes! het geen het vrees; te spellen.
Her. Geen' tong hoe mild van tael is magtig te vertellen,
 Noyt hebben 't herffenen hoe kloek te recht bedocht,
 Aen hoe veel jammers 't lot der vorsten is verknocht.
 'T lichtfinning volk houd ons alleen voor vrye lieden;
 Alleen voor salige, die midden in 't gebieden
 Van armoede altijd zyn belegert en beknelst,
 Van vrees altijd geknaegt, van bangen dienst gequelt,
 Wanneer gemeene liën iet wenschen, vreesen; vryen,
 Sy derven 't openlijk en ongeveynst belyen,
 En gaen in alles rond; hun middelmatig goed
 Genieten se onbeschroomt en met een vry gemoed.
 'T gaet anders met een' Vorst, hy moet sijn' togten helen;
 Men perst hem uyerlijk den tuchtigen te spelen,
 Met minnelijk gelaet beloften aen te gaen,
 Gerechtigheyd geveynst met woorden toe te staen: (ken,
 Men dwingt hem menigmael sijn' gramschap te vertrec-
 En haet tot sijner tijd voorsichtig te bedecken:
 Hy dient, als vrees en angst sijn' afgepijnden geeft
 Meest geesfelen en slaen, te dreygen allermeeft.
 'T gemeene gepeupel blind in all zijn doen en laten
 Veracht een' sedig Prins, een' strengen sal het haten:
 Men moet twee strijdigheên in een te smelten sen,
 En 't wispeluurig volk bey dienen en gebiën.
 Kortom in all mijn doen 'k en doe niet dat ik wensche.
 Genaek ik met het stael den hals van desen mensche,
 Ik sal den haet des graeus flux op den mijnen laën:
 Indien ik hem verschoon en wijder laet begaen,
 'T sal d'achtbaerheyd eerlang van mijnen Scepter schaden
 Wat raed? hoe kies ik best het beste van twee quaden?
 Maer waerom hier gestaen vertwijffelt en verbaest?
 's Rijcx hoogheyd ga voor all, ik ben my selven naest.
 Indien wy voor het volk om d'eer des Scepters slaven,
 Wat dwaesheyd waer het dan de Majesteit der staven

Te quetsen om de gunst van 't los en licht gemeen ?
 Het volk is haest gestoort, haest weder wel te vreesen.
 Wel aen, 'k ben nu geneygt de saek eens door te drijven,
 En 't Koninglijk gelag gefint met bloed te slijven :
 Het volk sal lichtelijk te paeyen zijn daer na.
 Indien ik dit verderf niet tijdig tegenga.
 'T sal allen raed eerlang en tegenbaet verwinnen.
 Hy heeft onse echt gedoemt als ongeregelt minnen,
 Ja in mijn aengesicht daer tegens aengeblaft :
 Soo verr' ik dit aldus laet deurstaen ongestraft,
 Sijn' onbeschaemtheyd sal gedurig wijder weyen,
 En my den staf eerlang doen na sijn' wetten swaeyen ;
 Hy sal sijn' vangeren haest vatten doen en vaen ;
 En roeckeloos de vuyft aen 't roer der saken slaen,
 En met der Wetten toom self Vorsten ringelooen,
 Ja alles, hoog met leeg vermengende, verstooren :
 'T sal daerom raedlaem zijn dit al te groeyfaem quaed
 By tijds eer 't wortel schiet te sticken in sijn saed :
 Een' verfeh opgaende vlam dient veerdig neergeslagen :
 Men koestert nieuwen hoon met ouden te verdragen.
 Doch soo de straffe kan behoudens gunst bestaen,
 De goede gunst des volcx en sal ik niet versmaen :
 Soo niet, het rijke zy voor gunst voor all te setten.
 Wat dese Malchus raest van ik en weet wat Wetten,
 Wat duyster kijn-geschil hy neus-wijs brengt ter baen,
 Dat, acht ik, raekt my niet, 'k en trek my dat niet aen ;
 Wanneer ik slechts het volk allencken kan gewinnen,
 Dees' eenige opperwet voor wettelijk t'erkennen,
 Dat my geen' wet en bind, ja tegens alle wet
 My vry staet wat my lust te plegen onbelet.

REY van Toehoorders.

O Bouwer van 't ruym Wereld-rond !

Die met een woord ja met een knicken,

Dat

Dat prachtige getimmer kond
Van angst doen zidderen en schricken.

Die 't moedig Hemeldak den moed
Kond doen ontvallen met een wincken,
Den vasten aerdboôm beven doet,
En d'opgeblase baeren sliucken:

Heeft niet het vliegende gerucht
Uw' hooge daden lang hier voren
Gewrocht, geblasen door de lucht,
En klincken doen in onsen ooren?

Doengy de Volcken trots en prat
Op schatten, door uw' machtige handen
Uytroyde, en in den grond vertrad,
Om ons te setten in hunn' landen:

In hunne landen niet vermant
Door ons beleyd of onsen degen:
Maer door des Hemels gunstige hand,
Die vriendelijk tot ons genegen

Ons dwers door wreede benden heen
Geleyde, en hoede voor beswaren:
Sijt gy die God niet der Hebreen?
Die Prince niet der Joodsche scharen?

Door wiens geley wy menigmael
De trouweloofse legerbenden
Verraden, en ons grimmig stael
Den vyand drukten in de lenden.

Gewis het is uw' hand alleen,
Alleen uw' hand, niet onse degen,
Die 't Vaderland soo veel trophoen
En segepalmen heeft verkregen.

En weygert gy in dit gevaer,
O Vader, nu uw' helpende handen?
Ah! stelt gy uw' geminde schaer
Ten spotder spottende vyanden?

D O O P E R.

Godvruchtigheyd leyt aen d'een zy :
 De fuyv're Gods-dienst fit verschoven :
 Deurtrapt bedrog en veynsery
 Vermeesteren de purpere hoven.

De vrome bucken met veel spots
 Voor wrede bijl als offer-dieren :
 De wreedheyd doet de boden Gods
 Door swaerden sneuvelen en vieren.

De vyand lacht in ons verdriet.
 Die sich 't bewind der heerschappyen
 Toecygenen , verdienen 't niet ,
 En die 't verdienen doertmen lyen ;

En all dit weeten onder schijn
 Van Godsvrucht aerdig te beschicken.
 Sta op , ô Heere , hoe lang sal 't zijn ;
 Laet eens uw' hulp uw volk verquicken :

Sta op , vertoon uw aensicht weer
 Soo streng en toornig den vyanden ,
 Gelijk 't de Vaderen weleer
 Vernamen aen de roode stranden ,

Alwaer uw' golven 't magtig heir
 Van Pharodekten en bedrogen.
 Vertoon u op die wijze eens weer ,
 Hoedanig u met opene oogen

De dienstknecht sag van den Propheet ,
 Doen gy vierstralende Karossen
 Naer uwen breydel luystren deed ,
 En vlammen joegt door beemd en bosschen.

Op dat de duysternissen dicht
 Der dwalingen eens weggeschoven ,
 Wier dicke nevelen het licht
 Van 't menschelijk vernuft verdooven,

All wat'er leeft uw' Godheyd vier :
 All 't aerdrijk u en anders geen ,

('t Sy datt' er van het morgen-vier
Verwermt, verquikt word en beschenen,

Sy datt'et sier met moeden ren
De Son-torts in de baren dalen,)

Voor den Almachtigen erken,

Wiens rijk noch tijden kent noch palen.

D E R D E B E D R Y F.

M A L C H U S . J O A N N E S .

Ma. **D**Er sterffelijken loop hond veeltijds desen voer,
Dat, gawe God u keur van voor of tegenspoed,
Gy soud, schoon dese twee onendelijk verschillen,
Nau weten wat van tweën of weygeren of willen:
Gy wenscht u selven eer, den uwen macht van goed,
't Welck sijn' besitteren niet felden sueven doet:
Uw' vyand vloekt gy toe vlugt, ballingschap en banden:
En 't baert hem loon en lof; u niet als schaën en schanden,
Dat dus de sake leyd, heb ik maer al te klaer
(Om niet te ver te gaen) geleert met mijn gevaer.
Want als die tuymelgeest die burger der foreesten
Sich eerstmael gaf voor 't licht, en nu alom de geesten
Van 't licht geloovig graeu vervoert had en verleyd,
Heb ik alleen bestaen voor d'eer en waerdigheyd
Des Pharisaeschen naems, elk swijgende te spreken,
Niet swichtende voor dat mijn vyand door mijn' treken
Van enge koten sat en ketenen beknelt;
En heb met schelden 't hof als overend gestelt,
Maer och! 't is al om niet, hier geld noch kot nog keten,
Geen schelden heeft hier kracht; als 't graeu is so beseten
Van dees' vervloecte pest, en alle borsten zijn
Soo gansch doordronken van dit doodelijk venijn,
Dat elk sijn' rampen viert, en sucht om sijn' ellende.
Men vloekt, men lastert my, waer ik my keer of wende,

Men krijgt my smadig na, men kijkt my leelijk aen :
 En desen Tempel-dief die dertel heeft bestaen
 Het noodig onderscheyd der dingen te vermengen,
 En werring in 't verschil der ordenen te brengen,
 Beroontmen alle gunst; het graeu houd dag en nacht
 Voor 's boefs gevange-kot wel yverig de wacht.
 Ach! Wy wy boven all zijn waerdig te beklagen,
 Die om 't gemeene nut ons eygen nut vertragen,
 Ja die ondankbaer graeu als laven met ons sweet :
 Noyt achte man van staet sijn weldoen wel besteed
 Aen sotte menigten, die boos en onberaden
 Den snooden gunstig zijn, d'eerwaerdige versmaden.
 Waer wende ik 't voorhoofd nu? wat neem ik voor besluyt?
 Op wien sal ik mijn gal en gramschap braken uyt?
 Wien hulp en bystand biên? wat allereerst beschreyen?
 Ik sie ons los gemeen den loosen ketter vleyen
 En troetelen om 't seerst, ons' leeraers stom en stil;
 Den Vorst al veynsende nau weten wat hy wil :
 De grooten sorgeloos om 't onkruyt uyt te wieden :
 En daer geen' voeten steun, geen' handen baet en bieden,
 Daer onderschooren noch mijn' schouderen alleen
 Alleen dees' schouderen de Vaderlijcke seên,
 Die thans aen 't wagelen haest dreygen gansch te vallen:
 Alleen helaes! alleen beklaeg ik onder allen
 Het algemeen verderf. Wat sal ik best bestaen?
 Sal ick dan mijnen plicht versakende verraên
 De wetten, kerckenseên en waerdigheyd der orden?
 En dulden my ten spot mijn' vyanden te worden?
 'K sal 't dulden, toch ik sal, en toonen my te vreên,
 Wat kan ik nutters doen? sal ick een man alleen
 My geven onder 't pak, dat alle schouders schouwen?
 En dien gemeenen val alleen gaen wederhouwen?
 'K en vind 'et niet geraên; neen, neen, niet meer soo slecht.
 God sta voor sich en 't sijn, hy self behoe sijn recht:

Ick

Ik heb voor my en 't mijn (dus doet elck nu) te duchten,
 My selven ben ik naest. Is 't datt'er quaden vruchten
 Uyt mijnen goeden raed (als dick gebeurt) ontsaen,
 De slag komt my gewis op neck en ooren aen:
 En die my voor den val de meeste gunste deden,
 Die sullen eerst en meest den liggenden vertreden:
 Soo my mijn' vonden ook geluckelijk vergaen,
 Noch sal ik niet als nijd op mijnen halse laên.
 Nu sie nu merk ik eerst mijn' averechse slagen,
 Nu kan my eerst de raed Gamaliës behagen,
 Maer al te laet, helaes! 'ten zy men noyt te laet
 Veroude dwalingen verbetert of verlaet.

'K wil liever hier voor los voor wispelturig loopen,
 Als mijn' halstarrigheyd met mijnen hals bekoopen,
 Men dencke wat men wil, 'k sal my der moeyte ontslaen,
 En maken weder wel met dien Propheet te staen:
 Dat slecht hoofd sal seer ligt (geloove ick) zijn te winnen.
 Doch houd by sich te stijf, soo wett ick all' mijn sinnen
 Om 't woeste volk dien waeyte praten uyt het hoofd,
 Dat hy door mijn bedrijf van vryheyd sit berooft;
 En kan ik mer het graeu aldus weer vrede maken,
 Soo sie ik eenig'sins een open in mijn' saken,
 Maer sacht wat, sie ik recht, hier komt hy, ja voorwaer
 Het is de boeve self. Ey sie eens welk' een' schaer
 Dien Tempel-schender volgt, hoe sietmen 't hier kriolen!
 Daer wy verstoeten bloeds in 't midden van ons' stoelen
 En lêge setelen versenst en ledig staen,
 Ja nauwelijcx den roest en schimmelen ontgaen.
 Nu laet eens hooren wat die meester voort sai bringen.

Ioa. O groote Schepper, ô beleyder aller dingen;
 All wat de locht omvangt, all wat het aerdrijk voed
 Erkent uw' Godheyd, voelt uw Vaderlijk gemoed,
 Ook alles wat de Zee doet ademen en leven;
 'T volgt all de groote wet sich eenmael voorgeschreven

Met

Met vasten tred, van selfs, en vol eerbiedigheyd;
 't Knielt all, all buygt 'et sich voor sulck' een' Majesteit.
 Op uw bevel borduurt de Lente soet van luchten (vrugten
 Met bloemen 't beemden-groen, discht ons de Somer-
 En fruyten allerhand, den Herbst-tijd wijnen op,
 Bekleed her Winterweer en berg en heuvel-top
 Met sneeuw en grijsen rijm, gaen alle Watervlieten
 En vlooden krom van loop met vollen ren sich gieten
 En wentelen in Zee, bevloeyt den Oceaen
 Sijn' oeveren by beurt, en loopt nu af nu aen,
 Ontsteekt de Maen den nagt, de Vorst der Hemel-lichten
 De goude Son den dag voor soo veel' aengesichten,
 En dryvende te rug bey duysternis en damp
 Verguld den aerdbol met die Goddelijcke lamp
 En nimmer stille torts: 't gaet all (om kort te maken)
 'T sy datmen 't ooge send na 's Hemels hooge daken,
 'T sy datmen onderzoekt Locht, Aerde, Water, Vuur,
 Ja heel dat groote Rond die magtige Natuur,
 'T gaet all gewilliglijk voor sijnen Koning buygen,
 En sulck' een Vader recht beminnde betuygen
 Sijn' lieffelijcke sucht ten Schepper liet en waerd,
 Elk in sijn' eyge tael, elk na sijn' eygen aerd.
 Maer laestalleen de Mensch, de Mensch die meest van allen
 Gods Wet t' omhelsen hoort met lust en welgevallen,
 En sijn' geboon t'ontzien, vertreed van allen meest
 All watt'er is geboon: wil wilder als een beest
 Sich na geen' teugelen geen' wetten leeren vleyen:
 Vervalt met vollen wil tot alle schelmeryen:
 Acht redelijk all 't geen waer na sijn vlees-luft helt:
 Waerdeert en weegt zijn recht na 't wiget van zijn geweld:
Ma. 'T begin tot noch is goed en waerdig datmen 't pryse.
Joa. Dog dunkt my niet so vreemd der vreemder volken wyse
 Door dwalingen verrukt van 't rechte spoor alom,
 Als deses volcx bedrijf, het welk Gods eygendom

Sich

Sich roemende te sijn all' and're scheld en lastert,
 En uytkrijt als van God en-sijnen dienst verbastert:
 Daer doch soo verr' de Son rondom den Aerdbol (weeft,
 Geen volk te vinden is dat breydelloofer leeft.

Ma. Voorwaer nog hoor ik niet als loutre waerheyd spreken!

Ioa. Doch sulcx sijn niet alleen des lichten volcx gebreken:
 De blinckende Levijt in 't wit en suyver kleed,
 De Schriftgeleerde Man die trots en moedig treed
 Op wetten-wetenschap en kennis aller dingen,
 En gy door grijsen kop eerwaardige ouderlingen,
 Dwaelt alle jammerlijk van 't rechte reden-spoor:
 De saek der weduwen noch weesen vind gehoor
 Voor uwen rechterstoel, men dult'er dat de rijcke
 Den armen deerlijk pluk, verdruk, verongelijke:
 Onrecht en recht staen veyl: de goudsucht schend'et all.

Ma. Ik berst byna van spijt, en hoor ik sulc geral,
 En snoer ik mijnen mond? *Ioa.* En gy en gy, Rabynen,
 Die boven anderen geleerd en heylig schijnen
 Veel liever wilt als sijn; gy Priesters allegaer,
 En gy Aerts-priester prins der priesterlijcke schaer,
 All' sijt gy mans genoeg, all' speeldy fraey den kloecken
 Om van het veld-gewas uw' tienden op te soecken.
 Anijs, en ruyte en munt en gaet gy niet voorby,
 Ja sijn noch distelen noch hoy noch knoplook vry:
 Maer als men komen moet tot leeren, straffen, raden,
 En 't wit verklaren sal der Goddelijcke bladen,
 Of roepen sal tot boet en betering van seën,
 Dan speelt gy stommen hond, of yvert soo wat heen:
 De wolven weert gy niet die naer uw' schaepskoy togten,
 Wat roer ik van den wolf? vleesblindende gedrochten
 En wolven sijt gy self. Gy gy verscheurt en vilt
 De kudde, en plukt de wol, gy wreede gieren stilt
 Met schapen-melk en vleesch uwe altijd heete magen,
 En vult u selven, niet de kudde u opgedragen.

Wech

Ma. Wech wech nu aen een' galg met allen vrê en soen ;
Ik sweere by mijn' siel 'k en sal, 'k en wil 't niet doen :
Hoe is 't my mogelijk te dulden dat mijn orde
So leelijk afgemaelt, soo vuyl geschandvlekt worde ?
Neen, neen, indien my God van uyt den Hemel sond,
Bepaelt met dit besprek dat ik met stillen mond
Dien grouwel hooren moest, 't had liever t' overschrijven
Het Goddelijk bevel, als sulck' een' hoon te lyen.
'K verliese mijn geduld: hier hey, gy vromen Heer,
Seg, meester stoockebrand, is dit uw' schoone leer ?
En kondy 't plumpe volk soo suyvre lessen geven ?

Joa. Ons seggen raekt u niet, zyt gy gefond van leven.

Ma. En raekt en past 'et u den priesteren te smâen ?

Joa. 'T past niemand qualijk quaed te spreken van de quaên.

Ma. 'T past dat de jongeling gehoorfaem oude lieden.

Joa. Het past ons allen Gode ontsich en eer te bieden.

Ma. Heeft God u dan belaft dit muyt sick veld-geprek ?

Joa. God vordert en vereyscht dat elk de waerheyd spreek.

Ma. Van waerheyd at te staen heeft velen doen bedyen.

Joa. 'K en pass' op geen gewin vermengt met schelmeryen.

Ma. En achtge 't schelmery van schelden af te staen ?

Joa. Ik acht 'et schelmery te sien verloren gaen

Soo vele duyfenden, als ikse kan beschudden,

En voor den dwaelweg hoên. *Ma.* Gy hoeden onse kudden!

Sijn wy niet herderen en hoeders van 't gemeen ?

Joa. Gy soud' et seker zijn, waer hoên en villen een.

Ma. Raek onsen handel niet, besorg uw' eyge saken.

Joa. 'T geen mijnen naesten raekt, agt ik my ook te raken.

Ma. Wie sijt gy ? of van waer komt u dees waerdigheyd ?

Sijt gy die Christus dan den Vaderstoegefeyt ?

Joa. Geenins. *Ma.* Ofreckent gy u dien Propheet te wesen ?

Of Elias? *Joa.* Neen toch. *Ma.* Is 't dat gy geen van desen,

Elias, noch Propheet, noch Christus zijt onse hoop,

Wat stoutheyd drijf u dan tot desen nieuwen doop ?

Seg endelijk eens op waer voor men u sal houden.

Ioa. Ik ben de stemme die daer roept door woeste wouden:

Bereyd des Heeren weg, maekt sijne paden recht,
Op welckes roekomt hol en heuvel word geslecht,
Hel-diepe dellingen tot pleynen opwaert stijgen,
Top-hooge bergen vlak ter aerden nederlijgen,
Het is in sijnen Naem dat ick de Volken doop,
Die ook onwaardig ben den riem of nestelknop
Van sijnen schoen als buckende t'ontbinden:
Hy is noch onbekent, noch nauwelijcx te vinden,
Schoon dat hy onder u omwandelt en verkeert.

Ma. Wat stricken breyd die schalk! hoe klaer is dat geleert!

Hoe dubbel klinkt sijn'tong! maer seg ter goeder trouwen,
Met welke wonderen kond gy doch staende houwen
Dit al te breed gesag dat gy u selven neemt?

Ioa. Ik vrage u desgelijcx, 't en dunck u niet te vreemd,
Met welke wonderen gy 't uwe kond beweerden?

Ma. Halsstarrig stoockebrand! hoe weet hy 't af te keeren!

Dan veynst soo veel gy wilt, wat u tot woeden port
Siet ieder klaer genoeg, men weet wel waer 't u schort.
Gy poogt door onsen val aen 't klimmen te geraken,
En tot ons achterdeel u selven groot te maken,
En staet na macht door list; doch leg daer vry op aen:
Uw' schalckheyd sal niet ons, maer haeren vinder slaen.
De eerste en sijt gy niet die nut socht in die nucken,
O, die u lest daer'voor mogt boeten sien en bucken:
Doch liever soud ick u beweegt door mijn vermaen
Sien wisselen van sin, sien op de rechte baen
Soo veel' verleyde, laes! herleyden en herstellen.

Wy hebben meer gesien dusdanige gesellen,
Die door een slecht gewaed, een rock of vreemden hoed
Vertoonende quansuys een slecht en recht gemoed,
Den naem van sedige van tuchtige verkregen:
Maer endelijk tot staet en achtbaerheyd gestegen,

En

En rijckelijk gegoed door soo een' foete klucht,
 Versnieten sy wel haest het masker van de tucht,
 En hebben opentlijk d'ontleende deugd verdreven,
 En hunnen eygen aerd den lossen toom gegeven.
 Gy zijt my veel te sot, te bot, en t'onbedacht.
 Soo gy door sulck een' weg naer hoge dingen tracht,
 'T en is de middel niet om sich vermaerd te maken:
 Soo my d'ervarentheyd de leydsman van de saken,
 Of wel den ouderdom, die van d'ervarentheyd
 d'Oprechte moeder is, niet gansch en heeft misleyd;
 Ik sou 't u saliger ja loffelijker achten
 Veel meer na veyligen als hoogen staet te trachten.

Ioä. Sijn mijne woorden waer, mijn' werken kuys envroom,
 Wat wilmen dan mijn' tong dus pramen met den toom?
 Maer dool ik, struykel ik, gy wijsse zijt gehouwen
 Te toonen waer ik feyl. *Ma.* 'T sal u in waerheyd rouwen
 Als u de straf der dood sal spelen in den geest.

Ioä. Dreyg met de straf der dood den geenens diese vreesst.

Ma. Indien ik leven mag, dit bits en bitter spreken
 Sal ik u (sweer ik u) wel bitter op doen breken.
 Gy sult gy sult eerlang al voelende verstaen
 Hoe dapper dat het smert den Ouderen te smaên,
 De Schrifgeleerde schaer soo schandig uyt te krijten,
 Den meesteren soo stout hunn' lemten te verwijten:
 En aengesien gy ons en onse gunst versmaed,
 Soo proefsten lesten dan de kracht van onsen haet.

R E Y van Tochoorders.

Die eenig diefstuk onderstaen,
 Sijn schouw voor sterre-glans en maen.
 De moorder haet het sackel-licht,
 Als 't welk hem al te naekt en dicht
 Sijn' rasery voor d'oogen leyt.
 Om weynig alssen-bitterheyd

Verfpout de kinderlijke mond
 Genees-drank hert en maeg gefond.
 Een' sweer ; een' wonde of open' huyd
 Is bang voor falve en heylsaem kruyd.
 Die in sijn' borst verborgen draegt
 Een hert van schelmery geknaegt,
 Dien is de waerheyd enckel smert ;
 Als die hem dat verettert hert
 Ontdekt en bloot leyt met haer' kaers:
 Maer gy schijn-statige huychelaers.
 Die van geveynsden yver brand,
 Die uyt des volcx verblind verstand
 Uw' schandelijke winsten trekt,
 Hoe natw gy uwe lemten deekt,
 Hoe leeg en diep de vuyligheyd
 Van uw gemoed gedoken leyt,
 Noch fiet noch boort tot op dien grond.
 (Al loochenen 't gelaet en mond)
 Uw' altyd knagende gewiss',
 Die u en beul en rechrer is,
 Die u niet heymelijcken tand
 Doorreet gebeente en ingewand,
 Die met haer' roede taey gepeest
 Staeg slaet en geesselt uwen geest.
 O dry en viermael salig hy,
 Wiens siele feyn van schelmery ;
 Noyt voor de rechtbank van sijn hert
 Betrocken noch verwesen werd ;
 Noyt beul, die eeuwig pijnt en plaegt ;
 In 't ingewand verborgen draegt.

VIERDE BEDRYF.

MALCHUS GAMALIEL.
KONINGINNE.

Ma. **D**Es Vorsten handeling is gansch by my verdacht;
Hy heeft het stuk verbrod, en zijn vergriep getracht
Te rechten met mijn' schade. Om 't volcxken te behagen,
En by de menigte wat gunst-wind te bejagen,
Heeft hy my, onder schijn van sachttheyd als ten buyt
Aen 't ongenadig graeu door gramschap opgeruyt
Gefocht te leveren, en met verwoede treken
Sijn eygen leet gepoogt door mijn gevaer te wreken,
Want ingevall het dom gepeupel om de moord
Des Doopets sich geliet t'ontvreden en gestoort,
So had hy voor (so 't schijnt) met dit mijn hoofd te sussen
't Volx onwil, en dien brand strax in mijn bloed te blussen:
Maer droeg hier tegens 't graeu die dood met koelen
moed,

So wilde hy voor den man erkent zijn en gegroet,
Die loffelijcke wraeck had van sijn leet genoten,
Soo waerd is borger-bloed by Koningen en grooten,
Waer met sy overhand gaen spelen onbeducht;
En decken moord met moord en agten 't maer een' klugt;
All wat het domme graeu verricht acht na behooren,
Dat's, roemen sy wel breed, uit hunn' vernuft geboren,
Uyt hun verstand gevloeyt, en door hunn' hand gegaen;
En nemen sich aldus alleen de vruchten aen
Door ons beleyd en sweet en wackerheyd verkregen:
Maer valt de wind der gunst' hunn' handelingen tegen,
En keurtmen hunn' bedrijf voor schandig, wreed of vals;
Soo schuyven sy 't vergriep hunn' dienaers op den hals,
En weten 't met wat bloeds onschuldelyk vergoten,
En een' geringe siel van hunnen neck te stooten.

Resteert

Resteert ons dan ten troost alleene de Vorstin ;
 Die medeelt in ons leet , en als een' Tygerin ,
 Haer jong vermiffende vast fchuymt en brult van tooren ,
 Door dien de Dooper heeft voor 't Konings eygen' ooren
 Gefcholden voor een eer en trouweloos bedrijf

Het trouw verbond gemaect met 's Broeders echte wijf ;
 En 't breken heeft verdoemt der eerste Bruylofts-banden ,
 Terwijl om dit verwijt door bloed en ingewanden
 Al verfch , al heet en werm de gramfchap weyd en woed ,
 Sal ick dat omgeroert dat rafende gemoed

Toegaen met fackelen ; en met geweld van fpreken
 Tot vollen brand eerlang die voncken uyt doen breken .
 Maer fie , ter rechter tijd verfchijnt haer hoogheyd hier .

Ga. Nu voegt fich gift tot gift , nu vlijd fich vier by vier .
 Het uiterfte gevaer staet flux hier uyt te wachten .

Ma. Doorluchtigfte Vorstin , ghy glory der geflachten ,
 Ghy peirle defes rijcx , weelt vriendelijck gegroet .

Kon. Ghy , Malche , defgelijcx . Maer hoe dus ongemoed ?

Ma. Ick achte een felve faeck ons' beyder geest te flooren .

Kon. 'T kan zijn : maer fchuylt'er iet , fo laet u klaerder horen .

Ma. Hoe kondy soo goeds moeds soo koel uw' majesteyt
 Met voeten sien vertreên ? en d'heyliche achtbaerheyd
 Des Koninglijcken naems soo deerlijck sien verflenfen ?
 En uwen staf sien staenten fpot van 't fchuym der men-
 fchen ?

Kon. Wat fal ick doen ? wat raed , wat middel acht gy goed ?

Ma. Laet eens een' hevigheyd , die dit uw hoog gemoed
 Uw' echt en afkomst voege , uw edel hert bestoken .

Kon. Ach ! dat 's al lang gefchied , mijn hert is lang aen 't koken .
 Ick berft van enckel fpijt , ick fchrey , ik kijve , ick tier ,
 Maer vordere met fpijt noch tranen niet een' fier :
 De wind verftroyt mijn klachte als lichte fpinnewebben .

Ma. Soo ghy fulck aensien had als gy wel hoorde t' hebben
 By uwen man den vorft , hoe foud hy magtig fijn
 Uw leet soo koel te sien , en in het uw het fijn ?

Kon. Gy speurt de gunst des volx. De Koning dagt met boeyen
Dien scherpen geest misschien een luttel te besnoeyen,
En wat te matigen sijn' stoutheyd door den band.

Ma. Soo ghy den dert'len geest van desen stookebrand
Door kercker-ketenen besadicht acht te wesen.
Soo zijt gy ververdoot. Veel meer staen elck te vreesen
Gedochten, die maer eerst hunn' koyen zijn ontvloën,
Als 't wild, dat bosch en berg en vrydom is gewoon.
Wat sal hy vry en vranc niet aenslaen en versieren
Die 't graeu sijn' banden siet men sulck' een' yver vieren?
Oock word een bitter hert door tergen niet versoet,
En smaet baert duldigheyd in alle trots gemoed.

Kon. Dees' weldaed sal nogtaus tot morwing iets vermogen,
Wanpeer hy namelijk door Koninglijck medoogen
Sich beyde vrydom siet en leven toegeleyt,
Bey meer als een verbeurt door sijn' hardneckigheyd.

Ma. All wat ghy weldoen acht, acht hy voor loute krenken;
En sal sijn' vryheyd min als sijnen band gedencken.

Kon. Gy meld ons een verhard een schier versteend verstand.

Ma. 'T is all wat sterfflijck is (gelooft 'et ingeplant,
De weldaên dankeloos en vaerdig te verdouwen;
Maer eeuwig rekening van 't ongelijk te houwen.
Elck haet de weldaed oock in welcker heugenis
Hem 't ongelijk verschijnt dat hem bejegent is:
De Dooper, als hy sal uw' gunst gedachtig wesen,
Sal oock sijn' boevery in sijn' gepeyns herlesen,
En wanen nimmermeer dat ghy hem gunstig waert
Of van den band ontsloegt om sijnen boeffschen aerd;
Maer dat gy voor een' wijl uw' wraeksucht ingedreven
En alle straf veel eer geschorst hebt als vergeven.

Kon. Goedhertigheyd vermorwt oock selfs een steenen hert.

Ma. Een hert door lang gebruyck in schelmery verhard
Word niet soo lichtelijck gebogen als gebroken.

Kon. Wat raed dan is ons nut, of hoe ons best gewroken?

Ma. Ick weet uw' hoogheyd raed, en red u licht hier door,
Soo gy my hooren wilt. *Kon.* Wel aen, seg op, ik hoor.

Ma. Gy weet wat thans de Vorst van wijn en vreugt begoten
Uw aerdig dochterken voor all' sijn' disch-genoten
Beloofr heeft aen haer hand. *Kon.* Ja niet alleen beloofr,
Hy heeft sijn woord gesterckt met eeden by sijn hoofd.

Ma. Dese eed-belofte dan schoon uyt den wijn geboren
En dient gewisselijck niet in den wijn te smooeren;
Maer (na mijn oordeel) versch en by den wijn voldaan:
Wat hoeft sy Konings Kind na staet of goud te staen?
Sy eysche uws vyands hoofd: men doe dien muyster bucken
En buygen onder 't stael, en leg hem in twee stucken:
't Heyl van dit heele rijck en d'algemeene saek
Eyscht dat sy om dat hoofd het halve rijck versaeck.

Kon. Die eysch en sal den Vorst dus ver niet kunnen buygen.

Ma. Hy is nochtans verplicht door eeden en getuygen.

Kon. Door eeden in den wijn geboren en vermoort.

Ma. Maer van sin-nuchtere getuygen aengehoort,
'K en twijffel niet die eed sal uw' gemael bewegen:
Ick vind hem tot dit stuck van selts genoeg genegen;
't Ontbreekt maer aen wat schijns, hem schort alleen een
kleed

Voor d'oogen van het graeu, dat vind hy in dien eed:
Die eed geeft schijns genoeg; wie dert hier tegens bassen?
Het past een' billijk' Vorst op eer en eed te passen.

Kon. Maer 't graeu sal tegens my uyt-smijten gift en gal.

Ma. Een' vrouwe is haest verschoont, dat agt ik niet met all.
'K en sie geen ander gat noch deurkomst in ons' dingen.

Kon. Uw voorslag die gevalt, ik sald'er ook op dringen.
Doch, vreesse ik, sal de Vorst niet ligt hier toe verstaen.

Ma. Misschien ten eersten niet, maer hou geduurig aen.
Wat geen geweld en kan sal loosheyd wel verrichten.
De klimmende eyck en wil voor eenen slag niet swichten:
De fellen oorlogs-ram, hoe grof hy is en groot,
En velt geen' vesten om juyft met den eersten stoot:

Al sien wy menigmael geen' deurkomst in ons' saken,
 De tijd ontwertse, redse en weet'er deur te raken.
 Die aenhoud, overwint: waer reden voor blijft staen,
 Boort staeg aenhouden deur, dies hou geduurig aen:
 Sout uw' vermaningen met heet en hevig spreken,
 Meng tranen met gebeden, en bits gekijf met smeecken:
 Tre tre de Koning toe met allerley gebaer:
 Neem vlijtig uwen slag aen alle sijden waer.
 Indien de sacck noch licht noch waerheyd kan verdragen,
 Bekleedse met bedrog, spaer leugenen noch lagen.
 Wat mijn' persoon belangt, 'k en denk niet af te staen,
 Voor dat de sake sy ten vollen afgedaen.

G A M A L I E L.

Waer heeft men oyt gehoort van so vervloekte treken,
 Als strax die sijne man gesmeed heeft en besteken
 Met dat heerschfuchtig wijf? ô raed vol helsch verraed!
 Gewisselijck de mijd en houd noch spoor noch maet,
 Voornamelijck in 't hert van Kerckelijcke luyden:
 'T is waer, hunn' rasery heeft luttel te beduyden,
 En breeckt en berst slechts uyt in schelden sonder kracht,
 Wanneer hun klem ontbreeckt van wereldlijcke macht:
 Maer al sie zijn gestijft van Vorstelijcken degen,
 Men hadde dan soo lief leeu, beir of tyger tegen,
 Als Priester of Levyt of sulcker wesp en een'.
 Derhalven sie ick hier geen' raed met allen geen':
 Want hier word Priester-nijd van hooffschen haet geste-
 ven:
 Dees beyde dinggen vast d'onnooselheyd na 't leven;
 En sal het wijf den Vorsten haest winnen op haer' zy:
 Want wat vermag een' vrou een sulcke vrou als sy
 Niet op het hert eens mans alree gestelt tot woeden,
 Alreede vol en dol van wijn en quaed vermoeden?
 Ick sie (helaes!) ick sie het Koninglijcke swaerd
 Eerlange met het bloed des leeraets vroom van aerd

Ten dienft van haet en nijd ſich ſchandelijk bevrecken,
En 't afgeſneden hoofd all 't hof tot ſchouſpel ſtrecken.

K O N I N G I N N E.

Dien Pharifæſchen vond en vind ick ganſch niet ſlecht;
Waerom ick oock terſtond mijn' dochter heb berecht,
Dat ſy den Koning beſt ſou by den dranck betrapen,
Eer hy die milde luim die dampen heb verſlapan;
En hem voor 't endigen van 't vorſtelijck banket
Afvorderen voor loon van haren vluggen tred
Het hoofd des ſtookebrands, des muylers ſtijf van ſinnen
Sulcx heeftſe my beloof, en trad daer op na binnen.
En ſal de Vorſt gewis dien eyſch niet regen ſijn,
Soo ick ſijn' luymen ken. Hy heeft nu ſtof en ſchijn,
Om regens my alleen den wrock des graeuws te draeyen,
En ick getrooft my dien, mag ick den mijnen paeyen:
De vreugd der wrake maect dien wrock, hoe bitter ſoet,
En 't eer-verlies word ruym met ſulck gewin geboet.
'T is ſchandig voor een' vrouw ſo heet na bloed te dorſten,
Soo wreed te zijn, ik ken 't, maer ſchandiger dat Vorſten
Soo koel en wrakeloos ſien trotſen hun geſag.
Daer treden vorſt en maegd te ſamen voor den dag.
Hoe naerder hoop, hoe vrees en twyfel ſwaerder drucken.
God ſegen ons beſluyt, en laete het wel gelucken.

HERODES. DOCHTER. KONINGIN.

Her. Hebt ghy u nu genoeg op uwen eyſch beraên?

Dcc. Genoeg, indien op eed van Vorſten is te ſtaen,
En ſoo eens Konings woord word Koninglijk gehouwen.

Her. Mijn woord ſtaet hegt en vaſt, gy meugt u vry vertrou-
't Is over vollen diſch geſterckt met hoogen eed: (wen:
Eylch vry mijn halve rijk, of wat ghy waerders weet,
't Sal uwe zijn, ick wil 't: 'k en ſal geenſins beſwijcken,
Nog wijken van mijn woord. *Do.* Dat ſal eerlang wel
blijken.

Her. Nu eysch, aen' mijn belofte en sal geen' mangel zijn.

Doc. Uw' rijk en hoeve ik niet, dat houd ik als voor 't mijn;
Soo lang gy dat behoud; die eysch waer tegens rede:
Gering, grootmoedig Vorst, en billijk is mijn' bede.

Her. Gy draelt, en houd u vast van uwen eysch berooft.

Doc. Geef in dees' schotel dan terstond des Doopers hoofd.

Her. Wat laet gy reukeloos uw' schopen mond ontspringen.

Doc. 'K en eysch niet reukeloos. *Her.* Gy vordert, dochter,
Die u een' teedre maegd te schandig souden staen. (dingen

Doc. 't Staet niemand schandelijk sijn' vyand te verstaen.

Her. Kond gy voor vyand dan een' soo geringen houden,
Niet waerd dat Koningen sich daerom stooren souden?

Doc. Soo hy 't niet waerd en is, sijn' boosheyd is het waerd.

Her. Alwaerse 't schoon, om 't volk so dient hy nog gespaert.
Wat middel om den haet des woesten graeus t'ontvlieden.

Doc. Verdragen past het volk; den Koningen gebieden.

Her. 't Past Vorsten te gebiën wat billijk is en wel.

Doc. Een Vorst kan door de kracht van Vorstelijk bevel
Onrecht voor louter recht passeren doen en gellen.

Her. De wet kan Vorsten ook wel maet en regel stellen.

Doc. Strekt ons der Vorsten wil voor regel, soo en set
De wet den Vorst geen' maet, maer wel de Vorst de wet.

Her. 't Gerugt sal my de naem van wreedaerd doen verkrijgen.

Doc. 't Sal uwen stat ontsien. *Her.* 't Sal om geen stave swijgen.

Doc. Betoorn en snoer met vrees van yser sijnen mond.

Her. Die staten vest op vrees, bout op een' lossen grond.

Doc. En 't ongestrafte quaed verfwakt den gront der staten.

Her. Der staten kracht bestaet in gunst van onderstaten.

Doc. 'T is noodig voor een' Vorst dat hy sich vreesen laet:

De gunst is nodeloos; *Her.* Maer wreetheyd mack gehaet.
Doc. En slapheyd mackt veracht, ja doet met Vorsten gecken.

Kon. Dees' tegen-redenen (geloove ik) sullen strecken
Om sijn' beloffenis in rook te doen vergaen.

Voorwaer gy dunkt my noch niet grondig te verstaen

Wat

Wat vorsten-ampt vereyscht: want waent gy dar die saken
 Juyt Vorsten eerelijck en schandig konnen maken,
 Die 't volxken met den naem van eere doopt en schand!
 Soodwaeldy dwaesselijck: de titels van verwant,
 Van broërs, van borgeren, van vyanden, van vrienden,
 Zijn ketenen die slechts gemeene sielen binden:
 Maer zijn by een' gehert' en rustig Vorst geacht
 Voor stroye kabelen, voor klancken sonder kracht.
 Wie eenmael maer het hoofd heeft in de kroon gesteken;
 Moet alle banden van gemeene plichten breken:
 Acht noyt voor schandelijck wat nu geeft en profijt,
 Noyt daed voor eerloos die hem tot heyl gedijt.
 Aen 't Vorsten heyl alleen is aller heyl gelegen:
 Die 't heyl dan van den Vorst besorgen allerwegen,
 Besorgen ook 't gemeen. Hoe? sal een hand vol bloed,
 U kostelijker zijn als een gerust gemoed?
 Of wildy om een' boef het leven te verlengen,
 Uw leven, rijk en rust als op de waegschael brengen?
 Keer, bid ick, dese vrees eens van onse hallen af,
 Wasch van die schandvleck eens den Vorstelijcken staf,
 Sny af den weg tot roof, versker uwe wallen
 Voor 't nakende verdert, voor borger-krijg ons allen,
 Een' straffe van belang dient eens geltelt ten roon,
 Op dat elck vol ontsichs de majestejt der kroon
 Alsiet wat heyligs viere: hy heeft sijn' schelmeryen
 Daer tegens aengekant, hy dient'er om te lyen.
 Of heeft hy niet misdaen; dat hy ten minsten ly.
 Om my uwe eegemael; geeft mijnen vyand my.
 Of acht gh' uwe eega niet, soo wil ter goeder trouwen
 Uw' dochter uw' belofte als vorst en vader houwen.
Her. Het geen haer is beloofd, en sal haer niet ontstaen:
 Alleene rade ick haer sich beterte beraên
 Op't gene sy vereyscht. *Kon.* En is sy wil beraden,
 Sy sal my om dat hoofd hof, rijk en all versmaden.

Her. Moest ick lichtvaerdig man in 't sweeren te gereed
My aen de maegd soo licht verbinden gaen door eed?
Ach! moest ick have en rijk, ja welvaert, dood en leven,
Een wispelturig wijf soo los ten besten geven?

Kon. Belofte van een' Vorst dient hecht te gaen en vast.

Her. Nadien my dan mijn woord t'herroepen niet en past,
Soo bid ick u noch eens dat gy in dese saken
Wel toefiet en betracht, dat u noch lust tot wrake,
Noch grimmigheyd verruck tot eenig schandig feyt,
Onwaardig uwen bloede en 's rijcx eerwaardigheyd,
En dien gedweegen aerd vereyscht in alle vrouwen.

Kon. Weest daer in vry gerust; wilt ons de rest vertrouwen.

Her. Is 't dat ghy den Propheet aen hoofd of leven tast,
De schuld en het gevaer zijn beyde t'uwen last.

Kon. 'T sy so: wy denken nu 's rijcx hoogheyd so te wreken,
Dat niemand meer den spot met Scepteren sal steken:
Wy sullen 't graeu voortaan, hoe trots het is en koen,
Met meer eerbiedigheyd van Vorsten spreken doen:
Of Vorsten billijck gaen, of tegens het betamen,
't Gepeupel dulde en duyck, en seg op alles amen.

R E Y van Toehoorders.

Rijk Davids, torenen van Salem vast geseten,
Paleysen Salomons, hoe meugdy soo verwoed,
Soo bitter tegens Gods siel-lievende Propheten,
Soo heet, soo dorstig zijn naer het rechtvaerdig bloed?
Gy, die een richsnoer hoort van Godsvrugt te verstre-
Verstrekt een voorbeeld, laes! van alle schelmery. (ken,
Het proeffstuk van uw ampt, uw' eerste meester-trec-
ken,

Sijn moord en overlaf, bedrog en strooery.

Uw' Priesters konnen self hunn' rooflust niet bedwingen,
Geen geen van allen past op schaemte noch verbod.

Her volck verlaet den voogd en vader aller dingen,
Vervalt tot afgods-dienst, maekt van sijn goud sijn' God:

Ja alsiet Goddelijcx word steen en hout verheven :
Men stuypt gelijk voor God voor 't werk van menschen
hand :

Men loekt bespottelijck by doode blocken 't leven ,
Berigt en spraek by 't geen dat tong heeft noch verstand.

De groote zijn geperst voor minderen te duycken ,
De knechten meesteren en trofsen bannen heer :

Die oude majesteit der Kerck en land-gebruycken
Is lang aen 't waggelen , ja leyt by na ter neer.

Het bloed der Heyligen (ghy sult 'et niet onvluchten)
Daegt u voor Gods gericht, en draegt uw' boosheyd voor.

Der schamelen gekerm , der weduwen versuchten ,
Galmt door den Hemel heen , en klimt tot Gods gehoor.

Dies sullen u ('t gaet vast) haest op de lende komen
De swepen van de wraeck te recht aen u besteed.

Want God de grote voogd van Hemel, Aerd en stromen
Die allen dertelen en stouten trots vertreed ,

Siet neder , en gedenckt de tranen en het smeeken
Des onderdruckten volcx , en volgt met snellen draf

En geesselenden arm de vuyle boeven-treken
Kort op hunn' hielen na , en koppelt sond en straf.

Des vyands moedwil sal uw' vestingen verderven ;
Uw' vesten , daer ghy u te dertel op verlaet.

Eerlange sult ghy sien uw' ackeren en erven
Ten besten geven aen Barbarischen soldaet.

Een vreemde sal de vrucht van uwen wijnstock garen,
En vrolijck nuttigen. Daer nu de suylen staen ,

Waer op het tempeldack ten Hemel schijnt te varen ,
Daer sal de sickel eens door weeldige oogsten gaen.

Terwijl de Godheyd u door soete jonst gedreven
Noch tijd van boete bied en uytstel van de straf ,

Vermy de straf door boete , en laeck uw leelijck leven.
En stoort den afgods-dienst eens van uw' alters af.

Leer uwen heeren dorst na 's naesten bloed bedwingen:
Beroom eens en vertre met mannelijcken moed

Uw'

Uw' goud en silver-sucht recht kinderlijke dingen ,
 Daer gy te goddeloos naer hongert , raest en woed.
 Maer gy (beduchte ik) sult noch leelijk leven laken ,
 Noch vreemden afgods-dienst uyt uwen tempel slaen ,
 Noch grouwelijken dorst na Broeder-bloed versaken ,
 Noch dulle sucht tot goud grootmoedig tegenstaen.
 Dies sal het hirtig gift der pest uw hert bevatten ,
 Dies sal u hongersnood al rasend en verwoed
 En oorlogsramp soo lang uytmergelen en matten ,
 Tot dat gy hebt betaelt uw' boosheyd met uw bloed.

V Y F D E B E D R Y F.

G A M A L I E L . R E Y van Toehoorders.

Ga. **O**Nreyne dronckenschap ! verfoeyelijcke pryë !

O wel vrywillige , maer droeve raserye !
 Die wyse lieden sot , die bloode trots van moed ,
 Die trotse korfel maekt , en korfele verwoed ;
 En door een' selven gift ons' quade seden swillen
 Ons' reden sinken doet ; wat broeyt gy ons all' grillen !
 Wat brout gy ons (helaes !) all ongevals en ramps !
 De Vorst van u gevat heeft uyt een hoofd vol damps
 Beloften uytgelapt gansch sot en tegen reden.
 Die hy beveltigt heeft met noch veel sotter eeden ,
 Doch met geen' sotterny betalen sal of boert.

Rey. Seg eens , Gamaliel , wat is 't dat u ontroert ?
 Wat heeft de Vorst beloofst ? wat vast gemaeckt met eeden ?

Ga. Dat sot is t'eenemael , en sot en heeft noch reden .
 Terwijl hy heden vast met uytgelaten geest ,
 Sijn' disch-genoten toest op sijn' geboorte-feeft ,
 De goude bekeren , als groote meesters plegen ,
 Staeg gins en weder gaen , staeg vullen doet en lêgen ,
 En onder 't nuttigen van spijs en frissen drank
 'T gehoor laet ketelen met snarenspele en sank ;

Soo doet de Koningin ; om nevens tong en ooren
 Ook d' oogen tot vermack en weelde te bekoren ;
 In 't midden van de sael toerusten eenen dans ;
 En voert haer' dochter in tot tijdverdrijf der mans ;
 Die in de kunst volleert , en op die knst bevaren
 Soo wacker treed en swiert op klank van keel en snaren ;
 Dat haer de Vorst den prijs stracx roekent boven all' ;
 En toefeyt boven dien all 't geen sy eyschen sal ;
 Ja (kinderlijk bedrijf !) belooft met hoogen eede
 Dat hy haer niet en sal verstecken van haer' bede ,
 Al soude 't ook de helft hem kosten van sijn rijk.

Rey. De spruyt is als de stam , gelijk broeyt sijns gelijk.
 Een' sulcke moeder , vriend , wat sou die anders telen
 Als dochters afgerecht op singen , springen , spelen ?
 'T is recht en reden ook dat lichte danffery
 Beloften krijg te loon veel lichter noch als sy.
 De Vorst sal na den slaep niet eenen heller geven ,
 En achten sijnen eed als in den wijn geschreven ;
 Hy is (geloove 's my) soo mild niet van sijn goed ;
 Als hy wel somtijds is van vromer lieden bloed.

Ga. 'T geviel dan ook wel licht dat hy des dochters bede
 Met Bloed in plaets van goed nog voor den slaep voldede,
 En uyt dit dertel spel een treurspel deê ontstaen.

Rey. Wel hoe ? wat 's dit geseyt ? hoe salmen dit verstaen ?

Ga. De listige Vorstin fel op den Man geberen
 Die hier in banden sit , en boven band en keten
 Hem wenshende te sien beknelt van doods-gevaer ,
 Mogt dees' gelegentheyd wel grijpen by den hair ,
 En eer des Vorsten breyn noch afaet van te malen ,
 Hem sijn beloften doen met 's leeraers hoofd betalen ;
 Of hem soo vuyl en eysch ten minsten dragen voor :
 En och ! een droncken hoofd geeft lichtelijk gehoor.

Rey. O grouwel meer al helch ! sulx wil den Hemel hoeden

Ga. My leyt hier van op 't hert al eenig swaer vermoeden.

En met een woord gefeyt , 'k heb al van fulk befluyt
Iet heymelijk verftaan : de nijd is hier op uyt.

Rey. Een yffelijcke fchrik bedwelmt ons all' de finnen ,
Het hert ontfinkt ons, ach! *Ga.* Ik geef my flux na binnem
Om van de faak eens recht te hooren wat of hoe.

Rey. En wy van ftonden aan ons na den Leeraer toe ,
Om hem te doen verftaen het geen hem word gebrouwen
Och waer het mogelijk dien flag te wederhouwen.

Ten leften hebben nijd , en leet

Van helſche rafery beſeten ,
All' hunn' verwoedheyd uytgemeten
Op dien Godvruchtigen Propheet.

Daer ſchermt de felle laftermond

Aen dulle tiramy verbonden
Met leugenen en valſche vonden :
Hier wil de waerheyd reyn van grond.

Hoewel van ſcherm en ſchild berooft ,
Geensints voor dreygementen ſwichten.
Een buy van ſoo veel lafter-ſchichten
Beſtormt en drukt een eenig hoofd :

Men jaegt bedekt vaſt na de dood
Eens jongelings met ſoo veel netten :
Doch geen gevaer kan hem verſetten ,
Hy houd het hert al even groot ;

En ſtaet ſoo vaſt als eycke-plant
Gebeukt van dulle noordervlagen ,
Of ſtercke ſteenrots van de ſlagen
Der woefte golven aengerand.

O Waerheyd Goddelijcke maegd
Van allen weerdig aengebden !
Die ſchoon' van krijgs-geweld beſtreden ,
En van bedrog alom belaegt ,

Kloekmoedelijk derft houden ſtal :

U , u alleen en kan geen raſen

Geen

Geen' buld'ren der fortuyn verbasen,
Ver sweefdy boven 't los geval.

Gy wapent borst en siel en sin
Met onverwinnelijke krachten:
Gy kond der Parken hand versachten,
En haer verbieden, ô Godin,
Ons neer te drucken al te swaer.

Maer dralen wy dees' droeve maer,
Dese allerdroeffste maer den leeraer te verstaen?
Daer treed hy uyt de poort des kerckers tot ons aen.
O spruyt noch vromer als de vrome die u teelden,
O eenige, in wiens aerd oyt ware teeckens speelden
Der oude onnooselheyd: neem neem uw welvaert waer.
De valsche Malchus spant vast stricken hier en daer,
Het radeloos wijf broeyt moord in haer' gepeynsen,
't Hof vleyt haer' fellen haet, de Vorst doet niet als veynsen,
En geen van allen spreekt de waerheyd rond en klaer:
Kortom u naekt het hoogste en uysterste gevaer.

J O A N N E S.

Wat dreygt ons voor gevaar? *Rey.* Het uysterste van allen,

De dood. *Ioä.* Die is het slot van all' ons' ongevallen.

Rey. Maer niet soo schrickelijk niet soo vervloekt als sy.

Ioä. Schoon lagen mangelden, geweld en tyranny,
De dood staet niettemin ons eenmael op te komen, (men.
De dood der boosen schrik, de wensch en vreugd der vro-

Rey. Al is uw leven u gering en luttel waerd,
'T is ons ten hoogsten dier, en dient om ons gespaert.

Ey, toom wat, matig wat uw' al te fiere seden,
En poog des Konings hert te morwen door gebeden:

Tot sachttheyd sal het licht (verhopen wy) verstaen
Door vrienden-tusschenspraek. *Ioä.* Leg ik daer niet op
aen?

Och

Rey. Och of den Hemel u sulcx gawe te betrachten!

Ioa. 't Is al om niet getracht den Koning te versachten.
Door sneecken, door gebeên: sijn brandende gemoed
Wil hy toch endelijk eens koelen in mijn bloed;
En ik getrooft my des: Wat kan hem bet vernoeogen,
Als dat ik mijnen wil na sijnen poog te voegen?

Rey. Voorwaer een schoone troostleen' fraeyè voegsaemheid!

Ioa. Hoe dunkt u dienen dan mijn' faken aengeleyt?
Want siet, twee Koningen die wonderlijk verschelen,
Betrekken my om strijd tot strijdige bevelen:
D'een Hemelsch; vriendelijk en van een sacht gemoed,
Maer d'ander aerdsch en boos; hoovaerdig en verwoed.
D'een dreymt met felle dood my aen den hals te komen;
En d'ander wederom verbied my die te schroomen;
Met prijs belovende de sulcke te versien;
Die noch geweid noch dood om sijnen 't wil ontsien;
D'een kan het lichaem slechts verderven en vernielen;
Maer d'ander heeft de macht en lichamen en sielen
Te pijnigen met onontworstelbaren gloed.
Van dees twee strijdige seg wien ik hooren moet.

Rey. 'T sal nimmermeer helaes! na desen sijn gelegen
Om tot verdrag en loen Herodes te bewegen,
Soo dees' gelegentheyd ons vruchteloos ontglijd:
Hier tegens is 't met Gode altijd versoenens tijd.

Ioa. Gods gramschap sal de roe wel tragelijk verheffen;
Maer doerte dalende soo veel te feller treffen.

Rey. En is de dood by u dan soo gering geacht;
Wiens grouwel God nochtans all 't sterffelijk geslacht
Soo diep heeft ingeprent? op dat geen' lichte faken
Het heylig houwelijk van Siel en Lichaem braecken,
Heeft God daer in voorsien, en met sijn' eygene hand
De Siel aen 't lijf verknocht door stercken liefde-band.

Ioa. 'K en acht geen dood gering; maer trachte door dit lijden
Dit sterven kort van duur het eeuwig te vermijden:

'T ges

'T gebruyk van 's levens licht eyscht God my wederaf,
Ik geve 't geerne weer den genen die 't my gaf.

Rey. Verlaet gy, Vader, dus uw troosteloofe weesen?

loa. Die God voor Vader houd sal nimmer weese wesen.

Rey. Bewegen u noch vriend noch vrienden-tranen dan,
Die gy begevende ten buyt laet een' tiran?

loa. 'K begeef mijn vriden niet, maer wort van hun begevende.

Den weg van aenbegin ons allen voorgeschreven

Den sterf weg trede ik in. Men is aen stervens wet

Verplicht, soo ras men voet in 't licht des levens set:

Op dese voorwaerde is, all watt'er leeft, geboren;

Die dwingt, die bind'et all; daer moet'et all naer horen;

Wy rennen naer ons end ook als wy blijven staen:

Ja ieder oogenblik die jaegt ons derwaerts aen.

De dood is wel een' straf voor alle werlds slaven;

Maer den Godvruchtigen een' toeverlaet; een' haven,

Een end van suckeling en allerley' ellend,

Een ingang, een begin van 't leven sonder end,

Een' deure, die ons niet gestorven, maer herboren,

In 't bliuckende paleys van achteren tot voren

Van eeuwig licht doorstraelt verheugd en vrolijk leyd;

En ons van donckeren en droeven kerker scheyd,

En in een leven brengt daer dood noch qualen komen:

De gansche menigte der Vaderen en vromen

Is lang hier door getreên; wy volgen achter aen.

Wat looper hijgt'er niet na 't ende van de baen?

Wie weygert'er vermoeyt van suckelen en varen

Door nacht, door nevelen, door bulderende baren,

Het veylige genot van ree en haven-rust?

Wie balling dwalende langs onbekende kust

Door woefte wildernis, sal wederom de daken

Sijns Vaderlands bedrukt aenschouwen en genaken?

My dunkt ik sta verheugd en welgemoed alree

Aen 't ende van mijn' baen: ik ben des levens zee

Vol sanden , vol gevaers ten naesten by ontvaren :
 Ik sie , ik sie al land van uyt de woefte baren ,
 Mijn ballingschap heet uyt , ik laet den vreemden strand ,
 En geet my weer naer huys en naer mijn Vaderland ;
 Op dat ik (ô wat vreugde !) het aenschijn nack en nader
 'T verquickend aengesicht van mijnen goeden Vader ,
 Dien Vader , die de Zee aen 't Aerdrijk heeft getrou ,
 Den Aerdbol met het dak der sterren overbout ,
 Op wisse beurten draeyt des Hemels folderingen ,
 Als Schepper , Vorst en Voogd en Hoeder aller dingen :
 Den welken alles leeft , wat leeft en niet en leeft ,
 Gelijk het lichte vier van selfs na boven sweeft ,
 De swaere wateren sich na beneden snellen ,
 En alle schepselen naer hunn beginssel hellen :
 Soo strekt sich ook mijn' siel tot Goden Hemelwaert ,
 En hijgt na 't eeuwige licht , waer uyt sy is gebaert ,
 Waer in haer Schepper woont , wiens aengesigt verwerven
 Is leven , dat niet sien volmaekt en louter sterven ,
 Geen Caucasus beset van rijm en wintersnee ,
 Geen' donderende locht , geen' steygerende Zee ,
 Geen brandende gewest sal my te rug doen wenden .
 Wie is 't , die om te sien soo veel' vergode beuden
 Van leeraers , Koningen , van helden overleên ,
 Niet vrolijk rennen sou door duytsend dooden heen ?
 Mijn siele siet vast op , sy sucht na die gewesten ,
 Daer 't all , 't sy vroeg , 't sy laet , eens komen sal ten lesten ,
 Ja noodig komen moet : ik acht (geloof't et vry)
 Het langer leven slechts een langer' slaverny .
 O lieffelijcke dood ! ô stilster aller smerten !
 O haven , ree en rust der afgequynder herten !
 O winst maer noyt bekend , (helaes !) by menig' mensch !
 O aller boosen schrik ! ô aller vromen wensch !
 Gun , gun in uwen schoot dit lichaemken een' stede ,
 En ley 'et naer het huys van endeloozen vrede ,

Daer

Daer noch geweld noch list noch laster komen kan.

Rey. O vast, o groot gemoed! o drymael salig man!
 O wy rampsalige, die van de vrees verwonnen
 Van al te traeg een vrees', dit heyl niet vaten konnen!
 Nadien ghy selve wat u best is, best versint,
 Vaer wel, vaer eeuwig wel van God geliefde vrind!
 O wat verschilt een hert bewust van quaed,
 Van een gemoed dat recht gaet in sijn' wegen!
 Die schuldeloos de dood ontmoeten gaet.
 Treed haer geruft en onverschrocken tegen:
 Maer soo de dood den schuldigen ontmoet
 Slechs met den klanck en schaduw harer slagen,
 Stracx salse van sijn' kaken blos en bloed,
 En kouden schrick door all' sijn' leden jagen.
 De boosheyd draegt voor doodsgevaer bevrees't
 Een' siel vol angst door bergen, vier en baren:
 Maer deugde streeft met onvervaerden geest
 De dood gerooft door allerley gevaren:
 Want sterven is van geen gewin ontbloor,
 Welck het vernuft der boosen hoe bedreven
 Geensins begrijpt, en aller vromen dood
 Verselt en volgt een altijd salig leven.
 Doods felle klauw vernielt ons niet geheel,
 Het gierig vier, de nimmer satte graven
 Onngaet en smaed ons allerbeste deel,
 Recht gaende na den hoogen Hemel draven:
 Daer rechtmen voor d'oprechte siel een' stoel
 Op vasten voet en eeuwige pilaren,
 In 't midden van het vrolijke gewoel
 Der lichaemloose en vierige Hemel-scharen:
 Maer anders is heel anders is voorwaer
 Der boosen lot, wier zielen al verbolgen
 Met sackelen en groufaem slangen-hair
 Door helschen poel d'Eumenides vervolgen:

Alwaerſe voorts verbeten en verbaſt
 Van Cerberus, in onderaerdsche keucken
 By Tantalus ellendig gaen te gaſt
 Op bloot geſicht en ydelheyd van reucken.
 Dit maect het hert den boofen moedeloos;
 Dit kan met hoop der vromen borſt vermaken,
 En doetſe voor dit wanckelbaer en broos
 Na duriger en vaſter leven haken.
 O leven vlug en vluchtig in uw' treên,
 Te vieriglijk verliest op ſnoode goeden;
 Siel-tooveres, ſin-treckende Sireen,
 Die krachtig kond bekoren de gemoeden;
 Gy zijt' et gy, die onſen geeſt belet
 Verlecker op uw troetelen en vleyen
 Het quaed t'ontvliê, ghy houd den weg beſet,
 Die ons vermag in 't eeuwig heyl te leyen;
 In vrede land daer nimmer oorlogs-wee,
 Noch bulderen van heeſche moord-trompetten
 Door d'ooren ruyſcht, daer rooveren de Zee
 Noch ſtrooperen het ſtille woud beſetten:
 Daer dwaſe Vorſt om ſpottelijcken ſtaf
 Noyt degen treckt door ſtaetsſucht dul en droncken,
 Noyt volckeren verſtroyt als ydel kaſ,
 Om met een' kroon belachelijk te proncken;
 Noyt op het ſweet en afgedrongen bloed
 Der ſhamelen die voor hem nederknielen,
 Pracht, ledigheyd of ſnoode luſten voed.
 Noyt om den prijs van onvermaerde ſielen
 (Ach ydelheyd!) vermaerde titels koopt,
 Slechs titelen en ſchaduwten van troonen:
 Maer daermen ruſt en niet meer ducht noch hoop,
 Daer voedſaem heyl en ſiel oprechtheyd woonen
 Daer reyne Siel geniet een' hellen dag,
 Die nimmer duyckt voor nevelen noch nachten,

Een leven daer geen sterven op vermag,
 Een' vreugde noyt gevolgt van droeve klachten,
 O lichaem ons een' herberg al te soet,
 O vangenis den wereldschen verstanden
 Al t' aengenaem, ontsla doch ons gemoed
 Dat hemelsch deel eens van uw' tooverbanden:
 Het welck, helaes! niet meer sijn' vader-stad
 Gedenkende noch iemand van de sijnen,
 In hwen schoot smoordroncken leyt en mat
 Van Lethes stramme en doovende senijnen,
 Te blijde met soo nood een houwelijck,
 Te sot op u omhelsen, kussen, vleyen:
 O leemen kleed, schoon overschildert slijck
 Stuyf weg tot stof, verdwijn, en laet u scheyen!
 Op dat de siel gevlogen opwaert aen
 Oprechten lust mag trecken uyt de stralen
 Van 't suyver licht, waer uyt sy is ontstaen:
 Ach! poog u eens van doodelijcke qualen
 En onsen geeft van droeven angst t'ontslaen.

KONINGINNE. DOCHTER.

Kon. Ik heb al heymelijck terstond bevel gegeven
 Den muyster in sijn kot te helpen om het leven;
 En aen de maegd belast my hier op staende voer
 Sijn hoofd te leveren al laeuven versch bebloed,
 't Waer dulligheyd hier op te slapen of te roncken.
 Soo, so, dat gaet na wensch, ik sie, 't is al geklonken
 Met onsen stookebrand. Daer komt mijn' dogter aen
 Met dien verwaten kop. *Doc.* Dus, moeder, moer'et gaen
 Met allen muysteren die na 's rijcx onheyl dorsten.

Kon. Van all' de schotelen die hans den Ditch des Vorsten
 Met overvloed beslaen van hooffsche leckerny,
 En ils' er geen', mijn kind, sooaengenaem voor my,

Als dese, die het hoofd mijns vyands heeft geladen,
 Wie sou om dit banket geen hof-banket vermaden?
 Waer smaekte disch-gerecht hoe lekker toege maakt
 Oyt tong soo lieffelijk, als dit mijn' oogen smaakt?
 O wenschelijk gerecht! gewisselijk ik houde,
 Dat noyt Antonius soo blijdelijk beschoude
 Het hoofd van Tullius dien segge-siecken quant,
 Als ik den blecken kop van desen stooke-brand.
 Maer, dochter, seg my eens, hoe heeft hy sich gedragen
 Op 't naderen der dood? En stond hy niet verslagen?

Doc. Verslagen, moeder? neen, Noyt scheen hy bet gemoed.
 Ik (sprak hy) ben bereyd met mijn vergoten bloed
 Soo wel als met mijn' stem de waerheyd te bevesten,
 En geef gewilliglijk den hals voor haer ten besten:
 'K weet datmen niet alleen de waerheyd naekt en klaer
 Belijden, maer als 't naut ook lijden moet voor haer;
 Tot lijden riep my God niet min als tot belijden:
 Doch dit en sal den Vorst van bloed-schuld niet bevrijden,
 Die maer en siet en schiet na sijner tochten wit.
 't Is waer hy neemt my 't hoofd: maer God sal hem 't besit
 Eens nemen van sijn rijk, sijn' kroon een' ander' geven,
 En hem in ballingschap ellendig om doen sweven,
 Ik daerentegen ik verlost van boey en band
 Vlieg uyt mijn' ballingschap recht na mijn vaderland,
 Dat eeuwig vaderland, daer weelden zijn te winnen,
 Die noyt en zijn gevat van sterffelijcke sinnen;
 Van oogen noyt gesien, van ooren noyt gehoort;
 God Vader, breng my daer. En even op dat woord,
 Word hem het koude stael door nek en strot gedreven,
 En end met eenen slag sijn' leugenen en leven.

Kon. Ja, dorst die stoute schalk noch weyen gaen so breed?
 En onder 't dreygend mes noch spelen den Propheet?
 't Was tijd dat ik den boef dus korten deê sijn' vinnen.
 Scherprechter, volg ons flux met dit gerecht na binnen.

B O D E . R E Y van Toehoorders.

Bod. Waer vind ik nu 't gevolg des trouwen leeraers, waer,
Om hun te doen verstaen dese overdroeve maer ?

Rey. Laet ik uw' snellen tred (mag 't zijn) een luttel stooren.
En meld ons wat gy brengt, wy hebben 't lust te hooren.

Bod. U lust te hooren dan 't geen lustig is noch bly.

Rey. Ey roef, en mell'er ons het sy dan watt'er zy.

Bod. Wel, weet gy wat de maegt versogt heeft te bekomen?

Rey. Ja, 't vroom en heylig hoofd des heyligen en vromen

Bod. Sy is ook met het hoofd des vromen doorgegaen.

Rey. Hoe? met dat heylig hoofd? O goddeloos bestaan!

Soo ligt dan dat gelaet, ach! ach! dat statig wesen,

Waer in iet meer als aerdsch iet hemelsch was te lesen,

Door droeve dood versleuft: die mond, ô bitter lot!

Die goddelijcke mond noch onlangs vol van God,

Ligt nu door helsch geweld voor eenwig toegesloten.

Bod. Wat weent gy? laet vergeefs geen' tranen zijn vergoren.

Rey. Helas! is 't redelijk my 't weenen te verbiên,

Die rampen weerd beweent en hooren moet en sien?

Bod. Is sterven weenens weerd, laet weenen 's werelds slaven,

Wier hope met het lijf versmoort leyt en begraven;

Wier monden loochenen dat die verdeelde leên

Naer eenen korten slaep weer sullen worden een:

Laet weenen, jammeren, laet om hunn' Dooden schreyen,

Die stervende na dit geen leven meer verbeyen.

De rasery der dood heeft op de deugd geen' macht:

Het uyerlijk geval hoe schandig hoe veracht

Beswalkt haer' glory niet, staet haer ook niet te schromen

Of schoon de levens loop der schuldigen en vromen

Hier menigmael helas! gelijken uytgang heeft,

Noyt sterft hy schandelijk, die eerlijk heeft geleest:

Indien d'ellende recht na 't ende word gemeten,

Men sal veel' Heyligen ellendig moeten heeten,

54 DOOPER, TREURSPEL

Die door verachte dood, door vier en vloed en sward,
 Door strik en stroppen sijn' gevlogen Hemelwaerr.
 Die voor de waerheyd kampt getroost den hals te setten
 Voor God, voor Tempel-dienst en vaderlijke wetten,
 Heeft boven all wat leeft den hoogsten lof begaen,
 En all wat leeft behoort na sulc' een' dood te staen.

Rey. Uw' redenen zijn waer, gy hebt ons niet gelogen,
 Maer wy van lossen waen en dwalingen getogen,
 Wy dwase vluchtense, doch loopen in ons' dood,
 Wy springen uyt den brand in erger' water-nood:
 Uyt water-nood in peste en doodelijke sichten;
 Endeert ons't oorlog niet, dood-siekten doet ons sichten.
 God geeft van stervens dag wel uytstel, geen ontvliên:
 En och! de woecker-wiist, die wy van 't uytstel sien
 Sijn qualen, quellingen, sijn sorgen en gevaren.
 'T lang leven uytgerekt tot menigten van jaren
 Is maer een' keten-koord van langen angst en nood,
 Met jammer-schakelen geschakelt aen de dood.
 En wy ellendige wy vast aen dese keten
 Sijn slaven voor altijd, en willen 't niet eens weten,
 En voelen 't nimmermeer; derhalven schroomen wy
 De slaverny veel min als 't end der slaverny.

E N D E.

GOE.

GOEDE VRYDAG,

Ofte

Het Lijden onses Heeren

J E S U C H R I S T I.

Tant & molis erat sceptrum confringere mortis.

N Adien ons dese dag te nooden schijnt veel eer
 Tot klachten als tot kluchten:
 Soo voel ik my beweegt uw bitter lijden, Heer,
 En in uw lijden, laes! mijn' sonden te befuchten,
 Een ander, Christe mag (indien 't hem lust) een lied
 Op vorsten-daden smeden:
 Voor my (ik spreke rond) 't en rackt 't en roert my niet
 Wat Cæsar heeft gedaen, maer wat ghy hebt geleden.
 Ik dencke menigmael nu aen die felle roên.
 Nu aen dat valsch berichten,
 Nu weer aen kroon en kruys; wat kan ik beter doen,
 Als die gedachten eens uytwerpen in gedichten?
 En ik en hoeve hier toe 'k en weet wat Musen niet
 Om komst en kracht t'erlangen:
 Neen, neen: uw geest, die kracht in alle geesten giet,
 Geef kracht aen mijnen geest, en geest aen mijn' gesangen;
 Op dat ik, onvermoeyt van aerdsche sorgen, sing,
 Hoewel niet sonder schreyen,
 Hoe swaer die smerte was die u door 't herte ging,
 En welk' een' dood ons moest in 't eeuw'ig leven leyen,

D 5

Christi

Christi jongste Avondmael.

Als Jesus nu den Tijd ten lesten sag vervult ,
 Waer in hy door sijn lijden
 Voor sien voor alle tijden ,
 Voldoen moest Gods gerecht om ons t'ontsaaen van schuld ;
 En sich derhalven nut tot sterven had bereyd ,
 En d'ure sag genaken ,
 Wenscht hy noch eerst te smaken
 Met sijn' Apostelschaer dit scheidmaal eer hy scheid :
 Hem lust , eer hem de last sijns lijdens overval ,
 Met hun het Pascha t'eten ;
 Want (legt hy) gy moet weten
 Dat ik geen Pascha meer op aerdrick nutten sal :
 Dus spreekt hy , en begint daer op door wijn en brood
 Hun levend af te malen
 Sijn' naerderende qualen ,
 En all' d'omstandighcên van sijn aanstaende dood :
 Beveelt hen ook daer door geduurig in 't gemoed
 Der Christelijke scharen
 't Gedencken te bewaren
 Van sijn gebroken lijf , van sijn vergoten bloed ;
 En leert hen onderdies soo ernstig als hy mag
 Hen selven niet vergeten
 Aen 't Pascha dat sy eten ;
 Maer op het Pascha sien , waer op dat Pascha sag ;
 Dat is op hem alleen , die 't Paeschlam is , wiens bloed
 Aen ons gemoed gewreven
 Ons' sielen houd by leven ,
 En voor de slaende vuyt van dood en duyvel hoed.
 Dus voed , dus laeft hy hen ook geestelijker wijs ,
 En doet hunn' sielen smaken
 Een meer als aerdsch vermaken ,
 Ja eenig hemelsch heyl ook onder aerdsche spijs :

Maect

Maer tast Iscarioth wel heftig in 't gemoed ;
 De valsheyd van dien vuylen
 En kau hem niet ontschuylen ,
 Hy fiet door 't veynsen heen wat hy in 't herte broed.
 Schaemt gy u , boofwicht , niet dat gy uw tanden slaet
 Gelijk als knecht met eeren
 In 't heylsaem brood uws Heeren ,
 Met wiens bederffenis uw' siele swanger gaet ?
 En gy , ô elleftral , fiet gy uw' Meeſter aen ,
 En houd gy u van weenen ?
 Uwen goeden Heer gaet henen
 Om all' des werels schult op ſijnen hals te laên.
 Ghy sult ghy sult eerlang dat ſtatig aengeſicht ,
 Die lieffelijcke kaken
 Sien ſchenden en mismaken ,
 En deerlijk breken ſien dat Goddelijk geſicht.
 Hy ſtapt gelijk een held ſijn lijden te gemoet ;
 Och houd hem , ſchut ſijn' ſchreden ;
 Neen , laet hem henen treden ,
 Sijn gaen is u en my en all' de wereld goed.

Christus in 't Hofken.

UW' pijnelijcke banden ,
 Uw' doorgeslage handen ,
 Uw een en ander voet doorboort als eycke plank ,
 Uw drooge mond gelaeft met gal en allſendrank ;
 En wat ghy in uw' leden
 Noch vorder hebt geleden ,
 En dunkt my niet ſoo ſwaer als dat beſwaert gemoed ,
 't Welk u in plaets van ſweet aſperſte louter bloed.
 O Jeſu , welck' een' ſmerte
 Beknelde doen uw herte ,

Doen

Doen ghy soo angstig riep, ach Vader! Vader, ach!
 Weert desen bangen kelk soo 't immers wesen mag.

Doen wierd de last der sonden

U op den hals gefonden

Van Noord, van Zuyder-oord, van 't heete Middelland,
 Daer d'een en d'ander Hond steyl over heuen brand.

Doen klonk u eerst in d'ooren

De slag van 's Vaders tooren:

Doen wierd u' siel bestormt van hel en helsch gevaer,

Doen, doen nam sy allen all' 's werelds schuld op haer.

Die schuld die lang te voren

Uyt hoogmoed was geboren

Endat in eenen hof, die loed gy sonder schuld

In eenen hof op u met ootmoed en geduld.

Uws Vaders wil in Eden

Soo schandelijk vertreden

Recht ghy alhier weer op, wanneer ghy sacht en stil

Uw' wille vlijdt en voegt naer uwes Vaders wil.

Ghy ligt hier als verschoven:

Maer een gefant van boven

Terwijl dat Simon slaept en Judas lagen leyt,

Versterkt u onder 't pak uw' schouders opgeleyt.

Hoe kon 't u, Simon, lusten

Soo sachtelijk te rusten,

Daer ghy uw' Meester saegt soo bang soo wee te moe,

En in sijn' droeve siel benout tot stervens toe;

Ghy die se korts voorhenen

Soo moedig had geschenen,

Soo korts voorhenen noch met hem in boey en band

Ja in de dood woud gaen, ligt van den slaep vermant.

Hef op uw' ooggen-leden;

Kom sie eens hoe hy heden

Dien grooten strijd begint by 't flaeuwe licht der Maen,

Die morgen 't middag-licht de Son sal doen ontgaen.

Kom,

Kom, sie den hoogmoed vluchten
 Voor sijn ootmoedig suchten:
 Kom, sie den Adam hier, niet die 't verboden eet;
 Maer die u 't hemelsch brood verdient met bloedig sweet,
 Dat sweet daer geen' koralen
 In prijs by mogen halen,
 Dat sweet dat heylsaem sweet, 't welk en den helschen gloed
 Gebluft heeft en gefuft des Vaders gram gemoed,
 O Hofken drymael boven
 Dien eersten Hof te loven:
 Gods felle wrack aldaer ontvonkt door oogenluft
 Is hier een'deels met sweet en tranen uytgebluft.

Christus verraden, gevangen.

O Geldsucht boose pryde,
 Waer vind men schelmerye
 Soo schandig, soo veracht,
 Waer toe ghy niet en rukt het sterffelijk geslacht?
 Wat derft ghy niet bedrijven,
 Die om een' hand vol schijven
 (O boosheyd al te groot!)
 Des levens Vorst verraed, en levert in de dood?
 Meyneedige, waer henen?
 Ghy sult' er feyt bestenen,
 Waer henen, Juda? keer,
 Bevlek uw' handen niet in 't bloed van uwen Heer;
 Wacht u des vromen leven
 Om geld ten roof te geven:
 Dus redent uw gemoed:
 Doch ghy van geldsucht blind ghy siet niet wat ghy doet:
 Ghy hoort na geen geweten:
 Maer loopt gelijk beseten

Tot

Tot dat vervloekt bestaen.
 Daer komt het roovers rot, en, booswicht, ghy voor aen:
 Ghy komt met staven, stocken
 En sackels aengetrocken
 Als op een' dullen hond;
 En kust (dit was de leus) uw' Meester voor den mond;
 Die op dien kus in handen
 Stracx valt van sijn' vyanden.
 O valsche Joabs kus!
 Verkoopt en levert ghy des menschen Soon aldus?
 Verkoopt ghy op dees' wijze,
 En tot soo snooden prijse
 Dat kostelijcke bloed,
 Dat bloed, dat ons den loen des Hemels koopen moet?
 En kan dat zedig wesen
 Uw herte niet belesen?
 Staer (dunckt u) sijn' gelael
 Minminnelijk als 't plag om dat het droever staet?
 Ghy vind hem dus bestreden
 Noch even sacht van leden:
 Hy raect, en maect gesond
 Een' uyt den woesten hoop door Simons stael gewond,
 En geeft den Simon teeken
 Het yser op te steken.
 En seyt hem ernstig aen,
 Wie met den swaerde slaet, die sald' er met vergaen.
 Ghy siet hem daer beneven
 Geen' duystre proeve geven
 Van Goddelijck geweld,
 Wanneer all' t' krijsche rot, waer met ghy komt verselt,
 Op sijn' eenvoudig vragen
Wien soeckt ghy? word' geslagen
 Met doodschrik in 't verstand,
 En op het woord *Ick ben 't*, flux neergevelt in 't sand.

Maer,

Maer, och! uw' stijve sinnen
 Zijn nergens mé te winnen:
 Het bloed-loon dy beloofst
 Heeft, Juda, binnen dy de reden uytgedoofst.
 Ghy doet hem flux de banden
 Om armen slaen en handen,
 In banden laet ghy slaen
 Hem, die u van den band des duyvels socht t' ontslaen.
 Hy word aldus gebonden
 Zijn' haters toegesonden:
 En ghy op staende voet
 Haelt met de buyl vol geld een beul in uw gemoed,
 Hoe vele zijnder heden
 Die dy gelijk in seden,
 Gelijk in schelmery,
 Een strop om hunnen strot soo waerdig zijn als ghy!
 Men vint' er noch met hoopen
 Die God om goud verkopen,
 Die om het vuyl genot
 Van 't ongesielde goud noch siel ontsien noch God!
 O geldsucht, boose pryde,
 Waer vind men schelmerye,
 Soo lelijk, soo veracht,
 Waer toe ghy niet en rukt het sterffelijck geslacht?

Christus beschuldigt.

Gods Soon verslijt den nacht in duchten, suchten, sorgen,
 Maer och! de dag van morgen
 Genaeckt vast, komt vast op, en mer dien droeven dag
 Een noch veel droever slag.
 Hy heeft den gantschen nacht slechts in sijn' siel geleden.
 Nu geld' et siel en leden,

Men

Men send hem smadelijck nu hier , nu weder gins ,
 Nu Priester toe , nu Prins ,
 Men stelt hem voor den Raed der Schrift en wetgeleerden ,
 Die Schrift en wet verkeerden :
 Hier word hy , die de Wet ook tot een stip voldoet ,
 Ontwettelijck begroet .
 Men komt hem valschelijck met schelmery betijgen ,
 Hy wederleyd met swijgen .
 Men cyscht hem waerheyd af , hy spreekse klaer en rond ,
 Men smijt hem voor den mond .
 De Prins der Priesteren , het hoofd der huychelaren
 Besweert hem te verklaren
 Bescheydelijck , recht uyt en sonder veynsery
 Van wien en wie hy zy .
 't Welk als hem Godes Soon komt sonder veynsen leeren ,
 De veynsery scheidt sijn kleeren ;
 Quansuys , en onder schijn van sucht tot 's Hemels cer ,
 En roept , wat wil men meer
 Hy heeft sich d' cere Gods (ô laster !) aengemeten ,
 Daer op word hy gesmeten ,
 Bespoogen en bespot , en lasteraer genoemt ,
 En voorts ter dood gedoemt .
 O grousaem lasterstuck ! de vuylste lasteraren
 Die oyt ter wereld waren ,
 Verdoemen hier Gods Soon , die niet en sprak als waer ,
 Voor een' Godslasteraer .
 Hy vind sich (soo wy dik in onspoed ondervinden)
 Verlaten van sijn vrienden :
 Ja Petrus , die soo korts noch proef van trouheyd gaf ,
 Versaecht hem , sweert hem af .
 Wy kunnen Christus niet als hy van 's werlds Groeten
 Verschopt werd en verstoeten :
 Maer als de Koningen hem troetelen , ô dan ,
 Dar kennen wy den Man .

Hy derf de tong nu niet voor fijnen Heer bewegen ,
 Flus dorft hy hand en degen .
 Ach ! Simon , die nog strax den mannen wou te lijf ,
 Beswijkt nu voor een wijf .
 Hy blijft in 't loochenen trouwelooselijk volherden
 Ten tweeden , ja ten derden ,
 Misschien ten vierden ook , soo 't kraeyen van den haen
 Hem niet en had doen gaen .
 Het kraeyen van den haen komt sijn begriip ontdekken ,
 En sijn geweten wecken ,
 't Welk nergens rust en vind , voor dat soo vuyl een smet
 In tranen is gener .
 Sijn Heer word onderwijl gekluyftert en gebonden
 Den Landvoogd toegesonden :
 Hier scheldmen op de deugd , hier stelten God te recht
 Voor 't menschelijk gerecht .
 Hier heeft hy wederom all' 't onverdiende smaden ,
 All' d'opgedichte quaden
 Van staetsucht , muysterij en wederfpanningheyd ,
 Met swijgen wederleyt .
 Die grooten Advocaet , die voor ons' quade seyten
 Soo magtig weert te pleyten ,
 Brengt voor sijn' goede saek oock niet het minste woord
 Uyt sijnen boesem voort :
 Maer och ! wat kond hy ook veel voor sijn' sake spreken ?
 Hy hadde sich gesteken
 Als borg in onse schuld , die moeste sijn voldaan ,
 Daer gold geen spreken aen ,
 Al is hy onbeswaer . van eygene misdaden ,
 Hy staet met d'ons' verladen ;
 Die liggen hem soo swaer so lastig op 't gemoed ,
 Dat hy verstommen moet .
 Hy hoefde geen verschoon voor sijn bedrijf te weven ,
 Hy hadde niet misdreven ,

En och! der gener schuld, die hy alhier vertoont,
 En kon niet sijn verschoont,
 Dus schoon de rechter hem tot spreken wil bewegen,
 Het dunkt hem best geswegen:
 D'oprechtheyd des gemoeds, al slaet hy geen geluyd,
 Straelt hem ten oogen uyt,
 Blinkt door de wolcken heen van lastering en logen
 Tot in des rechters oogen.
 De rechter merkt terstond, hoe listig hier de Nijd
 D'onnooselheyd verbijt.
 Pilatus heeft hem voorts geknevelt en gebonden
 Herodes toegelonden,
 Herodes wederom bespottelijck geçierd
 Pilatus toegestierr.
 Dus kaest men met de deugd, dus wordte van de Grooten
 Vast gins en weer geslooten,
 Geen' voorspraek vindende die voor d'Onnooselheyd,
 Geen' die voor d'onschuld pleyt.
 O Jesu, laet'et ons, ons die vol schulden steken
 Aen voorspraek niet ontbreken:
 Wilt, wilt, als ik te recht voor Gods gerecht verschijn
 Mijn tong en voorspraek zijn.
 Want om des voorspraeks ampt daer boven te bekleeden,
 Soo moest ghy hier beneden
 Voor 't menschelijk gerecht uw' schuldloose saek
 Sien doemen sonder spraek.

Christus verwesen.

Hoe krachtig weet de Nijd het oog van ons gemoed
 De Reden te verblinden!
 Dat mergeloos gedrocht kan ons het quade, goed,
 Het goede, quaed doen vinden.

J E S U C H R I S T I. 69

De Boosheyd staet aen d' een, de Deughd aen d' ander zy,
 Ghy door den nijd gedreven,
 Verwoede Phariseen, ghy spreeckt de Boosheyd vry,
 En steekt de Deugd na 't leven.
 Om aen d' onnooselheyd des Heylands lang verwacht
 Uw' moordsucht te betoonen,
 Getrooft ghy u een' pest van 't menschelijck geslacht
 Een' moorder te verschoonen.
 Hoe kond ghy, wreed gebroed, hoe kond ghy onverschrikt
 Dien Artz ter dood verwijzen,
 Die met een woord, een wenck uw' kranken heeft verquikt,
 Uw' dooden doen verrijsen?
 Noch maect ghy swarigheyd (soo teer sijt ghy van geest)
 't Gerichte te versellen,
 Om onbesmet quansuys te treden tot uw feest,
 En suyvere gesellen,
 Ghy ruyd van buyten vast bey rechter op en graeu
 Om d' onschuld t' onderdrucken,
 En hebt geveynst geboeft 't geweten niet te naeu
 Voor moord en boevestucken.
 Hy dan, die u wel eer gewitte graven hier,
 Had kennis van uw' perten,
 En wist wel dat ghy meer d' onsuiverheyd ontset
 Der handen als des herten.
 De rechter staet verstelt, en met d' onnooselheyd
 Beladen en verlegen;
 Hy poogt het lichte graeu door priester-nijd verleyd
 Tot reden te bewegen:
 Maer och! hy poogt om niet; die opgeruyde schaer
 Wil na geen' reden hooren. (raer,
 't Roept al kruyst, kruyst den boef, kruyst, kruyst den laste-
 Of wacht des keylers toren.
 Wacht, Rechter, wacht u wel uw' handen aen het bloed
 Des vromen mans te schennen,

Dien uwer vrouwen droom , uw 'lippen en gemoed
 Van schulden suiver kennen.
 Of wilt ghy , dwale , meer den Priesterlijken trots
 Als uw' geweten schroomen ?
 Hoe ? sal des Keylers gunst u waerder zijn als Gods ,
 Of als het recht des vromen ?
 Helacs ! ik sie wel ja : och of die hoofsche kunst
 Met u waer overleden ,
 Hoe vele vindm'er noch die om der Grooten gunst
 Der kleenen recht vertreden !
 Ghy werpt het Schaepken dan ook tegens uw gemoed
 Den wolven op de tanden ;
 En meent de vuyle vlek t'ontwijken van dat bloed
 Door wasschen van uw' handen ,
 Ja wasch uw' handen vry tot blijk van suiverheyd ,
 Ghy sult al veel verplassen ,
 Eer ghy de smette sult van sulc een schandig feyt
 Uyt uw' gewisse wasschen.
 En ghy , ghy , die de wraek van dat onnoosel bloed
 Hebt over u beropen ,
 Ghy sult (gelooft'et vry) ghy sult'et , boos gebroed ,
 Eens met uw bloed bekoopen.
 Helacs ! geen veertigmael en sal de Son den Ram
 Verwermente doorkruypen ,
 Of't uytgestorte bloed van dat onschuldig Lam
 Sal u in d'oogen druypen.
 En ghy , die nu soo mild voor 't leven van een' man
 Derft dertig schijven tellen ;
 Weest seker en gewis dat uwer dertig dan
 Maer een' en sullen gellen.
 Pilatus evenwel , Iscarioth en ghy
 Dient tegens uw' begeeren ,
 Ja yordert en volvoert ook door uw schelmery
 Den grooten raed des Heeren.

Het hoofd der huychelaers en wilde self soo 't scheen
 Gods raed niet tegen vallen ;
 Hoewel hy 't anders vat ; hy oordeelt dar' er een
 Te sterven dient voor allen.
 Dus weet de wijse God sijn allerwijsten raed
 Door sotheyd te voltrecken :
 Dus weet hy soet uyt suur ; dus weet hy goed uyt quaed ,
 En heyl uyt hel te trecken.
 Dus heeft hy tot een goed en heylsaem wit beleyd
 Der menschen boose vonden ,
 En ons , al door de hand der fondaers , toebereyd
 Het tegengift der sonden.

Christus gegeesselt, bespogen, bespot.

Moest gy de strengheyd ook der Roomsche sede smaken,
 O Jesu overgoed ?
 Ach ! mogt uw lichaem niet aen 't schandig hout geraken ,
 't En zy door selle roên gepurpert in sijn bloed ?
 Had dan de Rechter sich niet grof genoeg vergrepen,
 Darhy u dus verwees ?
 Dus schuldeloos verwees ? ach ! moest hy noch met swepen
 En roeden morselen uw teer en edel vleesch ?
 De beulen toonen sich elk even seer verbolgen ,
 Hunn' krachten heulen t'faem.
 Ik sie op elken slag een' ope woude volgen ,
 Op elken wederslag een' purper-roode straem.
 Amy ! amy ! die sweep komt op de teere lenden ,
 Die op de ribben aen.
 Om mijn' versteende siel , sie , sie op wat ellenden
 En smerten uwen Heer uw' vuyle lusten staen.
 Sie , sie hoe d'onschuld moet voor uwe schulden bloeden,
 Ein stil en sonder stem

De grouwelijcke breuk vergelden en vergoeden,
Die Adam had gemaect, en ghy helaes! in hem.

Hoe kond ghy, kijckeren, dat smijten langer dulden,

Ach! weet ghy wien men slaet?

Men slaet de trouwe borg, die voor all' 's werelds schulden.

De borge, die voor mijn, die voor uw' schulden staet.

Men slaet den teeren rug, die met ons' schelmeryen

Belast is al te swaer?

Men slaet de schouderen, die d'ons' van slagen vryen;

Men slaet een' God in 't vleesch, een' God en mensch te gaer.

Wilt, beulen, aen dit vleesch uw' hand niet vorder schenden,

Roert, roette niet soo vlug:

Die slag (geloof 'et vry) viel nutter op uw' lenden,

Die op des rechters borst, en die op mijnen rug.

Verkeerde rechters, seg, is 't niet genoeg gesmeten,

Niet lang genoeg gewoed?

Ghy siet (ô wreed bedrijf!) den rug van een gereten,

De schouderen gevilt, den boescm rood van bloed:

Ghy siet de lijden bey doorsweept aen alle zijden,

En siet ghy dit verdriet

Dit bitter lijden aen ontkleed van medelijden?

Dit weenende gelaet, en, wreede, weent gy niet?

Och! noch al, noch al klinkt dat klerfen in mijn' ooren

Van sweep en taye roe:

Daer valt de leste slag, of soud ik qualijck hooren?

Ach neen; men bind hem los gemat tot swijmens toe.

Maer sal de wreedheyd nu door 't woeden op de lenden

En sijden zijn verzaed?

Neen, neen, nu false sich tot hoofd en aensicht wenden,

En die voorgaende smert verdubbelen met smaed. (wen,

De deugd schier uytgebloed, schier t'eenmael aen 't flau-

En afgemartelt schier,

Valt van de felle vuyft der beulen in de klauwen

Des woedenden soldaets, dat 's van den vloed in 't vier,

Hier

Hier wordte weer bespot, bespogen en geslagen,
 En van gewaed berooft;
 Hier doctmen haer om 't lijf een slet van purper dragen,
 Een' spot-staf in de hand, een' sots-kroon om het hoofd:
 Om 't hoofd, dat binnen sig een' wijsheyd houd verholen,
 Waer by de wetenschap,
 De wijsheyd en 't vernuft van all' des werelds scholen
 Niet, niet als sotheyd is, als wind, als kinderklap.
 Hier hoortse sich in spot Vorst, Prins en Koning noemen;
 Maer, ongenadig rot,
 Ghy lapt de waerheyd uyt en meentse te verbloemen:
 Hy is het in de daed, 't geen gy hem noemt in spot.
 Flus riep ghy, lasteraer, isa wilt ons propheteren,
 Wie was het die u smeet?
 Nu kroont ghy hem met smaed: dus moet hy sich onteeren
 Sien in sijn ampt van Prins, van Priester, van Propheet.
 Schaemt ghy u, boeven, niet met sluymen te besmetten
 Dat suyver aengesicht,
 Waer voor de hemelen sich schamen en ontsetten,
 Waer by de sterren self onsuiver zijn van licht?
 Maer wat on sich, helaes! wat schaemte soud u dwingen,
 Die selfs de vuyst verwoed
 Soo sel daer tegen drijft, dat neusen mond ontspringen,
 En 't blond geslagen oog sijn' tranen mengt in 't bloed?
 Noch meer. de distelkroon hem op het hoofd gewonden
 (Ondraechelijcken hoon!)
 Die slaet. die drukt ghy neer, op dat hy soo veel' wonden
 Mag dragen aen sijn' hoofd, als prickels aen die kroon.
 O ghy mijn schuldig hert terstond van spijt ontsteken
 Ook om een kleen verwijs,
 Siewat uw Koning lijd, ja lijd om uw' gebreken,
 Ja schuldeloos, ja stil en sonder morren lijd.
 Ja sie hem vry te deeg van boven tot beneden,
 Sulx is des rechtters wensch

Die hem aldus verciert doet voor elcx oogen treden ,
 En elk vermaent tot sien, en roept: *Siet daer den mensch ,*
Siet daer den mensche , mensch , ach ! stel uw' ydelheden
 Een weynig aen d'een sy.

Wilt slechts een oogenblik aen dit tooneel besteden ,
 En *sie dan mensch ,* sie God, maer mensche , mensch, om dy.
 Hier staet de Sone Gods des Hemels welgevallen

Verdukt van helschen nijd ,
 Voor allen staet hy hier , hier staet hy om ons allen ,
 Aen allen doende sien wat hy voor allen lijdt.
 Hier staet hy, die by God voor onse schuld moet spreken ,
 Als stom en sonder mond :

Ach! ach! die 't all vertroost, staet hier van troost versteken :
 Die 't all verlost , geboeyt : die 't all geneest , gewound.
 Is dit het aengesicht , zijn dit de frisse kaken
 Van 's Hemels bruydegom ,

Waer op het blos in 't blank foo vierig plag te blaken ,
 Het purper van de roos in 't sneeu der leliblom ?
 Is dit die schoone vriend die ieder deed ontvonken ,
 Die beyde rood en wir ,

Wiens oog en lieflijk als duiven-oogen blonken ,
 Wiens mond was als korael , wiens geurig hair als git ?
 Ach ! ach ! hoe siet hy nu , hoe jammerlijk vervallen ,
 Hoe flaeu en ongedaen !

Van all' die aerdigheyd en sien wy niet met allen ;
 't Is al door smert en smaed, door hertseer all vergaen,
 Helaes ! men siet aen hem van boven tot beneden
 Geen lid dat niet en lijdt :

Sijn voorhoofd is gebuyt , sijn' sijden zijn door(neden ,
 Sijn' oogen vol verdriet , sijn' ooren vol verwijt ,
 Sijn' lippen doodsch en bleek , sijn' kaken ingevallen ,
 Sijn' hairen stijf van bloed ;

En 't welk noch harder drukt , ja swaer valt boven allen ,
 Hy draegt in 't seerig lijf noch seeriger gemoed.

O gy ,

O gy, die spottelijk, all't aerdrijk loopt beroeren
 Om ik en weet wat kroon, (voeren,
 Siet welk' een' hoon-kroon hier der Vorsten voogd moet
 Ja voert vrywilliglijk, om ons t'ontslaen van hoon.
 Leert eens de sotte sucht tot's werelds eer vergeten
 Door liefde tot de sijn',
 Diet'uwen besten heeft een' staf een rijk versmeten,
 Daer all' uw' staven stoft uw' rijcken rook by sijn,
 Ach! die om ydel' eer met vier en yser woeden,
 Of om een' lichten hoon
 De wereld jammerlijk hier rooken doen, daer bloeden,
 't Sijn rovers, stroopers sijn't, al draegt hun hoofd een' kroon.
 O gy, die kinderlijk op hairlok of op kleeren
 Verwaende lusten voed,
 Treet toe tot dit toneel, siet, siet, hoe 't hair uws Heeren
 Om uw verwijft gebaer deur poeyert hangt van bloed:
 Hy moet om uwen't wil een hoofd vol wonden dragen,
 En soud gy wel een' schaer
 Ter liefde van dat hoofd door uwen hairbos jagen?
 Neen, neen; uw Heer is u min waardig als uw hair.
 O gy die uwen buyk tot God maect van uw' herten,
 Treed ook al herwaerts aen,
 Siet eens hoe uwen Heer uw' quade lusten smerten,
 En op wat wonden hem uw' weelde-vonden staen:
 Sijt gy niet fraey gestelt om voor sijn' eer te lijden,
 Die niet den minsten lust,
 Den minsten buyklust soud om sijent wil besnijden,
 Al mogt sijn' smert daer door en lijden sijn gesuft?
 O gy, die't goud als God verheft in uw' gemoeden,
 Gy word hier ook genood,
 Komt by, siet hoe om u de Gever aller goeden,
 Die't all' aen allen schenkt, van allen staet ontbloot.
 Gy, die soo vierig sijn in schijven op te hoopen,
 Gy (heb ik dik gedocht)

En soud den Sone Gods van 't kruys niet willen koopen
Tot noch geringer prijs als Judas hem verkocht.

En ghy, betoont ghy u noch even stijf van sinnen,
Onmenschelijke schaer?

Kan dit droef schoufpel dan niet op uw' herten winnen?

Is 't noch al; kruyst den boef, kruyst, kruyst den lasteraer?

Ghy siet sijn teeder vleesch tot stervens toe doorslagen;
Noch perst ghy hem verwoed

Op dien gevilden rug 't vervloekte kruys te dragen

Tot die vervloekte plaets, alwaer 't hem dragen moet,

Sijn bloed en tranen-nat en kan u niet versaden,
Ghy vordett noch sijn sweer.

Ach! siet hoe hy geboogt, gebukt gaer en beladen,

En schier tot elcken stap beswijmelt dien hy treed,

Siet hoe de wreerheyd hem met swepen groet en roeden,
Soo ras hy iet vertraegt.

Soo, soo, Cyrener, soo, vat aen en help dien moeden

't Kruys dragen, 't welk hy ook tot uwen besten draegt.

Ghy helpt het Offerlam sijn eygen alrer dragen,
Dien alter, die terstond

Een offer dragen sal, 't welk God met ons verdragen

En d'offers schorten sal vereyscht in 't oud verbond.

Dus trad hem Isac voor, die op sijn' moede leden
Hier ook sijn slachtbank brogt,

Dus treed hy 't voorbeeld na, maer och! op dat hy heden
Dat groote werk volvoer, 't welk Isac niet vermogt.

Men drijft hem als een boef verachtelijk na buyten;
Ach! kond gy, kond ghy hem

Hem, wreed Jerusaleem, uyt uwe vesten sluyten,

Die 't kruys den sleutel draegt van 't nieu Jerusaleem?

Hy word gelijk een' pest een' schandvlek uytgestooten,
Nochtans met reyner bloed

En hebt ghy, Joden, noyt uw' alteren begoten,

Dat tuygt u Pontius, dat tuygt u uw gemoed.

Soo wierd de roode Koe oock voormaels uytgedreven ;
 Soo sagmen haer voorheen
 Door 't bloedig offermes oock buyten 't leger sneeven.
 Hoe geestig komen beeld en leven overeen !
 Hoe dringt, hoe woelt men hier! de Stad schijnt uytgelaten
 En over 't veld gelpreyd :
 't Krielt hier van vrouwen, mans, van Priesters en soldaten :
 D'een scheld hier, d'ander swijgt ; d'een lagt hier, d'ander
 schreyt :
 Maer 't vrouwelijck geslacht voornamelijck bewogen
 Met 's Heylands diepe smert,
 Volgt sijn' bebloeden stap met rood bekerene ooggen ;
 't Welk hem omfiende noch dees' woorden wringt van 'thert :
 Ghy Salems dochteren, laet (legt hy) af van weenen,
 Laet af, bedruckte schaer ;
 Soo 't u om rampen lust of jammeren te steenen,
 Steent om de mijne niet, maect over d'uw' misbaer :
 Want dagen staen u haest en tijden te verwachten
 Soo bange, soo beswaert,
 Dat elck die borst en buyk sal voor gesegent achten,
 Die noyt gefoogt en heeft, die noyt en heeft gebaert.
 Dus naect, dus nadert hy met sweeten en met stenen
 Den heuvel, dien de dood
 Met schedels heeft besaeyt, en half verrotte beenen,
 Op dat hy haer aldaer als in haer vest verstoet.
 Daer klimt, daer houd hy stal, soo mat in all' sijn' leden
 Als in sijn' siel bedroeft :
 Daer word de Deugd gebloot van boven tot beneden,
 Daer staetse moedernaect in 't midden van 't geboeft.
 Daer strekt men haer op 't hout: waer laet ik nu mijn' ooggen?
 Soo wreed een' rasery
 En is mijn teer gesicht niet machtig te gedoogen :
 Amy ! mijn hert beswijkt ; ick geef my aen d' een zy.

Christus Gekruyft.

IK hoor de spijckeren met yffelike slagen
 Door hout en handen jagen :
 't Geklop gaet overhand ;
 De wrceidheyd treft by beurt dan d'een dan d'ander' hand.
 Nu salse gacn aen 't hout de teere voeren hechten ;
 Daer smijtsse door den rechten ,
 Daer door den slincken heen ;
 Amy ! wat slaen is dat ! dat knerst door vleesch en been ,
 Men recht het hout om hoog: ach ! ach ! dat dreunen, draeyen,
 Dat waggelen en swaeyen
 Dan van dan na den grond ,
 Is elk hier weer op nieu een slag in elke wond ,
 Sie daer het kruys gerecht , sie daer des Heeren leden
 Van boven tot beneden
 Soo jammerlijk gerekt ,
 Dat laes ! het vel geen' rib geen' senuw houd bedekt :
 Sie daer het wonden-bloed verspreyt in twee paer beken
 Langs hout en armen leken ,
 Dat luyver wonden-bloed
 Gestort tot suyvering van ons besmet gemoed :
 Mijn siele (seg ik) sie , maer sie met een uw' sonden
 Den oorsprong van sijn' wonden
 En onverdiende pijn :
 Hier siet gy watsse sijn , en watsse waerdig sijn,
 Want soo de grammen God de straf van ons' misdaden
 Had liever op te laden
 Een' schuldeloos' persoon ,
 Ja sijnen Sone self, ja self sijn' eenig' Soon ,
 Als ongestraft de smet der sonde te gedoogen ;
 Soo moetsse voor sijn' ooggen
 Seer leelijk sijn en snood ,
 Ja leelijker als hel , als duyvel sijn en dood :

O laet u dan niet meer van sulck' een vloek verheeren.
 Nu wilt u weder keeren
 Na 't kruysse , mijn gemoed ,
 En sie wat uwen Heer hier sien en hooren moet :
 Hier fiet hy in sijn' smert sijn' weynig' kleeders stelen ,
 En of door ' stael verdeelen
 Van 't woelste krijgers rot ,
 Of wat ondeelbaer is verspelen door het lot ,
 Twee moorders fiet hy hier met sich ter wedersijden
 Een selve straffe lijden ,
 Als waer de mildaed een ,
 Ja sich (ô spijt !) als 't hoofd gespijckert tusschen tweek.
 Hy fiet sijn' moeder hier met half gebroken' oogten
 Tot in haer siel bewogen
 Om 't geen hy uyt moet staen ,
 Ja door haer' droeve siel een swaerd van droefheyd gaen .
 Sijn' Vader fiet hy hier , maer toornig en ontsteken ,
 Maer vaerdig om te wreken
 Den schandelijcken hoon ,
 Sich aengedaen by ons , op sijn' beminden Soon :
 Hier fiet , hier voelt hy hem soodanig als de poelen
 Des afgronds hem gevoelen ;
 Hy fiet , hy voelt hem hier
 Als een' vergrimden Leeu , als een verterend vyer .
 Hier fiet hy 's Hemels boôn als tuygen van sijn lijden
 Vergaert van alle sijden ;
 Maer och ! van allen geen ,
 Geen , die hem hier vertroost , hier lijd hy 't all alleen .
 Hier hoort hy , nu byna van hellschen angst verslonden ,
 Der lasteraren monden
 Soo onbeschaemt als wreed
 Noch smaden op sijn' smert , noch lachen in sijn leer .
 Hier hoort hy : dit 's de man die tempelen kan slechten ,
 En in dry dagen rechten ,

Die goddelijke man
 Dael neder van het kruys, en toon nu wat hy kan.
 Hier hoort hy: dit 's de man die raed wift tot elcx pijn,
 En lufft hy op de fijne?
 In God heeft hy vertrouwt,
 Laet sien eens of hem God nu helpen sal van 't hout.
 Ongoddelijk gebroed, die pak van pijn te dragen
 Is thans zijn welbehagen,
 Ja weet dat hem de pijn,
 Die ghy aen hem verdient, meer drukt doet als de pijn.
 Hy bid hier niet alleen dat God u wil vergeven
 Den hoon aen hem bedreven,
 Maer boven dien hy pleyt.
 Voor u, en schuyft uw schuld op uw' onweteneyd.
 Hy dalen van het kruys? 't en komt hem niet gelegen;
 Hy is te kruys gestegen,
 Onmenschelijk geflacht,
 Om meer zijn' lijdsameyd te roonen als zijn' macht.
 Gods Sone wil ons thans door lijden en door sterven
 Gods soen aen 't kruys verwerven;
 De liefde tot dien soen
 Houd hem aen 't hout gehecht meer als uw' nagels doen
 De bange mist ('t is waer) der menschelijke qualen
 Houd hier een wijl de stralen
 Van sijne Godheyd doof:
 Maer waert gy niet verblind door nijd en ongelooft,
 Ghy soud in hem iet meer als menschelijks sien stralen
 Ook door den mist der qualen:
 Siet maer den moorder an,
 Die stijgt een boef te kruys, en sterft een eerlijk man;
 Dien weet hy van een leeu terstond een lam te maken,
 Zijn dat geringe faken?
 Ja heden (Iweert hy hem)
 Word u mijn Rijk gemeen; is dat eens menschen stem?

En lust u meer te sien? soo slaet uw' duyster' oogen
 Eens opwaerts na den hoogen,
 En schaemt u, schandig rot,
 Voor 't aensicht van de Son dien sienelijken god;
 Die sienelijke god die prince der planeten
 Taft u in uw geweren,
 En toont u naekt en klaer
 Dat of Natuur of God in angst is en gevaer;
 Hy suft, ach! hy swicht voor 's hemels minder lampen;
 't En zijn nochtans geen' dampen,
 Geen' Maen', geen' swijmel-vlaeg;
 Apoll huyst in den Ram, sijn Suster in de Waeg:
 Ja heel ons * Halve rond siet hem den moed ontsincken:
 En die den Niger drinken,
 En die aen 't Witte Meer
 Geplaest tot † toppunt heeft de Vieren van den Beir,
 En die den Tygerstroom, en die de smalle baren
 Van Hercules bevaren,
 Sien in sijn flaeu gelaet
 Den grouwel, dien ghy thans aen sijnen Heer begaet.
 Wel(roept ghy) hoe? wat 's dit? sal ons nu gebeuren?
 Wat doet den hemel treuten?
 Wat of hem schorten mag,
 Dat hy ons dag ontfeyt op 't schoonste van den dag?
 Den hemel, wreed gebroed, treurt om sijn Heeren lyen,
 Schaemt sich uw' schelmeryen,
 En sluyt sijn groot gesicht,
 Om niet te sterven sienden Vader van sijn licht.
 De wolcken, die de Son thans decken voor de volcken,
 Sijn uwer sonden wolcken.
 Wat hoor ik? wat geluyd,
 Wat angstig moordgeschrey berst tot die wolcken uyt?
 Ach! 't is des Heeren stem, die nu in siel en leden
 Ten uystersten bestreden

* Hemispherium. † Zenith.

Van 's duyvels rasery,
 Roept uyt: *Myn God, myn God, waerom verlaet g' my!*
 Ja 't is der menschen stem, de stemme van ons allen,
 Die all' in een' vervallen,
 Tot vùyle afgryfslikheen,
 All' weder voor een' wijl verlaten zijn in een'.
 Gods Soon hangt desen dag (o lijden niet om vaten!)
 Van Godes soen verlaten,
 Op dat hy desen dag
 Ons, ons verlaters Gods met God versoenen mag.
 Hy siet het aengesicht sijns Vaders als berreken,
 En met de Son bedecken,
 Dat heylsaem aengesicht.
 Waer buyten selt de Son noch leven heeft noch licht;
 Of soo hy 't hier en daer by wijlen door siet breken,
 't Vertoont hem een ontfteken
 Een toornende gelaet:
 Ach! ach! het hoogste goed dreygt hem het hoogste quaed.
 Aen d'een zy voelt hy sich van Godes wrack gedrongen,
 Aen d'ander zy besprongen
 Van duyvel, hel en dood;
 Helas! waer wend hy sich? wat raed in desen nood,
 Hy rookt van heeten angst, hy voelt sijn ingewanden
 Van binnen braën en branden
 Als in een' ovengloed,
 Van buyten smilt hy weg in tranen, sweet en bloed.
 Kortom hy voelt sich nu benauwen en beknellen
 Als van den angst der hellen;
 Dat doet hem uyt sijn' borst
 Uyt sijn verdorde long uyt suchten, ach! *My dorst.*
 U dorst, maer; Jesu, meest na 't eeuwig heyl der herten
 Waerom gy sijt vol smerten:
 Ik twijffel (ik bely 't)
 Of gy of hooger lieft, dan of gy hooger lijd.

Uw'dorre lange dorst: terwijl wy als de swijnen
 Tor walgens toe met wijnen
 Bewaren maeg en moed:
 God stikt hier van gebreck, 'de mensch van overvloed.
 Hy, die soo ree, soo ruym, soo mild is met sijn gaven,
 Om al wat leeft te laven
 Met melk en soete wijn,
 Word stervende gelaest met alssen en azijn.
 Ik hoor, ik hoor hem na den lesten adem stenen,
 Noch strijd hy als voor henen,
 Noch toont hy moed en macht:
 Daer singt hy 't sege-lied: *Het is nu all volbracht.*
 Ja, Jesu, 'tis volbracht, ghy hebt in siel en leden
 Den grooten strijd volstreden,
 En als een dapper held
 Hel, duyvel, sonde, dood geslagen'uyt het veld,
 Ja, Jesu, 'tis volbracht: ghy hebt met roode plassen
 Ons vlekken afgewasschen,
 Het offer-vier geflist,
 Het handschrift tegen ons ten vollen uytgewist:
 Ghy hebt den vloek der Wet op uwen hals gedragen,
 Haer felle donderslagen
 Van klem en kracht berooft,
 En Sinaes blixemen op Sion uytgedooft.
 Dies gaet sich nu u hert vernoegt tot sterven strecken:
 Ach! ach! ik sie het trecken
 Van mond en aengesicht.
 Daer bluft, daer bluft de dood dat levens waerdig Licht;
 Sy sluyt die oogen toe; maer fiet met een de deuren
 Der graven openscheuren,
 En (wonder overgroot!)
 De dooden wederom herleven door die dood.
 De voorhang rijt van een op 't sluyten van die oogen,
 En komt ons klaer betoogen

Dat Japhet nevens Sem
 Nu toegang heeft tot God en 't nieu Jerusalem.
 Wat 's dit ? her aardrijck beeft, het word door all' sijn' leden
 Als van een korts bereeden :
 Steenrotfen hard van steen
 Versmelten door den rou en morselen van een !
 Ach ! ach Nature gaet om 't lijk haers Vaders quelen ;
 All' all' haer' groote deelen ,
 Locht , Aerde , Water , Vuur ,
 Bejammert de dood des Scheppers der Natuur.
 Enghy , versteende Joôn , ja harder als de steenen
 Onthoud gy u van weenen ?
 Dit lijden , soo ghy siet ,
 Breckt harde steenen self , en breckt u 't herte niet ?
 Het gansche Wereld-rond van boven tot beneden
 Weerspreekt uw' dulligheden ,
 En doemt u schelmery ,
 En spreekt hem dien ghy doemt , van quade treken vry.
 Ja 't hoofd der Roomsche schaer tot spot thaus ongenegen
 Roept ernstig en verslegen
 Voor d'ooren van sijn rot :
 Die mensch was schuldeloos, wat meer als mensch, was God,
 Noch laet men na sijn dood sijn zy niet ongeschonden :
 Maer weet dat soo veel wonden
 Als ghy hem slaet en steekt ,
 Soo vele monden zijn waer met hy voor ons spreekt.
 Soo veele druppelen als uyt sijn' sijde leken ,
 Sijn soo veel frisse beken
 Op ons verdort gemoed :
 Sijn soo veel emmeren in 's afgronds heeten gloed.
 Dees bloed en waterbeek spoelt wech het slijk der sonden ,
 Beek in de twee Verbonden
 Verbeeld aen ons gemoed ,
 Door water na in 't Nieu , in 't Oud voorheen door bloed.

Maet

Maer och ! wie sal mijn hoofd nu vochts genoeg verleenē ?
 Op dat ik stadig weenen,
 Op dat ick dagen nacht
 Bestenen mag 't vergrijp van dat versteent geslacht ?
 Ghy hebt, halstarrig saed, nature, wet en reden
 Als met den voet getreden,
 En sinneloos den tand
 Geslagen in uws Gods uws Vaders ingewand :
 Des Vaders, die u heeft uyt slaverny getogen,
 Gemint heeft als sijn' oogē,
 En met veel soeter sucht
 Betroeret en omhelst als moeder oyt haer vrucht.
 En evenwel nochtans ghy hebt, veraerde loten,
 Noyt offerbloed doen vloten
 Uyt koe, of kalversrot
 Soo heylsaem voor de mensch, soo aengenaem by God.
 Dit offer heeft alleen de gramschap Gods doen vallen,
 Alleen alleen ons allen
 Meer segens aengebracht,
 Als all het offer-vee by Aron oyt geslacht.
 Bloed moest ons (ik beken 't) van onse schulden lossen ;
 Maer och ! geen bloed van ossen,
 Van lam, van ram of koe ;
 Neen, neen, soodanig bloed was daer te snoode toe.
 't Moest bloed zijn van een mensch, die God en mensch te
 gader
 De wraek van God den Vader
 Kon uytstaen met geduld,
 En schuldeloose mensch voldoen der menschen schuld.
 't Moest bloed zijn, wreed gebroed, uyt Hemelsaed gesproten ;
 Gelijk ghy nu vergoten,
 Vergoten ? ja verwoed
 Gelijk als iet wat snoods geschopt hebt met den voet.
 Uw dulle bootheyd dan en onrechtvaerdig woeden
 Heeft God beleyd ten goeden;

En sijn' rechtvaerdigheyd
 En wijsheyd uytgevoert door uw' uyt sinnigheyd.
 Maer hoe? (dus moer alhier de vleeschelijke reden)
 Hoe? d'onschuld te vertreden,
 De schuldnaers t'ontsien.
 Heet dat rechtvaerdigheyd? kan dat met recht bestaen?
 't Schijnt tegens recht (ik ken 't) onschuldig te moeten
 Eens anders schulden boeten:
 Maer die sig borgen stelt,
 Indien hy boeten moet, lijd onrecht noch geweld.
 God wou ons straffen doen naer onse schulden lijên,
 Gods Soon, om ons te vrijen,
 Die badse van onsaf,
 En nam de schuld op sich en met de schuld de straf,
 De Vader sloeg den Soon met recht dan soo veel wonden,
 Niet om sijn' eyge sonden,
 Hy hadde geen' begaen,
 Maer om dat hy als borg voor de onse wilde staen.
 Hy was wel schuldeloos ten opzicht van sich selven,
 Ja in sich d'onschuld selve;
 Maer om ons' schelmery
 En wegens onse schuld geen schuldiger als hy.
 Ook was hy 't offerlam van aenbegin gefonden
 Ten offer voor de sonden
 Van 't menschelijk geslacht,
 Derhalven moest hy bloên, ja noodig sijn geslacht.
 Maer ghy, ô volckeren, van Japhet afgekomen,
 Die ook iet scheent te droomen,
 Dat namelijk met bloed
 Desonde moest geweert, Gods gramschap zijn verfoer,
 Spaert spaert voortaan het bloed der redeloose dieren,
 Der kalveren en stieren;
 Hier vloeyt het rechte bloed,
 't Welk en Gods gramschap bluft en 's menschen schulden
 boet.

Hier vloeyt een bloed van soen , 't welk als een milde regen
 Van 't kruys-hout afgelegen
 Teelt vruchten voor de siel
 Veel beter , als de dau die oyt in Eden viel.
 Het kruys-hout hoe veracht draegt nutter vrucht op heden ,
 Als oyt het hout van Eden
 Hier voormaels had gelaên ,
 Dat hout bracht ons de dood , dit hout het leven aen.
 Wat ging u aen , ô dood , uw' doodelijke flitsen
 Op desen Held te spitsen ,
 Die door uw' eygene hand
 U overweldigt heeft , en stervende vermant ?
 Wat , dwase , ging u aen dien Samson aen te randen ,
 Die 't hert van sijn' vyanden
 Met sijnen val verdrukt ,
 En moedig door sijn' dood hunn' 't leven heeft ontrukkt :
 En gy , o oude Slang , en smelt gy niet van rouwe ?
 't Belofde saed der vrouwe ,
 Hoewel van angst en wee
 Gebroken en gemat , breekt u den kop in twee.
 En ghy , o hel , wat heyl staet u voortaan te hopen ?
 Het Paradijs springt open ;
 Ik sie , ik sie den gloed
 Van 't vlammeende geweer gebluft in Jesus bloed.
 En ghy , mijn siel , wat ramp staet u voortaan te duchten ;
 Uw' vyanden of vluchten ,
 Of liggen in het sand ;
 Hel , dood en duyvel sijn verlopen of vermant.
 Ontlast sijt ghy van schuld , dienvolgens ook van sorge :
 Uw' schuldeloose borge
 Heeft uwe schuld betaelt ,
 En met een streke bloeds her schuld-blad deurgehaelt.
 Op , geef u naer het kruys , genaek uws Heeren wonden
 De plaesters uwer sonden ,

Omhels sijn heylsaem bloed
 Een' salve voor 't verseert en etterig gemoed,
 Maer poog, eer ghy genaekt, uw' lusten te versaken;
 Die 't kruysse wil genaken
 Moet uyt sich selven gaen:
 Men kan de vrucht van 't kruys niet ongekruyft ontsaen.
 Men kan hem onbebloed niet kussen, niet omarmen,
 Hoofd, zijde, voeten, armen,
 't Is all van bloed besproeyt,
 Hy is een leliblom, die tusschen distels bloeyt.
 Ten minsten laet sijn' smert wat tranen van medoogen
 Doen leken uyt uw' oogen;
 Nadien uw wanbedrijf
 Heeft soo veel beken bloeds doen stroomen uyt sijn lijf.
 Indien ghy vleesch en bloed genegen sijt te minnen,
 Wend herwaerts uwe sinnen,
 Hier hebt ghy vleesch en bloed,
 Bloed 't welk ons' geesten laeft, vleesch 't welk ons sielen voed.
 Schep in dat vleesch en bloed uw hoogste welgevallen:
 Want of ghy 't schoon van allen
 Alhier verstiten vind,
 Niet dient'er boven dat, niet buyten dat bemint:
 Ja leven, lijf en bloed moet u soo waerd niet wesen
 Als d'eere mensch, van desen,
 Die leden, lijf en bloed
 Soo mild ten besten geeft, op dat hy u behoed,
 Die tusschen u en 't stael op uwen hals getogen
 Kloekhertig ingevlogen,
 Den houw (o trouw bestaen!)
 Uyt liefde t' uwaerts heeft op sijnen hals ontsaen.
 Dat God aen mensche denckt gelijk aen iet besonders
 Hiel David voor wat wonders:
 Maer dat hy te geval
 Des menschen lijf en sterft, dat 's wonder boven all.

En och ! hoe menigmael ('t is waerheyd , dat wy schryven)
 Schat ghy een' hand vol schijven ,
 Een damp van ydel' eer ;
 Een' vuyle verkens lust ver boven uwen Heer !
 O Jesu , help ons eens ons vleeschelijke sinnen
 Bevechten , ja verwinnen ,
 En geef dat mijn gemoed
 U keure voor sijn heyl , sijn all , sijn hoogste goed ,
 En als ik nu den weg van vleesch betreede ,
 Soo laet (dit is mijn' bede)
 Door dit uw sterven 't mijn
 Geen sterven , maer een weg na 't eeuwig leven zijn.

Christus begraven.

DE dood hoewel vermant , hoewel ter neêr gevelt
 Schijnt meester van het veld ,
 En all' de vreugd en hoop van 's Heeren bondgenoten
 Met hem in 't graf gesloten.
 Ghy huysgenoten Gods en jammert niet soo seer
 Op 't graf van uwen Heer ;
 De rustdag nadert vast , 't sal uwen Heer gelusten
 Dien dag in 't graf te rusten :
 Maer denkt niet dat sijn vleesch sal in het graf vergaen ,
 O neen , 't sal anders gaen :
 God sal dien heyligen weer op een kortst verwecken ,
 En stof en stanck onttrecken.
 En ghy , die uwen Heer neemt van het kruys-hout af ,
 En levert aen het graf ,
 Het graf , o Joseph , moet voor sulc een' deugd uw' beenen
 Steeds sachte rust verleenen.
 Van nu voortaan en heb ons bros en teeder vleesch
 Voor 't duyfter graf geen vrees ;

Hoe schroomelijk het gaept, en schroomt 'er niet, mijn' leden
Uw hoofd is voorgetreden.

Christus verresen.

DE Son-torts versch geresen
Toont vriendelijker wesen,
Geeft lieflijker licht als sy op Vrydag gaf,
De vrouwen rijzen ook, en geven sich na 't graf.
Geen bed en kan hen binden:
Sy spoeden om te vinden
En om te balsmen het lichaem van dien Heer,
Dic in haer' sielen goot den balssem van sijn' leer.
Haer yverig vertrouwen
En weet van gaen verflouwen,
Haer' liefde breken sy om dood noch leven af;
Daer zijse lest by 't kruys; hier weder eerst by 't graf.
Ver zijt ghy vroukens, boven
De trage mans te loven;
Die ghy in Godsvrucht ver en moed te boven gaet:
Doch schoon ghy vaerdig komt, noch komt gy al te laet.
Ghy vind dien uytgelesen
Dien grooten Held verresen
Eer eens des wereld torts ons' kim genaken kon,
En schoone morgen-ster geresen voor de Son.
Wat soekt ghy by den dooden
(Dus vragen 's Hemels boden)
Of in het duyster graf den Vorst, die eeuwig leeft,
En nu al voor een' wijl het graf verlaten heeft?
Sijn lichaem hoeft geen' kruyen
Geplukt in 't werme zuyen:
Het heeft al ander kruyd, al beter balssem-sout,
't Welk sijn verheerlijkt vleesch in eeuwig wesen houd.

De vrouwen op dit vragen
 Staen angstig en verlagen,
 En offe schoonde wacht gevelt sien en gevluht,
 Sy blijven niettemin voor haeren Heer beducht.
 Schept moed, schept moed, o vrouwen,
 Hy heeft het veld behouwen;
 Uw Jesus heeft de dood ook in het graf vermant.
 En nu volkomelijk verworvend'overhand:
 Want alhoewel de kuyfche
 Soo moedigaen den kruysse
 De dood al stervende vermant heeft ja gedood;
 Wat waer 't, en waer hy niet verresen van de dood?
 O dood waer is uw prickel,
 Uw nederlaende sickel?
 Waer, hel, is d'overhand, die ghy u had beloofd?
 D'een is (God dank) verstompt, en d'ander uytgedooft.
 Juycht, juycht, o Christe scharen,
 Uw Prins is opgevaren;
 Hy heeft u los gemaakt van 's duyvels slaverny.
 Wat snorkt gy, Caesar, doch? wat, Alexander, gy?
 Wat wilt ghy onberaden
 Uw' daden by de daden
 Verlijken van dien Held, dien temmer van de dood?
 Wech, purpre roovers, wech, 't verschil is al te groot,
 Ghy overwont in strijden
 Door leet doen, Hy door lijden:
 Ghy hebt u eygene eer, Hy 's Hemels eer betracht:
 't Verderf waert ghy, Hy 't heyl van menschelijk geslacht.
 En ghy, verkeerde Reden
 Wat spant ghy sonder reden
 Uw' krachten tegens God en sijn vermogen in?
 Swicht, wereld-wijsheyd, swijgt, ghy suster, gy sortin:
 Dit wonderlijk verrijfen
 En laet sich niet bewijsen,

88 HET LYDEN JESU CHRISTI.

Als door 't geloove alleen ; ghy blijft hier in den dur ;
En waer 't geloove spreekt , daer is u 't swijgen nut.

Heer Jesu , hoor mijn' bede ,
Geef dat mijn aerdſche rede

Sich in uw hemelſch woord ſoo gantſch gevangen geef ,
Dat ſy geen punt daer van geen ſtipken wederſtreef.

En geef my daer beneven
Dat ſelf in deſen leven

Ik eens verrijſen leer uyt mijner ſonden graf ;
Treck , trek my buyten my en van my ſelven af ;

Op dat ik na dit leven
In ſiel en geeft verheven

Dit afgeleyde vleech vergaen tot ſtof en ſlijck
Ook eens verheffen ſie , en worden 't uw gelijk. *Amen. Amen.*

E N D E.

VER-

VERGEEF ONS ONSE
SCHULDEN, ALS WY
VERGEVEN ONSEN
SCHULDENAREN.

Y baden staende-voets om't dagelijksche Brood;
Dan dat is niet genoeg; ons drinkt noch hoo-
ger nood,
Nood, die den nood van brood soo ver schijnt
voor te treden,

Als ons onsterfijck deel ons' sterffelijcke leden: (pijn,
Schoon ghy dan, Vader, 't vleesch verlicht van hongers-
U staet noch meer te doen; de geest vereyscht oock 't sijn:
Het leven is ons ver soo nut niet als 't wel-leven;
Het geven voeght u wel, maer ruym soo wel 't vergeven;
In 't geven toont ghy u een' vorst soo goed als rijk,
Maer in 't vergeven oock een vader te gelijk:
Ghy wilt het dom gediert ja selfs de sondaers voeden;
Uw' Sonne rijst soo wel den quaden als den goeden: Matth.
Uw' giften deelt ghy toe uw' schepsels in 't gemeen, 5. 45.
Maer uw' vergiffenis uw' kinderen alleen,
O, laet ons, Vader, dan ons' schulden sijn vergeven;
Scheld uwen kinders quijt all wat sy oyt mildreven:
Doe op ons wanbedrijf geeu ernstig onderzoek:
Hou van ons' smerten, Heer, niet al te netten boek:
Doorloop niet al te naeu de blâren van ons leven
Weersidjs met debeten te jammerlijck beschreven,
Van top tot teen helaes! van vuyle schulden swert;
En och wat wonder is 't? nadien des menschen hert
Een ding is so verdraeyt, so vol van slinksche streken, Jer. 17.
Dat selfs ons' deugden sijn besoezelt met gebreken,

Ons'

Ons' feylen al te grof, te veel, te meenigvoud
 Gaen boven ons begriip, gaen buyten ons onthoud;
 Derhalven gaet' er ook ver boven ons vermogen
 U biechts-wijfe een voor een defelve te vertoogen:
 Doch foo gy echter wilt het quaed by ons begaen
 In 't gros flechs ter loops uyt onfen mond verftaen,
 Wat richtfnoer valt ons dan foo zeker na te treden,
 Als 't geen ghy hebt gefteft tot richtfnoer onfer seden,
 Als (seg ik) uwe Wet, **Wet die ick noyt en lees**
 Als rood van fchaemte helaes! of doofch van fchrik en
Wy hebben, Vader, dan in allebey haer' deelen vrees?
 Of Tafelen op 't hoogft gefchonden uw' bevelen:
Wy hebben voor uw' oog ja op uw' eygen troon
 (O grouwel meer als helich! ô fchrickelijcken hoon!)
 God heden nevens u ja boven u verheven,
 Des Scheppers eygenfchap den fchepfels toegefchreven,
 Ja (inoodfte afgodery!) buyk-welluft, pracht en goud
 Veel meer als u gemint', veel meer als u vertrouut:
Wy hebben, Heer, uw' eer ons maekfels aengeboden,
 En verwe en hout en fteen ons opgerecht tot goden:
Wy hebben uwen naem, daer all van juycht en roemt,
 Schier niet als lafterende als spots-gewijs genoemt:
 Den Sabbat hebben wy, in plaets van hem te wyên,
 Met ontucht ftaêg ontwijd en vuyle fwelgerien:
Wy hebben eer en dienft weerspanniglijk ontfeyt
 En aen ons' Ouderen en aen ons' Overheyd;
 Offchenen wy fomtijds wat buyglaem van gemoede,
 'Twas niet uyt fugt ter deugt, 'twas uyt ontfig der roede:
Wy hebben menigmael door wrackluft als verwoed
 Ons dulle vuyft geverft in onfes naeften bloed:
Wy hebben dertelijk fijn Hylicxbed gefchonden,
 De vrugten van fijn fweet of met deurttrapte vonden
 Of openbaer geweld gefleept in onse kift,
 Sijn faem door achterklap befwalckt en uytgewifcht.

En gy, die niet en hert kônd peylen en gronderen, Jer.
 Weet dat ons middrijf was de vrugt van ons begeren; 17. 10.
 Buyk, tonge, voet of hand vergreep sich niet alleen,
 Neen, Heere, wil en werk die stemden overeen;
 Hebt ghy ons uysterlijk by wijlen vroom gevonden,
 Ach! Heere, 't quam slegs by dat wy niet anders konden;
 Of hebben wy somtijds niet schandelijcx gewragt,
 'T en schorte niet aen wil, 't ontbrak ons aen de magt.
 Sie, dus, dus is 't met ons van binnen en van buyten
 Gestelt; is 't dat ghy nu uw rekenboek wilt sluyten,
 En ons ten vollen wilt ons breuken sien vergoên,
 Ons rekenschap afeycht, en aendringt op voldoen;
 Rampzalige als wy sijn! wat sal ons staen t'ontmoeten?
 Wat anders als dees' stem: tsa, bind hem handen, voeten Math.
 En werp hem in een gat, daer Son nog Maen en straelt, 22.
 Tot dat de booswicht heb tot eenen duyrt betaelt, Math.
 En wie is 't die dat kan? wie tast hier niet met handen 5.
 Dat dit wil loopen uyt op endeloofse banden?
 Of soo 't u in 't Gerecht met ons geluft te gaen,
 Wat raed? waer blijven wy? hoe sullen wy bestaen?
 Het Licht der Heydenen schroomt selve niet sijn' saken
 (Schoon gener schuld bewust) uw regtbank te genaken; 1 Cor.
 De Man self naer uw hert wil hier aen 't pleyten niet. 4.
 Soo sulke Cederen hier ziddren als een riet, Psalm
 Wat sal 't dan sijn van ons, die heel na 't sond-seer hin- 143.
 ken?
 Wat vonnis sal ons hier door d'ooren anders klinken
 Als dit vervaerelijkt; vervloekte, gaet van hier, Math.
 Wech met de duyvelen na 't eeuwig helsche vier. 25.
 Ach! Heere, niet alsoo: ach! met den naem van Vader
 Begonden wy ons' bede, en dat wy u te gader
 Begroeten met dien naem, naemt gy noit op voor hoon,
 Ook sijt ghy 't waerlijk in uwen lieven Soon;
 En soude u nu de naem van Rechter bet bevallen?
 Hoe? soud ghy van uw recht afstaende niet met allen

Den strengen eysch der Wet ons weder dringen op,
 En ons weer rucken wech na Sina droef van top,
 Die niet als wrack en damp, die niet als vloek-vlagen,
 Hebr. Als blixemen van doem, als felle donderlagen
 12.28. Van dood en van verderf naer onse koppen schiet?
 Niet Heere, niet alsoo, sulx voegt een' Vader niet;
 Oock heeft u uwe Soon dat recht op ons ontwongen,
 Den vloek der Wet getorst, den soen voor ons bedongen,
 En uw bloed-rechterschap tot Vaderschap gemaekt.
 Wy door dit overleg weer tot wat moeds geraekt,
 Weer door wat hoops verquikt vliën met ons pak verle-
 gen

Hebr. Van Sina dor van heyl tot Sion rijk van segen,
 12.22. Van Moles uwen knecht tot Jesus uwen Soon,
 Van uwen Rechtersstoel tot uw' Genaden-troon, (gen;
 Hier werpen wy ons neer op hoop van troost t'erlan-
 En even als de geen die op den hals gevangen,
 En overtuigt van 't quaed sijn' schelmerij vervloekt.
 En 't pleyten varen laet, en heul aen 't smeeken soekt:
 Soo gaet 'et ook met ons; wy vallen op ons' monden
 Verladen van 't gewicht der boeyen onser sonden,
 En roepen uyt niet droef en nederig gebaer,
 Met oogen rood geschrey, met kaken bleek van vaer,
 Met neergeboge knien, met t' saem gevouwen handen,
 Van uyt den diepsten grond en van ons' ingewanden
 Psalm En van den swaren angst die ons op 't herte leyt:
 130. Psalm Genade! groote God, om uw' barmhertigheyd;
 51. Genade! groote God, ô goede God, genade!
 Om hem, die onse schuld op sijnen halse laedde,
 Om hem, die uwen eysch ten vollen heeft voldaan,
 Om hem die 't hals-gerecht voor ons geeft uytgestaen;
 Steek, steek het grimmig stael op onsen neck alreede
 Rechtrvaerdig uytgerukt om hem weer in de scheede;
 Ach! sla de wormen, Heer, die ghy hier kruypen siet,
 Om sijn' verdiensten wil naer hunne' verdiensten niet.
 'T drukt

'T drukt ons tot in de siel met een geduurig wroegen
 Dat wy ons tegens u soo weder(pan)ning droegen,
 Soo hooslijk terregden uw vaderlijk geduld:
 Dies sien wy in ons self niet als verderf en schuld,
 En schreyen om genade uyt eenen mond te gader;
 O Schuldheer tucht van aerde, ô vriendelijcke Vader,
 Treck uw' Genade-pen doch eenmael van uw oor.
 En dopse in 't bloed uw Soons, en hael ons' schulden door
 Laet laetse grondig *sijn vergeten en vergeven*;
 Scheld uwen kinders quijt all wat sy oyt misdreven;
 Uw' kinders, leggen wy, nadien wy nu voorttaen
 Den gang van kinderen genegen sijn te gaen,
 Van sulcke namelijk, die naer hun kranck vermogen,
 De Vaderlijke deugd van ver te volgen poogen,
 Deugd die voor al bestaet in een barmhertig, soet,
 In een verbiddeijk en vriendelijc gemoed;
 Door dese wenschen wy, o Vader alle vromen,
 'T beeld, daer gy ons na schiept, wat nader by te komen;
 Uw Soon uw Evenbeeld raed ons deurgaens aen,
 Ja dwingt 'er in dees' bede uw' bidders na te staen:
 Want hy bepaeltse soo, dat niet de minste nevel
 Van wrackfucht op ons hert mag hegren of van wrevel,
 Of strax word ons gebed een vruchteloos verzoek.
 Ja ('t welk vervaerlijk is) 't gedijs ons tot een' vloek:
 Want als wy dese bê ten Hemel op doen varen:
Vergaef ons onse schuld als wy ons' schuldenaren,
 En het besprek der bê niet en word betracht,
 Sookeertse niet alleen te rugge sonder kracht,
 Maer trekt met eenen ook 't afgrijsselijke weder
 Van straffe bey en schuld weer op ons' koppen neder:
 Sulcx datt'et ons dan gaet gelijk dien boolen knecht,
 Waer van in 't nieuw Verbond de Saligmaker segt,
 Die sijnen medeknecht met schelden, kijven, krijten,
 Om een' geringe schuld deed in den kerker smijten;
 Daer

Math.
6.15.

Math.
18.

Daer korts voorheen nochtans hunn beyder Opperheer
Hem quijtsgeholden had onendelijk veel meer,
Die toornig om dat feyt flux wilde dat die wreede
De quijtsgeholde schuld hem tot een' mijs voldede.

Hoe dikmael houden wy al mē dien selven draf!
Hoe dikmael vloeyt dees' bede ons van de lippen af,
Terwijl ons herte word van nijd en spijt gedreven,
En heeter tocleyt op vergelden als vergeven!
D'een om een dus of soo op sijnen broeder quaed,
En gaende tegens hem staeg met een hert vol haer
Derf dese bē nochtans soo rustig henen seggen,
Als of hy niet met al had op sijn' lever leggen,
Een ander, eer de slaep sijn' oogen heeft verkracht,
Verhaeltse stoutelijk; en in dien selven nacht
Sal hem de spijt in 't hert tienduysend vonden dichten
Om 's andrendaegs voor recht sijn' naesten te betigten.
Een derde mogelijk, wanneer hy is ontwaekt,
Speelt ook so, dog ter vlucht, waerom? het uur genaekt,
Waer tegens hy te veld sijn broeder heeft beropen
Om hem een arm, *gy liegt* op 't dierst te doen bekopen.
Is dit, heet dit de schuld afbidden in ons' tael?
'T is groffelijck de schuld verswaren t'elkemael;
En sijn wy Christenen, en sijn wy Leerelingen
Math. Van hem die in sijn' leer ons boven alle dingen
18. 't Vergeven heeft belast van onses naesten schuld,
En deurgaens aengemaent tot sachttheyd en geduld;
Die stadig ook sijn' leer gesterkt heeft met sijn leven,
En anders niet gedaen als lijden en vergeven,
Luc. Ja doen hy leed aen 't kruys sijn' kruysleren vergaf,
23 Kortomme van de wieg sulcx pleegde tot aen 't graf?
Sijn (seg ik andermael) sijn (vraeg ik) wy Scholieren
Van sulc' een' Meester? wy? ja woeste tygerdieren,
Ja monsters sijn wy eer verstockt, verstaelt, versteent,
Of liever duyvelen in menschelijk gebeent.

Selfs

Selfs sijn wy soo vervreemd van onses Meesters leere,
 Dat dulle sucht tot wraek by ons passeert voor eere;
 Die wraek pleegt, keuren wy voor dapper van gemoed;
 Die Christelijk vergeeft, voor eenen blooden bloed.
 Foey onser! dat een Turck hier veeltijds meer bescheyden,
 Meer sedig gaet als wy! foey onser! dat een Heyden,
 Een Aristides, een Phocion, een Socract
 Ons in sachtfinnigheyd soo wijd te boven gaet!
 Hoe willen sulcke liën sich tegens ons beroemen,
 Een ons naem-Christenen beschamen en verdoemen,
 Wanneer ghy ons beroept, Groot Rechter, voor 't gerecht!
 Hoe salmen dan staen sien, hoe schaemrood, droef en slecht!
 Wat sondaers werden wy dan in uw oog bevonden,
 Die booslijck sondigden selfs als wy onse sonden
 En onser sonden straf af baden met dees bê!
 Met recht meugt ghy ons dan ook afflaen uwen vrê,
 En dit ons bijten toe: ghy bad my all uw leven
 Om een' vergiffenis gelijk ghy hebt gegeven,
 En hebt noyt iet als wraek gedaen, gesegt, gedocht,
 Nu geefick u sulck een', hebt dat ghy hebt versocht.
 En waerlijck ons en staet niet beters te verwachten,
 Indien wy ons bespreck niet beter en betrachten:
 Want als men henen bid en daer niet op en siet,
 Het is soo veel gesegt als, Heer, vergeeft ons niet:
 Wy vonnissen ons self, ons' tonge spreekt ons tegen,
 Wy maken van ons' bede een' Goliatschen degen:
 Ja als men in 't verding sich niet en quijt voor God,
 'T en is hem niet gebeên, 't is klaer mer hem gespot,
 'T is met een stout getal getergrt sijn' heylige ooren:
 En hoe waer 't mogelijk dat God ons sou verhooren,
 Daer 't blijkt dat wy gansch flaeu gelooven of gansch niet
 Dat hy ons' woorden hoort en onse wercken siet:
 Want soo 't ons aen geloof hier niet en quaem t' ontbreken,
 Wy souden ons gebed met ander' omsicht spreken.

O gruwels als wy sijn ! vervloekte Epicureen!
 Gewis wy bidden ons in 't eeuwige geween,
 Is 't dat wy ons gebed niet ernstiger beleven,
 En allen wrock en wrack voortaan geen' oorlof geven.

O Heere, geef hier toe uw' bidders macht en moed;
 Verkoel wat, matig wat ons al t' ontsteken bloed;
 Schenck ons een druppelken der lieffelijke seden
 Des genen, die deers' bede ons eerst heeft voorgebeden:
 'T berout ons dat wy hem niet beter naer en treên;
 Wy vloecken bey ons' sonde en sondige gebeden,
 En wenschen van nu voort (gelijk wy boven seyden)
 Ons' seden na den draed der uwe te beleyden,
 En allen bittren trots te bannen uyt ons bloed,
 Als kinderen betaemt eens Vaders, die soo goed,
 Soo lang saem is tot slaen, soo reë tot soen te schenken,
 Dat hy sijn' agtbaerheit daer deur als schijnt te krenken:
 Wat een barmhertig herr, een vriendelijken aerd,
 Een haest verfoent gemoed sijn u in ons soo waerd,
 Dat, als wy 't ongelijk vergeten en vergeven,
 Het welkmen tegens ons ons menschkens' heeft bedre-

ven,

Ghy ons oock 't ons vergeeft bedreven tegens u;

Daer ons' vergevingen verleken tegens d'uw'

Matt. 18. Maer spelle pricxkens sijn by diepe label-wonden,
 Of honderd penningen by tienmael duysend ponden,
 Ten opsigt van 't seer groot van 't endloos onderscheyd
 Eens menschen ja eens worms by sulken' Majesteit;
 En nochtans lust' er u, als wy slechts liefde plegen,
 'T leet u en ons gedaen op een gewicht te wegen.
 O dry o viermael meer als vaderlijk gemoed,
 Die soo veel min den naem van groot acht als van goed,
 Dat ghy, om aen gewormt uw' goedheyd te besteden,
 Uw' grootheyd eenigfins met voeten schijnt te treden!
 O, namen wy van u een enkel trexken aen,
 Ons' eeuwe sou wel haest in andre ployen staen,

Haest

Haest beter sijn gestelt; een deel gekroonde dwafen,
 Die niet als brand en bloed als land-bederfen en blasen,
 Vertrapten eer-iet-lang hunn moord-siek stael en loor,
 En yverden veel meer om goed te sijn als groot;
 Toorn, haet, wraekgierigheyd, tweespalten, muysterijen;
 De windige hoovaerdy de broeynest sulcker pryen,
 Die wierden flux verschopt, verspogen en verfoeyt,
 Flux uyt den dag geruckt, en strengelyk geboeyt
 Flux weder in den nacht des atgronds neergedreven:
 Maer och! wy sullen sulcx eer wenschen als beleven;
 'T en sy gy eenmael, Heere, uw' ooggen neder slaet,
 En d' ongeregeltheyd en woestheyd tegengact;
 O Vader, 't is hoog tijd, hoog tijd is 't te beginnen;
 Strem onsen wrevel-sucht, tem onse woeste finnen;
 Geeft ons een buygsaem hert, een haest verfoenden geest,
 Op dat wy van nu voor uytroepen onbevreesst,
 Soo dikmael 't schulden-pack ons' sielen komt beswaren:
Vergeef ons onse schult als wy ons' schuldenaren.
 Dan, Vader, sal ons' bede eerst gangbaet sijn voor dy,
 Eerst klemmen in dijn oor: ô dan dan sullen wy
 Ons niet alleen van 't pack ontlaf sien onser schulden,
 Maer onsen ys'ren tijd sien wis'len in een' gulden,
 Waer in 't all vrê sal sijn, all vreugd, all vriendlykheyd;
 Waer in uw hooge Naem, Naem vol van majesteit,
 Naem boven allen naem van allerhande tongen
 Gebeyligt werden sal, geviert, geroemt, gesongen;
 Waer in uw Koninckryck uw geestelyck gebied
 Sal werden uytgebreyd soo ver de Sonne siet;
 Waer in wy onsen wil naer uwen sullen boogen,
 En willen dat ghy Wilt, soo veel als wy vermogen;
 Waer in ons daeglycksch Brood, en wat ons lichaem meer
 Van doen heeft, ons tot nut, u strecken sal tot eer.
 O Vader, soo sulck heyl ons eenmael mag gewerden,
 O laet 'et over ons stantvastelyck volherden;

98 LUCRETIUS GEVOLGT.

Psalm Weest ons ter rechterhand, neem ons in uw behoed;
 16. Ghy weet hoe brosch wy sijn van lichaem en gemoed,
 Oock wat voor vyanden ons om en om belagen
 Om ons met kracht en list ons siel-geluck t'ontjagen:
 Om sulke, Vader, dan t'ontsetten van hunn wit,
 Soo bidden wy voor 't Seste en leste noch om dit:

En ley ons niet in, &c.

LUCRETIUS
 GEVOLGT

In 't begin zijns tweeden Boeks.

T Is soet van strand te sien of van geruste ree
 Des Stiermans worsteling met wind en wilde zee;
 Niet dat wy ons gesicht in iemands druck vermaken,
 Maer door eens anders kruys ons heyl te beter smaken.
 'T is soet het veld te sien vol moords vol krijgsgebaer,
 Doch sonder metgenoot te wesen van 't gevaer:
 Maer soet is 't boven al de Kercken hoog van tinnen
 En heldre Tempelen der Wijzen te gewinnen;
 Van waer ghy onbelet het oogespelen leyd
 Door all' de deelen heen van 's menschen ydelheyd;
 Van waer men all' 't gewroet, all' 't woelen, all' het woeden.
 Om sorgelijk bewind, om noodeloofse goeden,
 Om roock-gelijken roem, om sorte kinder-pracht,
 Soo mackelijk beschout als mannelijk veracht.
 O duyster menschen-breyne! ô blindheyde onser herten!
 Ach! in wat dwalingen, wat quellingen, wat smerten,
 Ontschiet ons onse tijd en korte levens dag!
 Hoe? roept Nature niet soo krachtig alle mag,

Dat

Dat haer niet waerders kan geworden hier beneden
 Als een' geruste siel in ongepijnde leden?
 En om of ongemack of smerten te verhoën
 Is luttel licht genoeg, en is niet veel van doen.
 Al schaft ons luttel schoon geen' overloed van lusten,
 Natuur vereyschte niet, sy wil nietmeer als rusten.
 Of schoon ons' brassery en dertel nacht-gebaer
 Nict toegelicht en wort van gulden kandelaer;
 Of schoon ons' wooringen van goud noch silver blincken,
 Ons' gouden welfselen van Luyt noch Cyter klincken:
 Men treckt in 't sachte gras, langs verschen waterkant,
 Belommert of van eyk of dichte linde-plant
 Uyt luttel niettemin veelvoudige genuchten,
 Als lucht en Hemel lacht, en 't voorjaer foet van luchten
 Met bloemen 't nieuwen groen beschildert overal.
 En denck niet dat de korts uw' selpen vieren sal,
 Of rug en lendenen sachtsinniger beryen
 In purple tabberden als in aschgraeuwe pyen.

BRIEF VAN
 DIDO aen ÆNEAS.

Uyt Ovidius vertaelt.

DUs sing ick als de Swaen door sieckte neergeflagen
 Ontrent Moeander singt aen 't ende van haer' dagen:
 Niet dat ick hoop uw hert te morwen met mijn lied:
 Mijn stervende gefang en sal u niet bekoren.
 Maer aengesien ick eere en kuyfheyd heb verloren;
 Verlies van stem en sang is een gering verdriet.

Ghy rust u dan vast toe om Dido te begeven,
 En met de selve wind los heen te laten siveven
 Uw seyl en dieren eed. Ghy rust u dan vast toe
 Om met uw' rou uw' trou troulooselijk t'ontbinden,
 En eenmael 't lang gefocht Italien te vinden;
 Hoewel ghy niet en weet of werwaerts aen of hog.

Carthago versch gesticht, zijn' schier voltoyde wallen
 En 't aengebōn gebied en acht ghy niet met allen.
 Een' opperechten staet verlaet ghy onbedocht,
 Versmaed ghy om een rijk noch eerstmael te beginnen,
 Noch rou en ongegrond, en (ō verkeerde sinnen!)
 't Land dat gevonden is om 't geen noch dient gefocht.

En schoon gy vind dat land, wie sal u daer beneven
 Het vredige besit des selven overgeven?
 Wie lichteen vreemdeling voor meester nemen aen?
 Ghy sult een' ander' min, een' ander' Dido moeten,
 Een ander goed geloof in dat geweest ontmoeten,
 Waer mer ghy andermael een' ander meugt verrâen.

En wanneer sult ghy dan een' zulcke stede bouwen?
 Wanneer uw' borgeren van uw paleys beschouwen,
 En onder uw gesag sien krielen dicht en dick?
 En of al schoon 't geluk u liep in allen mede,
 Waer sult ghy ergens vrou ontmoeten, seg eens, wreede,
 Die u soo hertelijck too vierig minn als ik.

Ick brande, laes! ik smilt door al te vierig minnen:
 Æneas sweeft en swiert gestadig door mijn' sinnen;
 Die my nochtans en 't mijn schopt uyt zijn' lossen sin;
 En dien ick, waer ick wijs, sou laren en verlaten,
 En echter niet en kan na zijn' verdiensten haten;
 Maer zyn' meyneedigheyd bestenende, bemin,

O Venus demp mijn' smert, verchoon, ô soete moeder,
 Uws soons verloofde doch: vlieg uwen harden broeder

Eens

Eens om den halse, Min; ô dat hy uw banier
 Doch eenmael volgen leere, en doe als ick, wiens sinnen
 Alree ('k en schaemt my niet) verleckers zijn op 't minnen:
 Geef dat hy stoffe geve en voedel aen mijn vier.

Maer och! ik dool, ick mis: 't hard herte van dien wreed
 Heeft niet den minsten treck der moederlijke seden.

Ghy Venus loon? neen neen: voorwaer ik acht veel eer
 Dat ghy of van een' steen beginssel hebt genomen,
 Of van een rotse sijt of eycke voortgekomen,
 Of van het wreedē wilt, of van het woeste meir.

Ja van soo woest een meyr als zijn de woeste vloedē,
 Die ghy daer ginder fiet op duyn en oever woeden;
 Waer door ghy echter poogte vlieden onberaen.
 Uyt sinnige, waer heen? de Winter is u regen,
 De winter roept vast: blijf, en schijnt tot my genegen.
 Kijk hoe de wind de vloēn de vloēn de stranden slaen.

Laet toe dat ik den dank, dien ick voor 't langer blyven
 U toe te schrijven wensch, den stormen toe mag schrijven.
 Ach! zee en stormen zijn min streng als u gemoed,
 'K en ben soo veel niet waerd, hoewel uw' valsche lagen
 Wel waerd gegeeffelt zijn met yselijke vlagen,
 Dat ghy, om my t'ontgaen, vergaen soude in dien vloed.

Ghy wilt uw' wreedē haer wel hoog en dier bekoopen,
 Indien 't u dankt gering ook in uw' dood te loopen,
 Op dat ghy my ontloopt- Sie toe wat ghy begint.
 De wind ('k en twijffel niet) sal eer iet lang bedaren,
 En Triton over 't vlack met blaeuwe paerden varen:
 Och of gy wreede woud bedaren met den wind.

Bedaren sult ghy eens, ick derve's my beloven,
 'T en zy uw herte een' eyck in hardheyd gaet te boven,
 'T waer iet, soo 't woēn der zee u niet bewust en waer:
 Vertrout ghy u soo licht den dik beproefden baren?

En schoon u weer en wind al ried en riep tot varen ;
 Soo groot' een' zee nochtans en heeft geen kleen gevaer.

'T en baet oock sulcken niet die hunnen eed verbreken
 Te vlieden over zee, de zee vermag 't te wreken,
 En vordert strenge straf van die sich dus misgaen ;
 Van sulcke boven all' die min of trou-verbonden
 Troulooselijck en schelms ontfuyverden of schonden ;
 Door dien de Mingoddin is uyt de zee ontfiaen.

Ick duchte, laes ! ik schroom mijn' schender te befeeren,
 Mijn' schader te beschâen ; 't sou my van herten deeren,
 Waer 't dat die wreede quaem te sneven met ziju' vloot.
 Leet, leef, meyneedige ; 't sal my veel sachter nopen
 Met rou, u levende te derven als versopen :
 Draeg ghy veel eer den naem van oorlaek van mijn' dood.

Bedenck eens of uw' vloot (den Hemel wil 't verhoeden)
 Eens wierd tot berstens toe geslagen van de vloeden :
 Hoe (dunckt u) sult ghy dan om 't herte ziju' gestelt ;
 Stracx sal uw' valschen eed, stracx sal uw' eerloos liegen,
 Strax Dido schrickelijck u door 't geweten vliegen
 Door 't Phrygiaentsch bedrog te deerlijck neergevelt.

Ghy sult mijn' droeven geeft sien voor uw' oogen waren
 Bleek, bloedig, ongedaen en met ontvlochtene hairen ;
 En roepen ; mackers, wijckt : mijn' valsheyd, ik geloof 't,
 Valt my nu op den kop ; dit sijn verdiende plagen :
 Dus sult ghy mymeren, en achten alle vlagen
 En alle blixemen geschoten naer uw' hoofd.

Ey ! laet uw' varens lust slechts noch een wijlken varen,
 'T meir en uw' hard gemoed sal midlertijd bedaren :
 'T nut van een kleen vertoef sal groot en seker sijn :
 Ghy sult eerlang door zee gerust en veylig sweven :
 Verschoon mijn' leven niet, maer spaer ten minsten 't leven
 Van Julius uwen Soon ; ghy hebt genoeg aen 't mijn.

Wat

Wat heeft Ascaen verbeurt? wat schuld is by den Goden?
Sal 't water meesteren die 't vier sijn als ontvloten?

Maer neen, ghy voert met u geen' heyligheden, neen:
Uw vader noch uw' Goôn en persten noyt in 't vluchten
Uw' schouders: schelm, gy liegt, gy paeft ons slechts met
klugten:

En ick ben d'eerste niet die uw' bedrog besteen.

De moeder van Ascaen waer isse doch gebleven?
Van haren harden man verlaten en begeven

Gerocht de vrou om hals. Sulcx dorst ghy my verslaen.
En onbedachte noch, noch liet ick my bepraten:
Derhalven heb ick oock verdient te sijn verlaten:
Noch is die straffe min dan 't geen ick heb misdaen.

Uw' Goôn ('k en twijffel niet) sijn fel op u gebeten
Die seven winteren gefoh sijn en gesmeten

Door zee, door sout, door sand. Ik heb u uyt den vloed
Geworpen regen strand in mijn beschut genomen,
En nauwelijcx een lucht van uwen naem vernomen,
Of heb u in mijn rijck voor rijcxgenoot gegroet.

En och had ick hier by mijn weldoen laten rusten,
En waere doch 't gerucht der sotte minnelusten

Begraven en vermoort, en ick noch die ick plag.
Die dag (helaes!) die dag, doen ons die regenvlagen
Neer joegen in dat hol, en braken 't vorder jagen,
Was my rampfalice wel een vervloekte dag.

Ick hoorde door dat hol veel droeve galmen ryên:

De Nymphen (soo my docht) bejammerden mijn lyên:
De Raseryen self voorspookten my mijn' smert.
Gequetste trouwe, kom, kom wreek mijn' vuyle sonden,
Trouw die ick mijnen man soo schandig heb geschonden;
Tot wien ick ga, maer och! beschaemt tot in mijn hert.

Hier by staet een' kapel op marmarsteen verheven,
Daer mijn Sichæus staet in afgebeeld na 't leven,

Bedeekt met sne wit vacht en feest-loof om en om.
 Van derwaerts heb ik my (ick moet 'et hier gewagen)
 Uyt wel bekenden mond tot viermael hooren dagen:
 Hy riep met sacht geruysch: kom, mijn Elisa, kom.

Mijn Echtgenoot, ick kome, ick kome t' uwaerts treden,
 Maer kome langsaem aen en met beschroomde schreden,
 Door schaemte van de schuld waer met ick ben belâen.
 Vergeeffse my, mijn lief. Hy, die my heeft bedrogen,
 Iskloek, heeft ook misschien dat ambacht meer geplogen;
 En vrijeensdeels van haet het quaed by my begaen.

'K en kon van Venus Soou geen quaed gevoelen voeden;
 Sijn vader dé my niet als alle goed vermoeden,
 Gelyck zijn' Huysgoôn oock getorst op zijnen hals.
 Indien ick 't reeren-spoor te buyten ben getreden,
 'T waerom was eerelijck: want had hy slechts zijn' eeden
 Getrouwelijck betracht, hy waer volmaekt in all's.

Mijn lot rolt als voorheen, de loop van mijn' ellende
 En wil niet endigen als met mijns levens ende.
 Ach! lach! mijn bruidegom sneeft door mijns broeders slael;
 Hy sneeft (ô grouwelftuck) voor 't alter van de Goden:
 En ick bedruckte vrou dien wreedaerd nau ontvloten
 Verlaet mijn vaderland en d'asch van mijn' gemael.

Ick swerve gins en weer, en endelijck ontvaren
 Mijns broeders rasery en 't ruysschen van de baren
 Lande ick in vreemd gewest, en koop den selven strand
 Dien ick u, wreede, schonck, en bou een' stad, wiens muuten
 Met doodelijcken nijt ontfteken mijn' gebuuren,
 En worde staende voets van oorlog aengerand:

Van oorlog voel ick my my vreemde vrou beknellen,
 Eer ick eens magtig ben mijn' poorten vast te stellen,
 Of wapenen te smeên tot weerstand van geweld,
 'K heb duyfent minnaren ontseyt en afgeslagen:

Elck mort , elck is t' onvrêen , niet konnende verdragen,
Dat een , 'k en weet nau wie , hun worde voorgestelt.

Wat draelt , wat mart ghy my beknelt van felle handen
Hyârb te leveren ? hou daer , daer zijn mijn' handen ;
'K en sal uw' schelmery hier in niet tegen zijn :
Of draeg my (soo 't u lust) de wreedheyd op mijn broeders ,
Die druipende van 't bloed mijns mans mijn trouwen hoeders
Sijn' klamme klauwen ook te verwen wenscht in 't mijn.

Leg , leg de Goden neer en goddelijcke saken .
Die ghy noorwendig moet ontheyligen met raken :
'T en past geen boefde vuyft aen iet gewijds te slaen.
Indien , meyneedige , de Goden 't vier ontgingen ,
Op datse dienst van dy van sulcken boef ontgingen ;
Gewis soo rout' et hun het vier te zijn ontgaen.

Ghy sult misschien ook , schelm , een swanger lijf begeven ;
Iet wat van 't u misschien begint in myn te leven ,
'T welk ghy voor zijn 'geboort sult maken tot een lijk.
'T ellendig kind sal deel aen 's moeders lôt verwerven :
De broeder van Ascaen sal met sijn moeder sterven ;
En door een' selven slag twee sueven te gelijk.

Maer ghy vertrekt quansuys uyt laste van de Goden :
Och of u God veel eer te komen had verboden ,
Dat waer mijns herten wensch , en dat hier noyt Troyaen
Voet had op land geset. Sijt seker dat de vlagen ,
Waer door ghy dus lang word gins en weer geslagen ,
U komen van dien God , die u gebied te gaen.

Schoon Troyen stond soo vast gelijk by Hectors tijden ,
Noch waer 't niet waerd gefocht met soo veel leet en lijden ,
'T en is geen Simoïs daer ghy het roer na wend ;
Neen neen , 't is 't land waer door de Tyberbaren stroomen :
Sulx idat ghy , schoon ghy komt daer gy begeert te komen ,
Een uytheemsch gast sult zijn , nieu , vreemd en onbekent.

'T land

'T land daer ghy henen vaert schijnt u veel eer t'ontvaren,
Ghy sult de grensen eer genaken van uw' jaren

Als van Italiën de grensen, soo ik meen.

Poog liever hier 't gebied der volcken aen te vatten,
En 't wenschelijk geniet van all' mijns broeders schatten,
En smelt uw Ilium en mijn' Tyriers in een.

Vaerd vaerd den Scepter aen; of zijt ghy bet genegen
Tot pick en trommelspel en 't swaeyen van den degen,

En snuyft uw Sone niet als krijg en oorlogs-lof:

Wel aen: op dat hy des ook niet en heb te klagen,
Ik sal hem middelen tot oorlogs-eer bejagen:

Hier schaftmen krijg en vrê, tot beyden is hier stof,

Alleen besweer ick u en bid u onderwijlen

En by uws vaders asch, en by uws broeders pijlen,

En by uw' Goôn met u gevloten herwaerts aen;

Dat u mijn lijden 't hert eens raek met medelijden.

Soo moet uw stam bestaen en bloeyen t'allen tijden:

Soo all uw ongeval met Troyens val vergaen:

Soo uw Afcaen in heyl sijns levens tijd voltrecken:

En 't graf Anchises staeg een' sachte rustplaats strecken:

Heb deerenis met haer, die u all 't haer beveelt.

Wat misdaed als de min kan u in my misvallen?

Mijn vader noch mijn man bestreden noyt uw' wallen:

'K en ben noch uyt Spartaen noch Theffaler geteelt.

Soo u de naem van bruyd mogt stinken of mishagen;

Wel aen: ick ben bereyd den naem van boel te dragen;

Als Dido d'uw' mag zijn, dat 's haer een klein verdriet.

Ick ken de luymen wel des vloods, die sonder rusten

Staeg buldert, woelt en woed op d' Africaensche kusten;

Hy weygerf somtijds reys, en somtijds weder niet.

Soo ras als maer de wind sal reysbaer weer verichaffen

Soo hijss uw' zeylen op, 'k en wil 't dan niet bestraffen.

Nu houd het lichte wier uw' vloot noch als gevâen.

Het ga-flaen van den tijd laet dat op my beruften,
 Ick weet wanneer hy dient, en of 't u dan mogt lusten
 Te toeven noch een wijl, ik sal u heeten gaen.

Uw ſcheepsvolk togt na ruſt; 't hert walgt hun nog van 't
 varen;

Uw' vloot tot berſtens toe geſlagen van de baren
 Is noch niet heel hermaekt, is nau ten halven ree.
 Ick bid u om de gunſt die ik u heb bewezen,
 En om het geen wy u noch mogen ſchuldig weſen,
 En om ons trou-verbant, hou noch een wijlken ſtê.

Terwijl de zee bedaert, terwijl de luſt tot minnen
 Sich marigt door 't gebruyk, ſal ik met ſtercke ſinnen
 Ellendig leeren zijn en lijdén met geduld.
 Is 't dat ghy my ontſegt; ſoo neem ick voor in korten
 Met mijn ontſteken bloed mijn leven uyt te ſtorten.
 Weet dat ghy tegens my niet lange woeden ſult.

Och ſaegt ghy hoe ik ſchrijve, her ſou u 't hert bewegen:
 De vuyſt draegt thans de pen 'de ſchoot den Troyſchen degen;
 En ach! het tranen nat vloeÿt langs de kaken heen
 Tot op 't getogen ſtael, het welck ik, ô verwoede!
 Eerlang voor tranen ſal beſproên met mijne bloede.
 Hoe wel komt met mijn lot uw gift thans overeen!

Voorwaer met kleenen koſt beſteed ghy my ter aerde.
 En nieu en is 't my niet, dat mijn' van druk beſwaerde
 Mijn' ſeer benaude borſt doorgriefft word op dit pas:
 Ach! ach! de wreedén min floeg my daer d'eerſte wonde.
 Sus Anna, Anna ſus getuyge van mijn' ſonde,
 Ghy ſult de jongſte gift haefl geven aen mijn' afch.

En als door 't lyk vier 't lijk nu ſal verſlonden weſen;
 O geeft den wandelaer dan niet aldus te leſen:
 Hier ruſt Sichæus bruyd of eegemael in 't ſand.
 Ach! neen: maer laet aldus zijn op mijn graf geſchreven:
 Æneas heeft en 't ſwaard en ſtervens ſtof gegeven,
 En Dido tot haer' dood geleent haer eygen hand.

G A L A T E A ,
of
V I S S C H E R S - K L A C H T E .

Uyt het Latijn van Zannazarius.

Lest hadde Lycon sich een jonge visscher-knecht
 Vermoeyt in 't mossig hol der rotse neergelegt,
 Van waer sich Mergillijn dat landhuys rijk van baren
 In 't vlack kan spiegelen der Middellandsche baren;
 En midlerwijl zijn' maets een deel by sackel-brand
 D' inhammen van de Zee of kromten van den strand
 Besichtigen in 't rond, een ander deel geslepen
 Op vilvangst strandewaert hunn' volle netten slepen,
 Slijt hy den ganschen nacht met dit mistroostig lied:
 Onschichte Gelatee, bewegen u dan niet
 Mijn' giften, mijn' gebe'en? ach! sullen eeuwig varen
 Mijn' suchten in den wind, mijn' tranen in de baren?
 Sal op uw steenen hert staeg breken mijn' gesteen,
 Gelijk de golven doet op rotsen hart van steen?
 'T slaept all', all' is s'et stil, de zeededochten rusten,
 'T zeekalf leyt stemmeloos en sluymert langs de kusten;
 De wind ten westen swijgt, de zee dat woelsiek nat
 Leyt sedig, leyt gedwee, en als van vaeck gevat:
 Ja selve schijnt de slaep den Hemel te verkrachten,
 Maer ick ellendig knecht hervattende mijn' klachten
 In 't stilte van den nacht, ick ben 't, och! ick alleen,
 Die slaep noch sluymering voel kruypen door mijn' leen;
 En, wreede, ghy en past niet eens op mijn' beuouwen,
 Helaes! Praxinoë plag meer van my te houwen,
 Soo plag haer dochter oock, soo oock Amyntas vrou,
 Hoewel van borst soo blanck als iemand wenschen sou:
 Ja selve Aenaria ('t is waer, wat ick verhale)
 Spelt dickmaels mijnen naem; maer boven all Hyale,
 Die aerdige gedaelt van edel Ibersch bloed,
 Daer soo veel lands en strands sich onder buygen moet,
 Die God Neptunus selfs doet in sijn' golven swichten,

Prijst

Prijft mijnen visschers-sang, verheft mijn' zee-gedichten.
Doch of ick schoon dus groot by allen ben geacht,
Wat baet 'et my, sooghhy (wie hadd'et oyt gedacht?)
Ghy, Galatee, alleen u niet en laet bekoren?
Ghy van mijn' fluyt alleen afkeerig wend uw' ooren?
Alleen mijn' min versmaed, die niet en is als kuysch?
'K sond, noch niet lang geleen u duysend oesters thys
Versch van Miseen geruckt; en duysenden bewaren
Euploee van Paulilijp my dieper in de baren;
Zee-elegen noch meer, die bol en welgedaen
Noyt krimpen voor de kracht der omgekeerde maen,
Noyt op de bittere blaen der mastik-boomen passen,
Ick kan den purper-visch in 't soute diep verrassen:
Hoe darmen met het sap van Tyrus omme gaet,
Hoe d' oesters vol bewaert, dat weet ick op een draet.
De wol voor u bereyd sal eerlang purper drincken;
Wat vluchtje dan soo schuw? een' wol waer in ghy blinken,
Ja boven andre sult uytmunten, Galatee,
Wol die in sachttheyd troost het sachte schuym der Zee:
Dees' heb ick ('t hengt my noch) van Melisee gekregen
Dien ouden herder-knecht soo wel tot my genegen,
Soo seer tot my gesint, wanneer hy overlang
Gins van dien hoogen duyn eens hoorde mijnen sang:
Neem (seyde hy) de wol te loon, ô visscher-jongen,
Voor dat ghy allereerst ons' daden hebt gesongen:
Van doen af heb ick die in mandekens bewaert,
Van doen u toegeschickt: maer ghy te straf van aerd
Ghy hebt, om alle hoop my t' seffens af te snyen,
Bey 't Ja-woord my ontseyt en alle vorder vryen,
Dit dit is 't dat my kruyst, ja dat my sterven doet:
Gaet, Musen, gaet vry heen, dat spijtige gemoed,
Die trotsse smaed en smaelt op ons en ons gebeden.
Helaes! om dat ik met een kleentjen wel te vreden
My soberlijk geneer by net en angelroe,
En slechts een bootjen voer, verstoortje my: maer hoe?
Heeft Glaucus thans een God der opgeblase baren
Ook niet in 't sand gewroet, en met den boos gevaren?

Aengaende 't valsch gerucht, 't welk tot mijn groot verdriet
 Van my en Lyda loopt; dat 's wind, en acht'et niet,
 En acht'et niet, 't is wind; al schijntse breed te roemen
 Van kranskens my geschikt en ik en weet wat bloemen:
 'T en is (gelooft'et vry) geen' Lyda, die ik meen,
 Ik sweer 't u by de zeen, by alle Goôn der zeen;
 En gaen mijn' eeden los, of tegens mijn' gedachten,
 Soo moet mijn boot vergaen, en ik in zee verfmachten.
 Amy! wat sal ik doen? 'k wil over zee en sand
 Gaen soecken eenig vreemd en vergelegen land,
 Daer noyt een visschers maet noyt bootsman is verschenen,
 Daer sal ik onbelet mijn treurig lot bestenen.
 Ach! werwaerds wend ik 't best, na 't ylsijk noorder ys,
 Daer onder 't noorderpunt 't vlak veld gedurig grijs
 Van sneeu en hagel leyt, noyt groen van gras of kruyen?
 Of naer het dorre sand van 't alrijd vierig zuyen,
 Door 't drooge Lybiën, daer beek vloeyt noch rivier,
 By 't swert gerooft volk, dicht onder 't Sonne-vier?
 Wat raes ik arme bloed? wat mag mijn tong ontslippen?
 Sal niet dat siek gemoed door vier en vloed en klippen
 My volgen waer ik vlucht, my eeuwig zijn ontrent?
 Wind, regen, Somer-brand word eenigfins ont-rent,
 Maer niet mijn' quelling, och! die sal my staeg bewarenen,
 Die sal die kan ik niet als in het graf ontvaren:
 Wee my! de rasery van mijn benauwt gemoed
 Sal my noch van die klip aftorten in den vloed,
 Gewisselijk sy sal. O gunt my, Zee-voogdesfen,
 Een sachte dood, en wilt die wreede vlammen lesschen.
 Als dan de stierman van Cajeras krommen strand
 Of Cuma komende gesicht krijgt van dit land,
 Sal hy met heesche keel tot sijn gefellen schreyen:
 O laet ons, mackers, maets, laet ons ter rechter' swaeyen,
 Mijd, mijd de slinkerhand, matroosen, mijd den nood:
 Laet ons de klippen vlie'n berucht door Lycops dood.
 Dus heeft de visscher-knecht den ganschen nacht gesseten,
 En aenden dooven wind sijn' klachten uytgsmeten:
 Tot dat de morgen-ster de schaduwen verjoeg,
 En 't gansche vlak der zee met roosen-glaus besloeg.